

Nejvyšší kontrolní úřad
Jankovcova 2
170 04 Praha 7
tel.: +420 233 045 111
fax: +420 220 808 094
www.nku.cz

OBSAH

Úvodní slovo prezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu	5
Seznam použitých zkratk.....	6
Oddíl II.	9
D. Evropská unie a programové období 2007–2013.....	9
D.1 Politiky a cíle programového období 2007–2013	9
D.2 Právní a finanční rámec, financující fondy, formy podpory.....	10
D.3 Skutečné čerpání v rámci politiky soudržnosti	14
D.4 Auditní činnost EÚD a Komise za ukončené programové období 2007–2013	17
E. Česká republika a programové období 2007–2013.....	21
E.1 Shrnutí implementace programového období 2007–2013 v ČR.....	21
E.1.1 Strategické dokumenty ČR pro oblasti jednotlivých politik EU	21
E.1.2 Struktura programů spolufinancovaných z EU a jejich alokace, přímé platby	23
E.1.3 Přehledy o skutečném čerpání podle politik	26
E.1.4 Průběh uzavírání programového období 2007–2013.....	32
<i>E.1.4.1 Politika soudržnosti a OPR7+</i>	<i>32</i>
<i>E.1.4.2 Společná zemědělská politika (PRV7+).....</i>	<i>33</i>
E.1.5 Vyčíslitelné přínosy za programové období 2007–2013.....	33
<i>E.1.5.1 Politika soudržnosti</i>	<i>33</i>
<i>E.1.5.2 Projektová opatření PRV7+.....</i>	<i>36</i>
E.2 Uzavírání programového období 2007–2013 z pohledu Auditního orgánu	37
E.2.1 Legislativní základ pro uzavírání OP programového období 2007–2013	37
E.2.2 Postavení a nezávislost Auditního orgánu v období 2007–2013	37
E.2.3 Činnost AO v programovém období 2007–2013	38
E.2.4 Výzvy do budoucna	41

E.3	Kontrolní činnost NKÚ v programovém období 2007–2013	42
E.3.1	Kontroly příjmů	44
E.3.2	Kontroly výdajů v oblasti ochrany přírodních zdrojů a hospodaření s nimi	45
E.3.3	Kontroly výdajů v oblasti politiky soudržnosti	50
E.3.4	Kontroly výdajů v rámci ostatních finančních nástrojů	54
E.3.5	Finanční audity.....	55
E.3.6	Dopady kontrolní činnosti NKÚ za programové období 2007–2013.....	55
E.4	Kontrola přípravy jednotného metodického prostředí programového období 2014–2020	56

F.	Hodnocení programového období 2007–2013 z pohledu EP-CONT.....	57
F.1	Úvod.....	57
F.1.1	Výbor pro rozpočtovou kontrolu EP.....	58
F.1.2	Spolupráce Výboru s implementačními orgány v ČR.....	58
F.1.3	Obecný pohled na ČR z perspektivy Výboru	59
F.2	Hodnocení programového období 2007–2013 z pohledu Výboru.....	59
F.2.1	Cíle a věcné záměry regionální politiky EU	60
F.2.2	Hodnocení fungování kontrolních mechanismů a kontrolních institucí	62
F.2.3	Pohled na ČR v rámci EU28 z hlediska čerpání alokace, hlášení nesrovnalostí a respektování evropské legislativy	62
F.2.4	Úspěšnost ČR v čerpání prostředků na projekty s evropskou přidanou hodnotou (komunitární programy)	63
F.2.5	Specifika ČR z hlediska společné zemědělské politiky.....	64
F.2.6	Hodnocení vývoje čisté pozice ČR včetně pohledu plateb do rozpočtu EU	64
F.2.7	Klíčová rizika pro čerpání prostředků na politiku soudržnosti a SZP vyplývající z realizace PO7+ v ČR z pohledu EP a ve vazbě na hodnocení OLAF	65
F.3	Doporučení Výboru orgánům v ČR	66
F.3.1	Dokončení programového období 2014–2020	66
F.3.2	Příprava dalšího programového období	66
F.4	Pohled do budoucnosti	67
	Prameny a literatura.....	68
	Přílohy	72
	Příloha č. 1: Přehled kontrolních akcí NKÚ týkajících se prostředků rozpočtu EU alokovaných na programové období 2007–2013	
	Příloha č. 2: Plošné korekce aplikované v oblasti politiky soudržnosti ze strany českých orgánů do 31. prosince 2016	
	Příloha č. 3: Přehled korekcí, resp. vrátek, v důsledku nesrovnalostí v oblasti SZP v programovém období 2007–2013	

Redakční poznámka:

V květnu 2017 publikoval Nejvyšší kontrolní úřad /NKÚ/ oddíl I. *EU reportu 2017 – Zpráva o finančním řízení prostředků Evropské unie v ČR*, který se v kapitolách A až C tematicky věnuje problematice implementace podpory z rozpočtu Evropské unie /EU/ v programovém období 2014–2020.

Předkládaný oddíl II. *EU reportu 2017* ve svých kapitolách D až F navazuje na tuto květnovou zprávu s cílem podat základní informace charakterizující předchozí programové období 2007–2013 /PO7+/, a to s rozdělením na část věnovanou EU a část zaměřenou na Českou republiku /ČR/. Informace týkající se ČR vycházejí z podkladů poskytnutých Nejvyššímu kontrolnímu úřadu subjekty zapojenými do procesu implementace podpory z fondů EU. Významnou část této publikace tvoří informace o výstupech z kontrolní činnosti NKÚ, ve kterých jsou identifikovány nedostatky a slabá místa implementačního procesu. Podkapitoly o kontrolách NKÚ, které se týkaly prostředků rozpočtu Evropské unie v PO7+, jsou založeny na poznatcích z kontrolních závěrů schválených v období od počátku roku 2008 do června 2017 (viz příloha č. 1).

Oddíl II. obsahuje rovněž pohled Auditního orgánu /AO/ a Výboru pro rozpočtovou kontrolu Evropského parlamentu na průběh PO7+ v České republice.

Redakční uzávěrka oddílu II. *EU reportu 2017* byla stanovena na 31. července 2017. Vzhledem k termínu vydání tohoto oddílu *EU reportu 2017* nemusí být některá uváděná data konečná.

Aktuální informace:

Ministerstvo pro místní rozvoj /MMR/ k problematice obsažené v podkapitole D.3 sdělilo dne 20. října 2017, tedy po datu redakční uzávěrky, že Evropská komise /Komise/ již do stanovené lhůty zaslala své připomínky k závěrečným dokumentům všech operačních programů ČR.

Úvodní slovo prezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

dostal se vám do rukou oddíl II. *Zprávy o finančním řízení prostředků Evropské unie v ČR za rok 2017*. Jde o takzvaný EU report, který NKÚ vydává už desátým rokem. Zatímco první oddíl, publikovaný letos na jaře, se věnoval evropským tématům spadajícím především do programového období 2014–2020, touto částí publikace chceme čtenářům podat především souhrnné a přehledné informace o tom, jak si Česká republika nejen z našeho pohledu vedla v programovém období 2007 až 2013. Dat a informací pro toto bilancování máme dostatek. Evropské dotace a další témata související s minulým programovým obdobím byly v hledáčku NKÚ v rámci přibližně devadesáti kontrol.

Na tomto místě obvykle píšu o tom, jaké chyby v čerpání peněz Českou republiku provázely, co se nám příliš nepovedlo a co bychom měli při čerpání a využívání evropských peněz zlepšit. Ponechme toto nyní stranou a podívejme se na naše unijní působení trochu jinou optikou.

Evropské dotace byly v minulých letech tématem, kterému byla často věnována významná pozornost. A není se čemu divit. Rozdělování evropských peněz si v řadě případů vysloužilo silnou a nutno dodat, že nezřídka i oprávněnou kritiku. Nelze se občanům divit, když v jejich okolí vyrostly hotely, které nikdo nepoužívá, rozhledny, ze kterých nic není vidět, nebo třeba cesty, které nikam nevedou. Veřejný prostor také často a nevyhnutelně zásobovaly zprávy – a to i od NKÚ –, že rozdělené peníze v řadě případů, mírně řečeno, do života občanů mnoho nepřinesly. V horším případě pak vlnu pobouření vyvolávaly příběhy o zlém Bruselu a jeho „kampaních“ proti českým výrobkům a zvyklostem.

Ano, někdy může jít o smutné, jindy až absurdní příběhy, které v celkovém součtu mají tendenci zadupat to dobré, co naše členství v Evropské unii přineslo. A to je podle mého názoru škoda, protože z celkového pohledu toho nebylo málo. Přece jen, přínosy minulého programového období ke konci roku 2014 vypadaly v číslech přibližně nějak takto: za rozdělené peníze vzniklo jen díky Fondu soudržnosti a Evropskému fondu pro regionální rozvoj necelých 27 000 pracovních míst – těchto výsledků bylo dosaženo například podporou více než 1 400 projektů vědeckotechnického rozvoje či podporou přibližně 8 000 projektů na pomoc malým a středním podnikům. Zmiňme také půl milionu lidí napojených na lepší čistírný odpadních vod nebo například necelých 400 kilometrů zrekonstruovaných železnic. A na závěr ještě připomeňme zateplené domy, opravené kulturní památky nebo třeba stovky kilometrů čtverečních obnovené krajiny – dopady, které vidíme všude kolem sebe. Jde přitom jen o část přínosů a mnohá z těchto čísel v následujících letech dále rostla.

Ne vždy to šlo hladce a bez problémů, hlavně kvůli tomu, jak jsme my v České republice sami peníze rozdělovali a využívali, což ostatně mnohokrát ukázaly naše kontroly. Situaci nepomohly ani některé kauzy provázející evropské dotace, které se často rozplétají až do dnešních dnů a jsou také jedním z důvodů, proč je rehabilitace evropských dotací v očích českých občanů náročnou výzvou.

Ale přesto – buďme féroví a racionální. Ať už jste kdekoliv, stačí se projít po ulici a dopad evropských peněz v zásadě nemůžete minout. A za to buďme rádi. Nebude to tak věčně a možná, že na tuto dobu budeme ještě v dobrém vzpomínat. Navzdory všemu.

Miloslav Kala,
prezident NKÚ

Seznam použitých zkratek

AO	Auditní orgán	MS2014+	Monitorovací systém MS2014+
ČNB	Česká národní banka		
ČR	Česká republika	MSP	Malé a střední podniky
ČS	Členské státy EU	MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
DPH	Daň z přidané hodnoty	MV	Ministerstvo vnitra
EFRR	<i>Evropský fond pro regionální rozvoj</i>	MZe	Ministerstvo zemědělství
EP	Evropský parlament	NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
ERF	<i>Evropský rybářský fond</i>	NRP	<i>Národní rozvojový plán České republiky na léta 2007 až 2013</i>
ESF	<i>Evropský sociální fond</i>	NSPRV	<i>Národní strategický plán rozvoje venkova ČR na období 2007–2013</i>
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy	NSRR	<i>Národní strategický referenční rámec ČR 2007–2013</i>
EU	Evropská unie	OLAF	Evropský úřad pro boj proti podvodům
EU28	28 členských států EU	OP VaVpl	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
EÚD	Evropský účetní dvůr	OP	Operační program
EZFRV	<i>Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova</i>	OPD7+	Operační program Doprava 2007–2013
EZZF	<i>Evropský zemědělský záruční fond</i>	OPPI	Operační program Podnikání a inovace
FS	<i>Fond soudržnosti</i>	OPR7+	Operační program Rybářství 2007–2013
FSEU	<i>Fond solidarity EU</i>	OPVK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
HDP	Hrubý domácí produkt	OSS	Organizační složka státu
KA	Kontrolní akce NKÚ	PAS	Pověřený auditní subjekt
KIS	<i>Kontrolní informační systém NKÚ</i>	PCO	Platební a certifikační orgán (jeho úlohu plní MF)
Komise	Evropská komise	PO7+	Programové období 2007–2013
LEADER	Iniciativa zaměřená na zlepšování situace venkova pomocí rozvojových aktivit (z franc. <i>Liaison entre actions de développement de l'économie rurale</i>)	Politika soudržnosti	Politika hospodářské, sociální a územní soudržnosti
MD	Ministerstvo dopravy	Pravidla PRV7+	<i>Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013</i>
MF	Ministerstvo financí	PRV7+	<i>Program rozvoje venkova ČR na období 2007–2013</i>
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj	Rada	Rada Evropské unie
MMR-NOK	Národní orgán pro koordinaci, je součástí organizační struktury MMR		
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu		
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí		

RR	Regionální rada regionu soudržnosti	SRP	Společná rybářská politika
ŘKS	Řídicí a kontrolní systém	SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
ŘKV	Řídicí a koordinační výbor pro potřeby koordinace pomoci poskytované Evropskými společenstvími na úrovni státu	SZP	Společná zemědělská politika
		SŽDC	Správa železniční dopravní cesty, státní organizace
		VFR	Víceletý finanční rámec
ŘO	Řídicí orgán programu	Výbor	Výbor pro rozpočtovou kontrolu Evropského parlamentu
SAPS	Režim jednotné platby na plochu (z angl. <i>Single Area Payment Scheme</i>)	ZS	Zprostředkující subjekt
SF	Strukturální fondy	ZZ	Zvláštní zpráva EÚD
SFEU	<i>Smlouva o fungování Evropské unie</i>		
SOT	Společná organizace trhu		
SOZS	Strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost		

Zkratky jednotlivých programů programového období 2007–2013, které nejsou dále používány v samotném textu, jsou zavedeny v tabulce č. 3 na str. 24.

Zkratky členských států EU /EU28/

AT	Rakousko	IE	Irsko
BE	Belgie	IT	Itálie
BG	Bulharsko	LT	Litva
CY	Kypr	LU	Lucembursko
CZ	Česká republika	LV	Lotyšsko
DE	Německo	MT	Malta
DK	Dánsko	NL	Nizozemsko
EE	Estonsko	PL	Polsko
EL	Řecko	PT	Portugalsko
ES	Španělsko	RO	Rumunsko
FI	Finsko	SE	Švédsko
FR	Francie	SI	Slovinsko
HR	Chorvatsko	SK	Slovensko
HU	Maďarsko	UK	Velká Británie

Oddíl II.

D. Evropská unie a programové období 2007–2013

D.1 Politiky a cíle programového období 2007–2013

Politiky a cíle PO7+ odrážejí hospodářský a sociální vývoj EU od vytvoření Evropského hospodářského společenství na základě *Římských smluv* v roce 1957. Významným milníkem kvalitativních změn a zároveň nejaktuálnějším pro nastavení PO7+ bylo formování *Lisabonské strategie* v roce 2000 a provedení její revize v roce 2005.

Lisabonská strategie představuje program, který si klade za cíl, aby se „*Evropská unie stala nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější znalostní ekonomikou, schopnou udržitelného růstu s více a lepšími pracovními místy a s větší sociální soudržností*“, měla by tedy být mj. scénářem pro všestranný hospodářský, sociální a ekologický rozvoj. Na základě revize *Lisabonské strategie* bylo následně těžiště přesunuto do ekonomického rozvoje EU.

Základní teze, na kterých je EU postavena, jsou vyjádřeny ve výše uvedených smlouvách. Další významnou úpravou je *Lisabonská smlouva o Evropské unii*, která byla podepsána 13. prosince 2007 a vstoupila v platnost po ratifikaci všemi členskými státy EU /ČS/ 1. prosince 2009. Tato smlouva v čl. 2 uvádí, že „*Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřijímatelností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.*“

V následujícím čl. 3 je dále stanoveno:

- „1. *Cílem Unie je podporovat mír, své hodnoty a blahobyt svých obyvatel.*
2. *Unie poskytuje svým občanům prostor svobody, bezpečnosti a práva bez vnitřních hranic, ve kterém je zaručen volný pohyb osob ve spojení s vhodnými opatřeními týkajícími se ochrany vnějších hranic, azylu, přistěhovalectví a předcházení a potírání zločinnosti.*
3. *Unie vytváří vnitřní trh. Usiluje o udržitelný rozvoj Evropy, založený na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, vysoce konkurenceschopném sociálně tržním hospodářství směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku a na vysokém stupni ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Podporuje vědecký a technický pokrok.*

Bojuje proti sociálnímu vyloučení a diskriminaci, podporuje sociální spravedlnost a ochranu, rovnost žen a mužů, mezigenerační solidaritu a ochranu práv dítěte. Podporuje hospodářskou, sociální a územní soudržnost a solidaritu mezi členskými státy.

Respektuje svou bohatou kulturní a jazykovou rozmanitost a dbá na zachování a rozvoj evropského kulturního dědictví.
4. *Unie vytváří hospodářskou a měnovou unii, jejíž měnou je euro.*
5. *Ve svých vztazích s okolním světem Unie zastává a podporuje své hodnoty a zájmy a přispívá k ochraně svých občanů. Přispívá k míru, bezpečnosti, udržitelnému rozvoji této planety, k solidaritě a vzájemné úctě mezi národy, volnému a spravedlivému obchodování, vymýcení*

chudoby, ochraně lidských práv, především práv dítěte, a k přísnému dodržování a rozvoji mezinárodního práva, zejména k dodržování zásad Charty Organizace spojených národů.“

Zásady, cíle a politiky, na kterých je EU založena, jsou naplňovány také prostřednictvím jejího rozpočtu. Ten se pro snadnější udržení rozpočtové disciplíny, lepší kontrolovatelnost rozpočtových výdajů a obecně větší stabilitu financování EU pohybuje ve víceletých finančních rámcích /VFR/. První z nich byl vytvořen pro období 1988–1992, další VFR již byly sestavovány pro sedmiletá období.

Finanční perspektiva EU na léta 2007–2013 byla schválena na summitu Evropské rady dne 16. prosince 2005 s celkovou částkou na závazky ve výši 862 363 mil. € v cenách roku 2004. Následně byla finální podoba VFR rozpočtu EU ve výši **864 316 mil. €** ve stálých cenách roku 2004 zakotvena v *Interinstitucionální dohodě o rozpočtové kázní a řádném finančním řízení* uzavřené mezi Evropským parlamentem /EP/, Radou Evropské unie /Rada/ a Komisí dne 17. května 2006¹. Cílem dohody bylo zavést rozpočtovou kázeň, zdokonalit fungování rozpočtového procesu a spolupráci mezi orgány v rozpočtových záležitostech a zajistit řádné finanční řízení. Rozpočtové výdaje byly členěny do pěti výdajových kapitol:

- **Udržitelný růst** (*Konkurenceschopnost pro hospodářský růst a zaměstnanost a Soudržnost pro hospodářský růst a zaměstnanost*),
- **Ochrana přírodních zdrojů a hospodaření s nimi** (zemědělství, rozvoj venkova, rybářství a životní prostředí),
- **Občanství, svoboda, bezpečnost a právo** (*Svoboda, bezpečnost a právo a Občanství*),
- **EU jako globální hráč** (přeshraniční aktivity EU, bilaterální vztahy, humanitární pomoc či rozvojová pomoc),
- **Správní náklady.**

Celkový souhrn závazků ve formě částek přidělených na jednotlivé kapitoly dosáhl po několika technických úpravách a dodatcích schválených v průběhu PO7+ hodnoty **864 989 mil. €²**, což představuje **975 777 mil. € v současných cenách³**.

První dvě výdajové kapitoly VFR představovaly v součtu skoro 90% podíl na celém VFR 2007–2013.

D.2 Právní a finanční rámec, financující fondy, formy podpory

Udržitelný růst

Pro naplnění cílů *Lisabonské strategie* v oblasti politiky hospodářské, sociální a územní soudržnosti /politika soudržnosti/ vydala Rada rozhodnutí⁴, ve kterém stanovila strategické obecné zásady Společenství k orientačnímu vymezení rámce podpory ze strukturálních fondů⁵ /SF/ a *Fondu soudržnosti* /FS/ pro PO7+. K dosažení maximálních přínosů podpory obnovené *lisabonské agendy* určila Rada priority, principy a navrhla směry, kterými mohou

1 Úřední věstník Evropské unie, C 139, 14. června 2006.

2 V rámci VFR byly v letech 2007–2009 a v roce 2013 vypláceny i náhrady novým členům EU v úhrnné výši 836 mil. €.

3 Viz http://ec.europa.eu/budget/figures/fin_fwk0713/fwk0713_en.cfm#revision. Současné ceny jsou vztaženy k aktualizaci z 28. července 2015.

4 Rozhodnutí Rady 2006/702/ES ze dne 6. října 2006, o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost.

5 V programovém období 2007–2013 byly dva: *Evropský fond pro regionální rozvoj* a *Evropský sociální fond*.

Evropské regiony příštích sedm let postupovat. Programy podporované politikou soudržnosti měly zaměřit finanční zdroje na tyto priority:

- zvýšení přitažlivosti členských států EU, regionů a měst pomocí zlepšení přístupnosti, zajištění odpovídající kvality a úrovně služeb a ochrany potenciálu jejich životního prostředí;
- podporu inovací, podnikavosti a růstu hospodářství založeného na znalostech pomocí kapacit pro výzkum a inovace, včetně nových informačních a komunikačních technologií;
- vytváření většího počtu a lepších pracovních míst pomocí zapojení více osob do zaměstnání nebo do podnikání, zlepšení přizpůsobivosti pracovníků a podniků a zvýšení investic do lidského kapitálu.

Vlády jednotlivých ČS použily tyto priority a principy jako podklad při sestavování svých národních strategických priorit a plánů pro roky 2007–2013 v rámci tzv. národních strategických referenčních struktur. To bylo předpokladem pro využití více než **382 139 mil. € (ve stálých cenách roku 2004)** určených na podporu projektů strukturální politiky, po dodatcích a technických úpravách dosáhla tato částka hodnoty **388 953 mil. € (ve stálých cenách roku 2004)**. V současných cenách to pak představuje částku **439 115 mil. €**, která byla v rámci politiky soudržnosti postupně vyčleněna pro národní a regionální programy. **Dominantní část (přibližně 80 %) z ní představovaly výdaje na projekty v oblasti soudržnosti a růstu pro zaměstnanost.**

Politika soudržnosti naplňovala pomocí SF a FS následující tři základní cíle:

- cíl 1 – *Konvergence,*
- cíl 2 – *Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost,*
- cíl 3 – *Evropská územní spolupráce.*

SF a FS představovaly základní nástroj pro realizaci politiky soudržnosti. Prostřednictvím těchto fondů se rozdělovaly finanční prostředky určené na snižování sociálních a ekonomických rozdílů mezi ČS a jejich regiony.

Články 158–162 *Smlouvy o založení Evropského společenství* stanovily, že Společenství má podporovat celkový harmonický rozvoj a posilovat hospodářskou a sociální soudržnost tím, že omezí rozdíly v rozvoji jednotlivých regionů. Na PO7+ měly nástroje pro splnění těchto cílů právní základ v balíčku několika nařízení přijatých Radou a EP v červenci roku 2006.

Jednalo se zejména o následující právní předpisy:

- **Nařízení o Evropském fondu pro regionální rozvoj /EFRR/**
 - nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006, o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999, které stanovilo, že fond soustředí svou pomoc na tematické priority (zejména na modernizaci a posilování hospodářství);
 - určovalo jeho účel a oblast působnosti, do které patřila podpora veřejných a soukromých investic na pomoc při odstraňování rozdílů mezi regiony v celém Společenství; fond podporoval programy zaměřené na regionální rozvoj, větší konkurenceschopnost a územní spolupráci v celém Společenství;
 - financovány z něj byly především investiční („tvrdé“) projekty.
- **Nařízení o Evropském sociálním fondu /ESF/**
 - nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 ze dne 5. července 2006, o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení (ES) č. 1784/1999, které stanovilo, že fond přispívá k prioritám Společenství, pokud jde o posílení hospodářské a sociální soudržnosti zvyšováním zaměstnanosti a počtu pracovních příležitostí;

- nařízení bylo koncipováno v souladu s *Evropskou strategií zaměstnanosti* a bylo zaměřeno na čtyři základní oblasti – zvýšení adaptability (přizpůsobivosti) pracovníků a podniků, lepší přístup k zaměstnání a vyšší účast na trhu práce, posílení sociálního začlenění potlačením diskriminace a usnadněním přístupu znevýhodněných osob na trh práce a podpora partnerství pro reformy v oblastech zaměstnanosti a začlenění;
 - financovány byly zejména neinvestiční („měkké“) projekty.
- **Nařízení o Fondu soudržnosti**
- nařízení Rady (ES) č. 1084/2006 ze dne 11. července 2006, o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1164/94, které stanovilo, že hlavním účelem fondu je přispívat k posilování hospodářské a sociální soudržnosti Společenství v zájmu podpory udržitelného rozvoje;
 - fond byl určen především na podporu rozvoje chudších států, nikoli regionů, čímž se odlišoval od ESF a EFRR;
 - prioritně se FS podílel na činnostech v oblasti transevropských dopravních sítí a životního prostředí.
- **Obecné nařízení k SF a FS**
- nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 /dále též „obecné nařízení“/, definovalo hlavní cíle, ke kterým měly SF a FS přispívat;
 - obecné nařízení vymezilo kontext pro politiku soudržnosti, dále stanovilo společné zásady, pravidla a normy pro provádění tří nástrojů politiky soudržnosti (EFRR, ESF a FS); nařízení bylo založeno na zásadě sdíleného řízení mezi Společenstvím, ČS a regiony.
- **Prováděcí nařízení k obecnému nařízení⁶**
- nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 ze dne 8. prosince 2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti, a k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006, o Evropském fondu pro regionální rozvoj;
 - prováděcí nařízení představovalo soubor podrobných pravidel k řízení finančních nástrojů politiky soudržnosti (tj. k řízení SF a FS).

Konkrétní **formy poskytované finanční podpory** byly definovány ve schválených strategických dokumentech pro jednotlivé operační programy /OP/. Základní strategické dokumenty (zejm. programové dokumenty) jednotlivých operačních programů specifikovaly prioritní oblasti (tematické oblasti podpory), které měly být v rámci OP podpořeny a na které bylo možné čerpat finanční prostředky z fondů EU. Na základě takto definovaných tematických oblastí byla stanovena konkrétní forma podpory, systém jejího čerpání a její výše. Ta byla vypočítávána jako procentuální podíl z celkových způsobilých výdajů realizovaného projektu a lišila se v závislosti na konkrétním OP, případně i na subjektu žadatele (např. malé a střední podniky /MSP/, neziskové organizace či obce).

Nejčastější formou podpory společných projektů ČS a EU, která byla využívána v rámci poskytování finančních prostředků ze SF a FS, byla nevratná finanční pomoc či nevratná přímá pomoc, resp. **dotace**. Poskytování dotací ze SF a FS podléhalo nastaveným pravidlům právních předpisů EU (zejména nařízením pro jednotlivé strukturální fondy a *Fond soudržnosti*) a nastaveným vnitrostátním pravidlům jednotlivých ČS.

System čerpání finančních prostředků byl u většiny OP financovaných ze SF a FS založen na principu předfinancování z národních rozpočtů. To znamená, že určitý podíl (až 85 % finančních

prostředků), který byl určen na spolufinancování realizovaného projektu, byl nejdříve předfinancován z rozpočtu ČR a až poté byl podíl EU refundován Komisí. V některých OP byl podíl spolufinancování z fondů EU nižší, případně byla pro financování projektů stanovena specifická pravidla; ta byla obsažena v základních dokumentech daného OP.

Ochrana přírodních zdrojů a hospodaření s nimi

Rozhodující část této rozpočtové kapitoly představovaly společná zemědělská politika /SZP/ a společná rybářská politika /SRP/.

Základní cíle SZP byly deklarovány již ve *Smlouvě o založení Evropského společenství*. SZP jako taková byla zavedena v roce 1962 a byla vícekrát reformována. SZP je společnou politikou pro všechny ČR a je financována z rozpočtu EU.

Hlavními cíli SZP jsou:

- zvýšit zemědělskou produktivitu tak, aby pro spotřebitele byla zajištěna plynulá dodávka potravin za přiměřené ceny;
- zajistit zemědělcům dostatečné příjmy a odpovídající životní úroveň;
- zlepšit péči o krajinu, reagovat na změnu klimatu a zajistit udržitelné hospodaření s přírodními zdroji.

SZP má tři dimenze, které se vzájemně doplňují:

- **podpora trhu** – prostřednictvím různorodých nástrojů (např. finanční dotace, vývozní subvence, intervenční nákupy a prodeje, vydávání dovozních licencí, produkční kvóty) je regulován trh s vybranými zemědělskými komoditami s cílem omezit výkyvy nákupních cen, stabilizovat trh a zabezpečit příjmy pro zemědělce;
- **podpora příjmů zemědělců** – jde zejména o tzv. přímé platby, které jsou nárokovými dotacemi a zemědělcům zabezpečují jistý zdroj peněz, a to téměř bez ohledu na jejich zemědělskou produkci;
- **rozvoj venkova** – prostřednictvím programů rozvoje venkova jsou řešeny potřeby venkovských oblastí a jejich problémy, zlepšování životního prostředí, kvalita a nezávadnost potravin či zlepšování životní úrovně obyvatel venkova.

Cílem SRP je zachování rybích populací, ochrana mořského prostředí, zajištění hospodářské životaschopnosti evropského loďstva, zásobování spotřebitelů kvalitními potravinami a vytváření a udržitelné využívání živých vodních zdrojů z ekologického, hospodářského a sociálního hlediska. SRP umožňuje evropským rybářům, aby si konkurovali na základě poskytovaných finančních podpor a společných pravidel.

Ve VFR 2007–2013 bylo na rozpočtovou kapitolu *Ochrana přírodních zdrojů a hospodaření s nimi* vyčleněno původně celkem **371 344 mil. €**, z toho na program rozvoje venkova a na rybářství **78 239 mil. €** a na výdaje související s trhem a na přímé platby **293 105 mil. €**. Celková částka po změnách a technických úpravách dosáhla **366 229 mil. €** (vše ve stálých cenách roku 2004), což **v současných cenách představuje hodnotu 412 611 mil. €**, a výdaje na přímé platby zemědělcům a dotace na podporu trhu dosáhly 80 % této rozpočtové kapitoly.

V programovém období 2007–2013 byla SZP financována ze dvou základních fondů EU upravených v **nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 ze dne 21. června 2005, o financování společné zemědělské politiky**:

- **Evropský zemědělský záruční fond /EZZF/** byl určen k financování:
 - náhrad při vývozu zemědělských produktů do třetích zemí,
 - intervenčních opatření zaměřených na regulaci zemědělských trhů,

- přímých plateb stanovených v rámci SZP,
 - finančního příspěvku Společenství na informační a propagační opatření (uskutečňovaná prostřednictvím ČS na základě programů vybraných Komisí) ve prospěch zemědělských produktů na vnitřním trhu Společenství a ve třetích zemích.
- **Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova /EZFRV/** byl určen k financování:
- příspěvků Společenství na programy rozvoje venkova v rámci řízení sdíleného mezi ČS a Společenstvím.

V oblasti financování a podpory v rámci společné zemědělské politiky EU byly nejčastěji využívanou formou podpory tzv. **přímé platby**, které zároveň představovaly největší podíl vyplacených finančních prostředků v oblasti zemědělství. Poskytování přímých plateb podléhalo nastaveným pravidlům SZP. V případech projektově řízených operací v rámci programů rozvoje venkova byly forma a postup financování z EZFRV obdobné jako u projektů financovaných ze SF a FS.

- Zdroj finančních prostředků pro provádění SRP v odvětví rybolovu, rybolovných oblastí a vnitrozemského rybolovu byl zřízen **nařízením Rady (ES) č. 1198/2006 ze dne 27. června 2006, o Evropském rybářském fondu, vznikl tak Evropský rybářský fond /ERF/**, který měl tyto cíle:
- financovat programy k zajištění využívání živých vodních zdrojů,
 - podporovat akvakulturu zabezpečující udržitelnost environmentálního, hospodářského a sociálního hlediska,
 - prosazovat udržitelnou rovnováhu mezi zdroji a rybolovnou kapacitou za účelem posílení konkurenceschopnosti provozních struktur,
 - podporovat ochranu a zlepšování životního prostředí a přírodních zdrojů souvisejících s odvětvím rybolovu a podporovat udržitelný rozvoj a zlepšování kvality života v oblastech s činnostmi spadajícími do odvětví rybolovu.

D.3 Skutečné čerpání v rámci politiky soudržnosti

NKÚ v této zprávě hodnotí průběh čerpání prostředků SF a FS v programovém období 2007–2013 od jeho začátku až do chvíle, kdy ČS odeslaly závěrečné zprávy o provádění OP a žádosti o platby konečných zůstatků Komisi v souladu s čl. 89 obecného nařízení⁶, tj. do 31. března 2017. Od okamžiku, kdy Komise obdrží tyto dokumenty, běží pětiměsíční lhůta, během které k nim vydá své stanovisko (pokud jej nevydá, má se za to, že stanovisko je kladné). Do data redakční uzávěrky nebyly ze strany Komise zveřejněny konečné hodnoty čerpání a na jejím webu byla stejná data jako k 7. červnu 2017 (datum poslední aktualizace dat ze strany Komise)⁷. Z tohoto důvodu je u většiny ČS v souladu s čl. 79 obecného nařízení⁶ vykazována hodnota čerpání na úrovni 95 % přidělené alokace (maximální možná míra čerpání).

Níže uváděné hodnoty tedy nezobrazují konečné hodnoty čerpání, neboť proces ukončování programů dosud probíhá. Ze zkušeností z předchozích programových cyklů lze usuzovat, že v některých případech budou konečné výsledky ještě dílčím způsobem upravovány o některé sporné výdaje, takže k dispozici budou až za několik měsíců či let. Svůj vliv na to mají a budou mít výsledky kontrol prováděných odpovědnými orgány a probíhající soudní spory, jejichž výsledky ani délku trvání nelze reálně předjímat.

Průběh čerpání za ČR je blíže komentován v podkapitole E.1.3. Pro úplnost uvedme, že stav čerpání ze SF a FS v České republice byl k datu redakční uzávěrky na webu Komise (viz výše)

6 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999.

7 Zdroj: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/dataset/2007-2013-Funds-Absorption-Rate/kk86-ceun/data>.

vyčíslen jako celek na úrovni 94,55 %, přičemž pod úrovní maximální možné míry čerpání bylo k tomuto dni jen čerpání z EFRR (94,15 %). Z tohoto pohledu zůstala ČR na 23. místě v těsném závěsu za většinou ČS, které naplnily dosažitelný limit čerpání. Pod touto hladinou zůstalo osm ČS včetně čtyř „původních“ (Německo 94,73 %, Belgie 94,67 %, Španělsko 93,25 % a Itálie 91,89 %), ale také průměr EU28 (94,45 %). Z „nových“ ČS se v tomto pořadí za ČR umístilo Maďarsko (94,03 %) a Rumunsko (90,44 %). Z pohledu procenta vyčerpané alokace dopadlo zdaleka nejhůře Chorvatsko (80,68 %), které však vstoupilo do EU až 1. července 2013, což mělo na vývoj tohoto ukazatele negativní vliv.

S ohledem na výše uvedené hodnoty však nelze k dosažené, resp. vykázané úrovni čerpání za ČR v kontextu EU28 dovozovat zásadní závěry, protože se nejedná o konečná čísla. Vzhledem k minimálním rozdílům vyčerpaných prostředků v poměru k přiděleným alokacím a rovněž vzhledem k výše uvedenému lze očekávat další změny v „pořadí“ ČS.

Poněkud jiný pohled na tuto problematiku nabízí analýza čerpání v průběhu jednotlivých let programového období. Na úrovni Komise nebyl vytvořen žádný „optimální model čerpání“, proto je následující úvaha do určité míry jen „hrou s čísly“, avšak hrou s racionálním základem. Je to zřejmé i na příkladu ČR, která se dlouhodobě potýkala s pomalým čerpáním a do značné míry neutěšenou situaci doháněla až v samém závěru PO7+, když v roce 2015, tedy v posledním roce způsobilosti výdajů, vyčerpala 20,7 % celkové alokace přidělené jí ze SF a FS. Podobná situace nastala přibližně u jedné třetiny ČS. Příkladem jsou Slovensko (které v roce 2015 vyčerpalo 25,2 % své alokace), Bulharsko (19,0 %), Itálie (16,0 %), Francie (15,9 %), Dánsko (14,2 %), Rumunsko (13,8 %) apod.

V této souvislosti je třeba konstatovat, že razantně zvýšené až překotné čerpání na konci programového období s sebou přináší značná rizika spojená např. s omezenou personální kapacitou, a to jak na straně orgánů implementační struktury, tak na straně potenciálních příjemců podpory. Tato rizika mohou vést mj. k uplatňování nezpůsobilých výdajů (z hlediska účelu i času) a jejich úhradě z důvodu neúčinné kontroly před provedením platby.

Za roky 2014–2016 uplatnilo celkem osm ČS k proplacení více než 40 % přidělené alokace ze SF a FS. Na druhou stranu nejrychleji čerpající ČS zaslaly v posledních třech letech Komisi žádosti o úhradu částek představujících méně než 20 % jejich alokace.

Tabulka č. 1: Čerpání alokace ze SF a FS jednotlivými členskými státy v souhrnu za poslední tři roky PO7+ (v %)

ČS	EE	LT	PT	FI	...	DK	IT	CZ	SK	MT	BG	RO	HR
2014–2016	13,7	16,2	16,3	19,3	...	40,6	41,8	42,0	42,3	44,7	45,0	52,1	62,4

Zdroj: Komise, data z 29. května 2017.

Personální kapacity a čas, který implementační orgány nejrychleji čerpajících ČS „ušetřily“ na administraci aktivit PO7+ (vyhnuly se např. potřebě realokace mezi osami jednotlivých programů či mezi programy jako celky, nemusely činit kroky související s automatickým zrušením závazku, resp. přijímat opatření k zabránění jeho zrušení, nebyly nuceny vypisovat poslední výzvy a urychlovat v jejich rámci výběr projektů apod.), mohly plně věnovat přípravě nového programového období. To se také projevilo v rychlosti schvalování programových dokumentů programového období 2014–2020 a rychlejším nástupu čerpání alokované částky dle dohod o partnerství.

Je zřejmé, že výkonnost a efektivitu činnosti implementační struktury jednotlivých ČS nelze hodnotit jen z pohledu rychlosti čerpání přidělené alokace, protože tento pohled neposkytuje informace o tak zásadních aspektech, jako jsou smysluplnost a kvalita podpořených projektů, jejich udržitelnost či objem nedostatků zjištěných evropskými kontrolními orgány. I přesto je vzhledem k výše uvedenému tento ukazatel velmi významný.

Tabulka č. 2: Výsledné pořadí členských států EU stanovené na základě součtů jejich umístění vyplývajících z kumulovaného procentního čerpání alokace v jednotlivých letech PO7+

Výsledné pořadí	Členský stát	Pořadí podle kumulovaného čerpání alokace										Součet pořadí
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
1.	LT	3.	8.	2.	3.	2.	1.	2.	1.	2.	3.	27
2.	EE	3.	8.	3.	2.	4.	2.	1.	3.	2.	3.	31
3.	IE	14.	1.	1.	1.	1.	3.	6.	17.	18.	3.	65
4.	FI	14.	20.	7.	9.	6.	5.	4.	5.	8.	3.	81
5.	SE	14.	20.	8.	7.	3.	8.	10.	4.	11.	3.	88
6.–7.	LV	3.	8.	10.	11.	16.	10.	13.	13.	2.	3.	89
6.–7.	AT	12.	15.	4.	4.	8.	7.	8.	16.	12.	3.	89
8.	PT	21.	16.	16.	10.	11.	4.	3.	2.	8.	2.	93
9.	SI	3.	6.	13.	12.	14.	14.	16.	12.	2.	3.	95
10.	DE	14.	14.	6.	5.	5.	6.	5.	10.	14.	21.	100
11.	CY	3.	6.	9.	8.	12.	19.	17.	8.	16.	3.	101
12.	PL	11.	13.	15.	14.	13.	9.	11.	7.	10.	3.	106
13.	EL	22.	27.	20.	17.	18.	15.	7.	6.	1.	1.	134
14.	UK	14.	18.	12.	6.	9.	13.	20.	21.	20.	3.	136
15.	LU	27.	20.	22.	24.	7.	12.	12.	9.	2.	3.	138
16.	DK	14.	20.	18.	20.	10.	18.	21.	14.	2.	3.	140
17.	BE	23.	18.	5.	15.	21.	16.	9.	11.	13.	22.	153
18.	HU	3.	5.	14.	18.	17.	20.	19.	19.	19.	24.	158
19.–20.	FR	25.	27.	11.	13.	19.	21.	18.	18.	15.	3.	170
19.–20.	NL	14.	20.	27.	23.	20.	17.	14.	15.	17.	3.	170
21.	ES	13.	16.	19.	16.	15.	11.	15.	22.	24.	25.	176
22.	MT	3.	8.	25.	22.	23.	24.	24.	20.	25.	3.	177
23.	BG	2.	4.	26.	25.	25.	25.	26.	23.	22.	3.	181
24.	SK	10.	12.	23.	21.	22.	22.	22.	26.	21.	3.	182
25.	CZ	26.	3.	17.	19.	24.	23.	23.	24.	23.	23.	205
26.	RO	1.	2.	21.	27.	27.	27.	27.	27.	27.	27.	213
27.	IT	24.	20.	24.	26.	26.	26.	25.	25.	26.	26.	248
28.	HR	28.	26.	28.	28.	28.	28.	28.	28.	28.	28.	278

Zdroj: Komise, data z 29. května 2017.

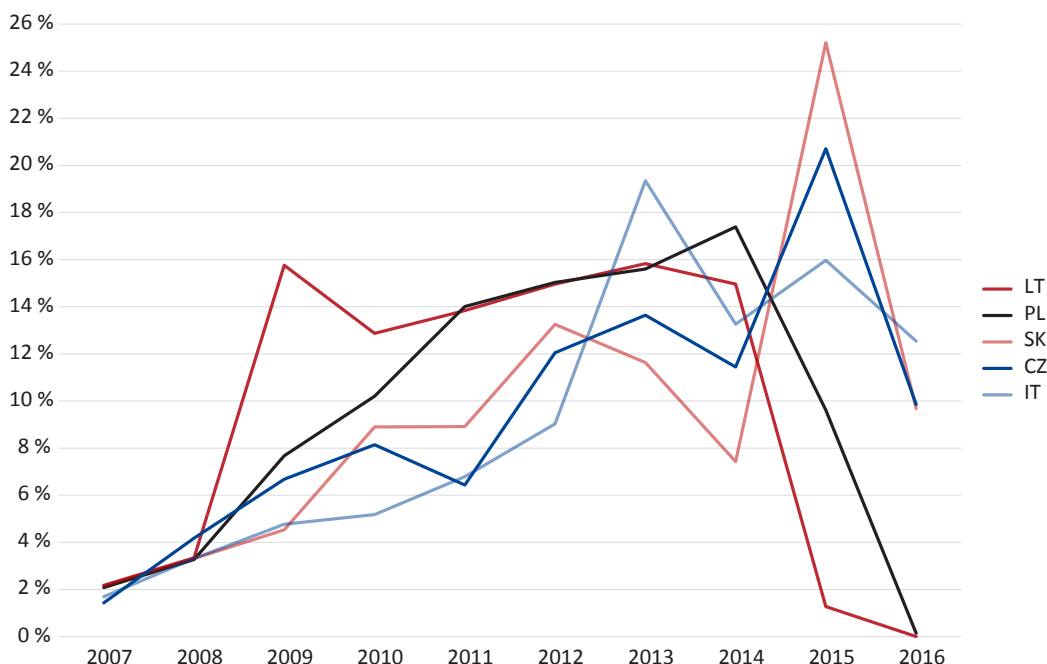
Tabulka č. 2 názorně ukazuje, že v rychlosti čerpání byly neúspěšnější Litva a Estonsko. ČR obsadila v tomto srovnání až 25. místo v rámci EU28, a to s citelnou ztrátou na 23. Bulharsko i 24. Slovensko.

Za pozornost stojí fakt, že celkem šest ČS⁸ vyčerpalo dosažitelný limit čerpání již v roce 2015 a v roce 2016 již neposlalo Komisi žádnou žádost o platbu⁹.

Pro ilustraci níže srovnáváme průběh čerpání v ČR a ve vybraných ČS. Do porovnání byly kromě ČR zařazeny: Litva (nejúspěšnější stát), Polsko (reprezentuje střed tabulky), Slovensko (umístilo se o jednu příčku výše než ČR) a Itálie (skončila 27., poslední z „původních“ ČS).

8 Dánsko, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Lucembursko a Slovinsko.

9 Nejzazší termín, do kterého bylo možné zaslat Komisi poslední žádost o průběžnou platbu, byl 31. srpen 2016, přičemž poslední souhrnné žádosti o platbu musely být podány PCO příslušných ČS nejpozději do 31. března 2016, v ojedinělých případech do 30. června 2016.

Graf č. 1: Průběh čerpání alokace ve vybraných ČS

Zdroj: Komise, data z 29. května 2017.

Z grafu je dobře patrný rozdíl v průběhu čerpání mezi Litvou a Polskem na jedné straně a ČR a Slovenskem na straně druhé. Zatímco u rychle čerpajících (Litva a Polsko) došlo k prudkému poklesu míry čerpání již v roce 2014, v ČR a na Slovensku se tento jev projevil s ročním zpožděním. V roce 2016, kdy oba tyto státy čerpaly ještě přibližně 10 % svých alokací, měla Litva již „vyčerpáno“ a Polsko nárokovalo proplacení pouhých 0,14 % své národní alokace. Za pozornost však stojí i nevyrovnaná křivka Itálie, která sice zaznamenala vrchol čerpání již v roce 2013, přesto ještě v roce 2016 dočerpávala 12,54 %.

D.4 Auditní činnost EÚD a Komise za ukončené programové období 2007–2013

Kontrolu účetnictví EU prováděl v souladu se zněním *Smlouvy o fungování Evropské unie*¹⁰ /SFEU/ Evropský účetní dvůr /EÚD/.

Hlavními každoročně publikovanými auditními výstupy EÚD jsou výroční zprávy o rozpočtu EU a o evropských rozvojových fondech. Tyto zprávy obsahují především tzv. prohlášení o věrohodnosti, zabývají se ale také otázkami výkonnosti. Dalšími výstupy EÚD jsou specifické výroční zprávy o finančních auditech agentur, společných podniků a jiných decentralizovaných subjektů EU. Zvláštní zprávy EÚD /ZZ/, kterých je ročně vydáno kolem třiceti, informují o výsledcích vybraných auditů výkonnosti a auditů legality zaměřených na konkrétní oblasti rozpočtu či na témata z oblasti správy a řízení. Kromě auditních zpráv zveřejňuje EÚD ročně přibližně deset stanovisek k návrhům právních předpisů, které mají dopad na finanční řízení EU. Relativně novým druhem dokumentů, které EÚD publikuje, jsou situační zprávy, v nichž předkládá připomínky k záležitostem týkajícím se finančního řízení EU a vyvozování odpovědnosti vůči veřejnosti.

¹⁰ Články č. 285 a č. 287 odst. 1 a 4 konsolidovaného znění *Smlouvy o fungování Evropské unie*, Úřední věstník Evropské unie, C 115, 9. května 2008.

Výroční zprávy EÚD

V jednotlivých rozpočtových letech PO7+ vydával EÚD výroční zprávy spolu s odpověďmi příslušných orgánů. Připomínky k odpovědím předával EÚD Radě k vydání doporučení a Evropskému parlamentu pro udělení absolutoria, jehož účelem je potvrzení, že Komise při plnění rozpočtu vykonávala své povinnosti řádně.

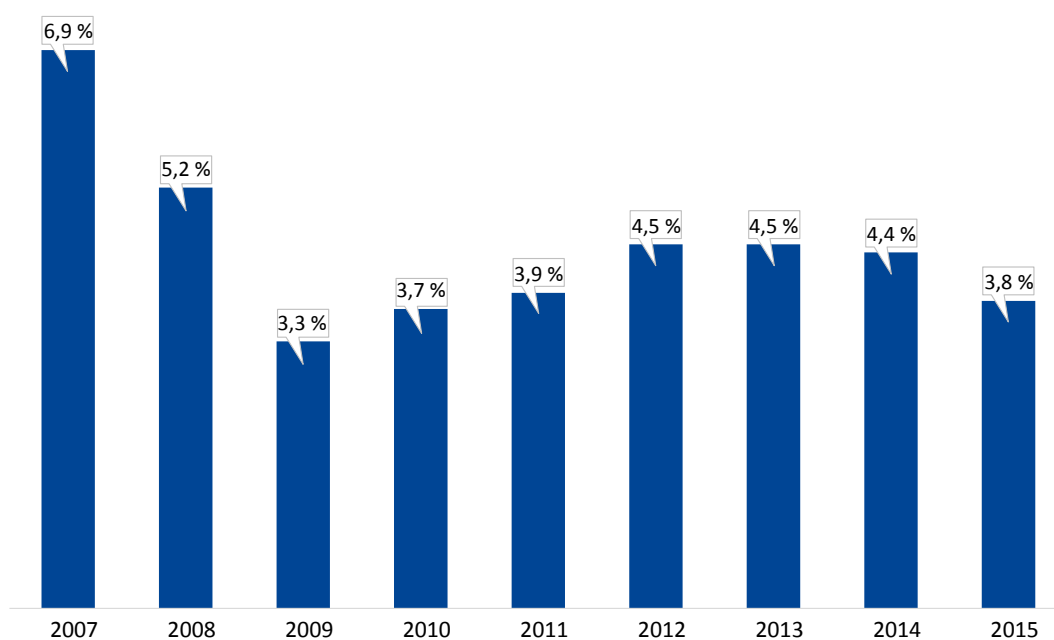
Výroční zprávy o plnění rozpočtu za příslušný rozpočtový rok obsahují prohlášení EÚD o věrohodnosti týkající se spolehlivosti roční účetní závěrky EU a legality a správnosti operací.

EÚD testoval vzorky operací, aby získal statisticky podložené odhady toho, do jaké míry byly příjmy a jednotlivé výdajové oblasti zatíženy chybami.

Účetní závěrky byly ve sledovaném období (od roku 2007 do roku 2015¹¹) sestaveny v souladu s mezinárodními standardy a ve všech významných ohledech podávaly věrný a poctivý obraz. EÚD tedy vydal o jejich spolehlivosti **výroky „bez výhrad“**. Příjmy a závazky, na nichž se účetní závěrka zakládá, byly ve sledovaném období ve všech významných ohledech legální a správné a podle EÚD **„nebyly ve významném rozsahu zatíženy chybami“**.

S ohledem na skutečnost, že v rozmezí let 2007–2015 byly jednotlivé výdajové oblasti rozpočtu EU seskupeny různě, nelze provést přesné porovnání vývoje míry jejich chybovosti. Za výše zmíněný časový úsek lze porovnat pouze správnost či chybovost účetní závěrky EU, příjmů rozpočtu EU a plateb jako celku. Zatímco u příjmů nebyly zjištěny závažnější chyby, v případě plateb jako celku překračovala odhadovaná míra chyb¹² v jednotlivých letech sledovaného období referenční hodnotu pro významnost, tj. 2 %.

Graf č. 2: Celková odhadovaná míra chyb u plateb rozpočtu EU za jednotlivé roky 2007–2015

Zdroj: *Audit EU ve zkratce – 2013, Audit EU ve zkratce – 2015* (vydává EÚD).

11 Při uplatnění pravidla n+2.

12 EÚD na základě chyb, které vyčíslil, odhaduje **nejpravděpodobnější míru chyb** jednak v rámci každého zvláštního posouzení a jednak u výdajů z rozpočtu jako celku. Tato míra je statistický odhad nejpravděpodobnější procentuální míry chyb (tj. vyčíslitelných porušení příslušných předpisů, pravidel a podmínek pro uzavření smlouvy nebo poskytnutí dotace) v základním souboru. EÚD také odhaduje dolní hranici míry chyb a horní hranici míry chyb. Při plánování auditu dbá na to, aby prováděné postupy umožňovaly porovnat odhadovanou míru chyb v základním souboru s mírou významnosti (materiality) ve výši 2 %. Při posuzování výsledků auditu pro účely vydání příslušného výroku se EÚD řídí touto mírou **významnosti (materiality)** a zohledňuje povahu, výši a kontext chyb.

Celková odhadovaná míra chyb v posledních sledovaných letech se sice snižovala, přesto však i dolní hranice chyb v každém roce výrazně referenční hodnotu pro významnost přesahovala.¹³

V souvislosti s výrokem k legalitě a správnosti plateb, na nichž se zakládá účetní závěrka Evropské unie, EÚD opakovaně konstatoval, že výdaje jednotlivých skupin politik na realizaci programů byly v naprosté většině případů ve významném (materiálním) rozsahu **zatíženy chybami**. Proto byly ve sledovaném období vydávány **záporné výroky** o jejich legalitě a správnosti. Kontrola a dohled nad programovými výdaji byly v naprosté většině hodnoceny pouze jako částečně účelné, resp. částečně účinné.

Jedinou výdajovou oblastí, jejíž míra chybovosti se pohybovala pod prahem významnosti v celém sledovaném období, byly správní a jiné výdaje. Systém dohledu a kontroly u těchto výdajů byl vyhodnocen jako účelný či účinný.

Rovněž u příjmů rozpočtu EU byly kontrola a dohled ve sledovaném období hodnoceny jako účelné nebo účinné.

Zvláštní zprávy EÚD

Od roku 2007 do roku 2015 vydal EÚD celkem 153 zvláštních zpráv, představujících výstupy z auditů výkonnosti úzce zaměřených na vybrané oblasti řízení rozpočtu EU. Počet ZZ vydávaných v jednotlivých letech se v průběhu tohoto období více než zdvojnásobil. Za celé toto období se subjekty z ČR objevily v auditním vzorku 17 zvláštních zpráv.

Auditní činnost Komise

V souladu s čl. 325 SFEU členské státy koordinují svou činnost v oblasti ochrany finančních zájmů EU z důvodu účinnějšího boje proti podvodům a za tím účelem úzce a pravidelně spolupracují s Komisí. Komise v součinnosti s ČS předkládá Radě a EP každoročně výroční zprávu o opatřeních k ochraně finančních zájmů EU a boji proti podvodům. Úkolem výroční zprávy je posoudit, do jaké míry jsou peněžní prostředky rozpočtu Evropské unie ohroženy nesrovnalostmi, resp. podvody, a to jak na straně výdajů, tak i příjmů.

Při ochraně finančních zájmů EU spolupracují ČS především s Evropským úřadem pro boj proti podvodům /OLAF/, který zodpovídá zejména za výkon vyšetřovacích pravomocí Komise v oblasti ochrany finančních zájmů a za rozvoj koncepce boje proti podvodům.

Ochrana finančních zájmů EU je v ČS realizována prostřednictvím řady aktivit spojených s předcházením, odhalováním, nápravou a hlášením nesrovnalostí a podezření na podvody.¹⁴ Ve smyslu právních předpisů¹⁵ Společenství se nesrovnalostí rozumí „*jakékoli porušení právního předpisu Společenství vyplývající z jednání nebo opomenutí hospodářského subjektu, v důsledku kterého je nebo by mohl být poškozen souhrnný rozpočet Společenství nebo rozpočty Společenstvím spravované, a to buď snížením nebo ztrátou příjmů z vlastních zdrojů vybíraných přímo ve prospěch Společenství, nebo formou neoprávněného výdaje*“. Podvodem se rozumí úmyslně způsobená nesrovnalost naplňující znaky některého z jednání popsanych v *Úmluvě o ochraně finančních zájmů ES*.¹⁶

13 Odhadovaná míra chyb není mírou podvodů, neefektivit nebo plýtvání, jedná se o odhad prostředků, které neměly být proplaceny, protože nebyly použity v souladu s příslušnou legislativou. K typickým chybám patří proplácení výdajů, které byly nezpůsobilé, nebo nákupů, při nichž nebyly řádně uplatněny předpisy pro zadávání veřejných zakázek.

14 Členské státy mají povinnost oznámit Komisi každé podezření na podvod a všechny nesrovnalosti, které představují částku nad 10 000 € poskytnutou ze zdrojů EU.

15 Článek 1 odst. 2 nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995, o ochraně finančních zájmů Evropských společenství; odvětvové předpisy Evropských společenství obsahují vlastní specifické definice nesrovnalostí.

16 Článek 1 odst. 1 *Úmluvy o ochraně finančních zájmů Evropských společenství* ze dne 26. července 1995.

Z důvodu změn ve struktuře výdajových oblastí rozpočtu EU, za které byly vykazovány nesrovnalosti či podezření na podvod, nebylo možno provést přesné porovnání jejich vývoje v rámci celého období 2007–2015. Lze však konstatovat, že z hlediska nahlášených objemů nesrovnalostí (podvodného i nepodvodného charakteru) byla dominantní oblast politiky soudržnosti.

Počet oznámených nesrovnalostí (podvodných a nepodvodných dohromady) měl v PO7+ rostoucí trend, kdy mezi lety 2007 a 2015 došlo k téměř trojnásobnému navýšení jejich počtu. K tomuto nárůstu došlo především ve výdajové oblasti rozpočtu EU, a to především v oblasti politiky soudržnosti. V oblasti příjmů, tedy tradičních vlastních zdrojů vybíraných členskými státy, zůstal počet oznámených nesrovnalostí v podstatě konstantní.

Celkový odhadovaný finanční dopad nesrovnalostí se mezi lety 2007 a 2015 více než zdvojnásobil. Nejvyšší nárůst byl opět v oblasti výdajů, finanční dopad u tradičních vlastních zdrojů zůstal víceméně konstantní.

Jednotlivé EU reporty uvádějí roční přehledy o auditních misích provedených v ČR Komisí, resp. jejími odpovědnými generálními ředitelstvími, a to počínaje rokem 2009. V období let 2009–2015 bylo v ČR provedeno celkem 45 auditních misí Komise, v jejichž rámci byly realizovány především audity řídicího a kontrolního systému /ŘKS/ a často i audity operací. Na základě některých auditů ukončených konečnou zprávou byly provedeny individuální nebo plošné korekce, případně byl přijat globální plán.

E. Česká republika a programové období 2007–2013

E.1 Shrnutí implementace programového období 2007–2013 v ČR

E.1.1 Strategické dokumenty ČR pro oblasti jednotlivých politik EU

České orgány aktivně pracovaly na přípravě PO7+ již v průběhu programového období 2004–2006. V březnu 2005 schválila vláda ČR¹⁷ mj. pět prioritních oblastí politiky soudržnosti pro období let 2007–2013¹⁸ a harmonogram postupu přípravy programových dokumentů pro PO7+. V oblasti SZP se pracovalo především na přípravě *Národního strategického plánu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013 /NSPRV/*.

Na základě zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, zřídilo MMR již v roce 2001 Řídicí a koordinační výbor /ŘKV/ pro potřeby koordinace pomoci poskytované Evropskými společenstvími na úrovni státu a vláda ČR schválila¹⁹ jeho statut a jednací řád. Pro potřeby PO7+ byly tyto dokumenty novelizovány v roce 2005²⁰, v roce 2007²¹ a znovu v roce 2016²². ŘKV od počátku příprav na nové období koordinoval aktivity orgánů zapojených do implementace (ministerstva a ostatní řídicí orgány /ŘO/) a aktivity hospodářských a sociálních partnerů (např. Hospodářská komora ČR, Českomoravská komora odborových svazů nebo zástupci vysokých škol).

Na evropské úrovni vydala Rada začátkem roku 2006 *rozhodnutí o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova pro programové období 2007–2013*²³. Tento dokument se stal základním legislativním aktem pro politiku rozvoje venkova v PO7+. Na podzim téhož roku Rada vydala také *rozhodnutí o strategických obecných zásadách Společenství pro hospodářskou, sociální a územní soudržnost*²⁴ /SOZS/. Tyto zásady se staly určujícími pro směřování strategie EU v oblasti politiky soudržnosti v PO7+ a vymezily orientační rámec pro využívání zdrojů EFRR, ESF a FS. V těchto předpisech jsou jmenovány základní úkoly obou politik na PO7+.

Na národní úrovni, obdobně jako v jiných ČS, byl přijat²⁵ strategický dokument *Národní rozvojový plán České republiky na léta 2007 až 2013 /NRP/*, který popisuje hlavní problémy negativně ovlivňující rozvoj země a navrhuje i strukturu zaměření jednotlivých programů PO7+.

17 Usnesení vlády České republiky ze dne 2. března 2005 č. 245, k postupu přípravy České republiky na čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a z Fondu soudržnosti Evropské unie v letech 2007–2013.

18 1) podnikání, 2) lidské zdroje a vysoké školy, 3) inovace a znalostní ekonomika, 4) dostupnost a infrastruktura, 5) řešení regionálních disparit.

19 Usnesení vlády České republiky ze dne 21. března 2001 č. 273, o Statutu Řídicího a koordinačního výboru pro potřeby koordinace pomoci poskytované Evropskými společenstvími na úrovni státu a o jednacím řádu tohoto výboru.

20 Usnesení vlády České republiky ze dne 2. března 2005 č. 245, k postupu přípravy České republiky na čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v letech 2007–2013.

21 Usnesení vlády České republiky ze dne 22. října 2007 č. 1180, o Statutu Řídicího a koordinačního výboru pro potřeby koordinace pomoci poskytované Evropskými společenstvími na úrovni státu a o jednacím řádu tohoto výboru.

22 Usnesení vlády České republiky ze dne 7. července 2016 č. 624, o Statutu Řídicího a koordinačního výboru pro potřeby koordinace pomoci poskytované Evropskou unií na úrovni státu a o jednacím řádu tohoto výboru.

23 Rozhodnutí Rady 2006/144/ES ze dne 20. února 2006, o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova (programové období 2007–2013).

24 Rozhodnutí Rady 2006/702/ES ze dne 6. října 2006, o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost.

25 Usnesení vlády České republiky ze dne 22. února 2006 č. 175, k Návrhu Národního rozvojového plánu České republiky na léta 2007 až 2013.

Diagram č. 1: Cíle a priority NRP

Globální cíl:

Přeměna socioekonomického prostředí České republiky v souladu s principy udržitelného rozvoje

Strategické cíle:

Konkurenceschopná česká ekonomika

Otevřená, flexibilní a soudržná společnost

Atraktivní prostředí

Vyvážený rozvoj území

Prioritní osy:

Posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky

Rozvoj moderní a konkurenceschopné společnosti

Životní prostředí a dopravní dostupnost

Vyvážený a harmonický rozvoj území ČR

Priority NRP:

Konkurenceschopný podnikatelský sektor

Vzdělávání

Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí

Vyvážený rozvoj regionů

Podpora vědy, výzkumu a inovací

Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti

Zlepšení dostupnosti dopravy

Rozvoj městských oblastí

Rozvoj udržitelného cestovního ruchu

Posilování sociální soudržnosti

Rozvoj venkovských oblastí

Rozvoj informační společnosti

Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost – Praha

Chytrá veřejná správa (smart administration)

Evropská územní spolupráce

Je zřejmé, že ne vždy musí být rozvojové priority jednotlivých ČS totožné s prioritami EU. Bylo tomu tak i v případě ČR a hledání shody mezi SOZS a NRP vyústilo v *Národní strategický referenční rámec ČR 2007–2013 /NSRR/*, který byl přijat Komisí 27. července 2007. Vytvoření takového dokumentu bylo jednou z povinností ČS, které jim ukládalo obecné nařízení⁶.

NSRR je základním programovým dokumentem ČR pro využívání SF a FS v programovém období 2007–2013. Kromě analytické části a hodnocení programového období 2004–2006 obsahuje také úplný systém OP, které byly v průběhu PO7+ realizovány²⁶.

26 NSRR zmiňuje i OP *Rybářství 2007–2013* a *Program rozvoje venkova ČR na období 2007–2013*, které nebyly zahrnuty v politice soudržnosti ani nebyly financovány ze SF či FS.

NSRR vycházel ze čtyř strategických cílů definovaných již v NRP (viz diagram č. 1 výše), ke kterým vybudoval systém OP politiky soudržnosti, přičemž respektoval dělení OP podle tří prioritních cílů EU (*Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce*²⁷).

Na úrovni NSRR plnil funkci monitorovacího výboru výše zmiňovaný ŘKV, jenž mohl schvalovat změny v NSRR, v nastavení implementační struktury, revize v OP apod.

NSRR se rovněž věnoval řízení politiky soudržnosti v ČR a jejími vazbami na rozvoj venkova a rybářskou politiku a popisoval systém finančních toků SF a FS.

Obecné cíle rozvoje evropského venkova byly právně zakotveny v nařízení Rady (ES) č. 1698/2005²⁸. Na národní úrovni zajišťoval vazby mezi cíli rozvoje evropského venkova a rozvoje venkova ČR *Národní strategický plán rozvoje venkova ČR na období 2007–2013*²⁹. Tyto cíle musely odpovídat „evropským strategickým směrům“ (strategickým rozvojovým osám):

- konkurenceschopnost,
- ochrana přírody, životního prostředí a krajiny,
- rozvoj a diverzifikace venkovského života.

NSPRV se realizoval prostřednictvím *Programu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013 /PRV7+/. NSPRV zajišťoval spolupráci a koordinaci PRV7+ s ostatními nástroji politik ČR a EU (politika soudržnosti, ochrana životního prostředí a přírodních zdrojů a rybářská politika) za účelem účinného využívání jednotlivých nástrojů, vytváření synergických efektů a naopak zabránění překryvům použitých nástrojů.*

E.1.2 Struktura programů spolufinancovaných z EU a jejich alokace, přímé platby

NSRR a NSPRV obsahovaly kromě podrobného popisu jednotlivých OP a jejich prioritních os rovněž jejich alokaci (viz tabulka č. 3). **Celková alokace** všech programů řízených orgány ČR činila **29 364,68 mil. €**.

Alokace programů se však v průběhu PO7+ několikrát změnila. Důvodem byly přesuny prostředků mezi jednotlivými OP navzájem (realokace), ale i dodatečné přidělení prostředků pro roky 2011–2013 podle meziinstitucionální dohody. V posledních letech PO7+ docházelo také k automatickému rušení části závazků EU (decommitment)³⁰ z důvodu neplnění pravidla $n+3/n+2$ ³¹. Realokacím, rušením závazků a nedočerpáním alokací se podrobněji věnuje podkapitola E.1.3.

Za pozornost stojí i skutečnost, že zatímco v programovém období 2004–2006 řídily orgány ČR devět programů, pro PO7+ se počet programů zvýšil na 20. Výrazně vzrostl i počet zprostředkujících subjektů, ty však byly ustanoveny až v programových dokumentech jednotlivých OP.

27 NSRR sice vyjmenoval všechny programy sdružené v cíli 3, ze kterých byly subjekty ČR oprávněny čerpat podporu, ale pouze v případě *Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013* byl řídicím orgánem subjekt ČR (konkrétně MMR). Z toho důvodu nejsou v dále uváděných souhrnných částkách alokace za ČR uváděny ostatní „cizí“ programy cíle 3.

28 Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV).

29 NSPRV byl schválen usnesením vlády ČR ze dne 10. května 2006 č. 499.

30 Viz oddíl 7 (čl. 93 a násl.) nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

31 Pravidlo $n+3/n+2$ je administrativní nástroj k zajištění plynulosti čerpání peněžních prostředků z rozpočtu EU. Podle tohoto pravidla musí být alokace podpory pro n -tý rok programového období vyčerpána v následujících třech/dvou kalendářních letech. Pro alokace roku 2008, 2009, 2010 platilo pravidlo $n+3$, pro další roky pravidlo $n+2$.

Tabulka č. 3: Systém programů spolufinancovaných z rozpočtu EU v PO7+ a jejich původní alokace dle NSRR a NSPRV

Oblast podpory	Název programu	Zkratka	Řídicí orgán	Financující fond	Původní alokace (v mil. €)	
Politika soudržnosti	Tematické operační programy /OP/	OP Doprava	OPD7+	MD	EFRR	1 170,44
					FS	4 603,64
		OP Životní prostředí	OPŽP7+	MŽP	EFRR	702,48
					FS	4 215,38
		OP Podnikání a inovace	OPPI	MPO	EFRR	3 041,31
		OP Lidské zdroje a zaměstnanost	OP LZZ	MPSV	ESF	1 837,42
		OP Výzkum a vývoj pro inovace	OP VaVpl	MŠMT	EFRR	2 070,68
		Integrovaný operační program	IOP	MMR	EFRR	1 582,39
		OPVK	MŠMT	ESF	1 828,71	
		OPTP7+	MMR	EFRR	247,78	
	Regionální operační programy NUTS II /ROP/	ROP Severozápad	ROP SZ	RR SZ	EFRR	745,91
		ROP Moravskoslezsko	ROP MS	RR MS	EFRR	716,09
		ROP Jihovýchod	ROP JV	RR JV	EFRR	704,45
		ROP Střední Morava	ROP SM	RR SM	EFRR	657,39
		ROP Severovýchod	ROP SV	RR SV	EFRR	656,46
		ROP Jihozápad	ROP JZ	RR JZ	EFRR	619,65
		ROP Střední Čechy	ROP SČ	RR SČ	EFRR	559,08
	Operační programy Prahy	OP Praha – Konkurenceschopnost	OPPK	Magistrát hl. m. Prahy	EFRR	234,94
		OP Praha – Adaptabilita	OPPA	Magistrát hl. m. Prahy	ESF	108,39
	Program přeshraniční spolupráce	OP Přeshraniční spolupráce ČR–PR	INTERREG ČR–PR	MMR	EFRR	219,46
Společná zemědělská politika	Program rozvoje venkova ČR na období 2007–2013	PRV7+	MZe	EZFRV	2 815,51	
Společná rybářská politika	OP Rybářství 2007–2013	OPR7+	MZe	ERF	27,11	
Součty	EFRR (včetně INTERREG ČR–PR)				13 928,52	
	ESF				3 774,52	
	FS				8 819,02	
	Cíl 1 – Konvergence				25 883,51	
	Cíl 2 – Konkurenceschopnost				419,09	
	Soudržnost (bez přeshraniční spolupráce)				26 302,60	
	Cíl 3 – Evropská územní spolupráce				219,46	
	Soudržnost celkem				26 522,06	
	EZFRV				2 815,51	
	ERF				27,11	
	Celkem za všechny programy				29 364,68	

Zdroj: NSRR, NSPRV.

Prostředky z rozpočtu EU však do ČR nepřicházely jen v podobě zdrojů alokovaných do jednotlivých programů (viz výše), ale také prostřednictvím tzv. přímých plateb a podpor poskytovaných na opatření v rámci společné organizace trhu. Obě tyto kategorie spadají do oblasti SZP.

Přímé platby jsou nárokové platby, které se vyplácejí v závislosti na dodržování stanovených podmínek (zejména podmínek pro hospodaření) ze strany zemědělců. Podpora vyplácená v rámci přímých plateb vychází především z nařízení Rady (ES) č. 73/2009³², nařízení Komise č. 1122/2009³³ a z jednotlivých nařízení vlády ČR. Komise stanovuje pro každý ČS roční finanční rámec jako souhrn finančních prostředků dostupných na daný kalendářní rok pro poskytování přímých plateb v daném ČS.³⁴ Prostředky na výplatu přímých plateb nejsou rozpočtovány na víceleté období (proto nebyly alokovány ani na PO7+). Přímé platby jsou poskytovány z EZZF. Nejvýznamnější kategorií přímých plateb je jednotná platba na plochu, tzv. SAPS (*Single Area Payment Scheme*), která je vyplácena podle plochy obhospodařované zemědělské půdy evidované v LPIS³⁵. V rámci přímých plateb byly zemědělcům poskytovány také oddělené platby za cukr a za rajčata a zvláštní podpory na vybrané komodity rostlinné či živočišné výroby (např. chmel, brambory na výrobu škrobu, ovce a kozy, dojnice, telata masného typu). Od ledna 2009 bylo poskytování přímých plateb (a také některých podpor z osy II PRV7+) podmíněno dodržováním vybraných právních předpisů v rámci systému kontrol podmíněnosti (*cross-compliance*). Kontroly podmíněnosti zahrnovaly tři části – *standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu* (GAEC), *zákonné požadavky na hospodaření* (SMR) a *minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin v rámci agroenvironmentálních opatření* (AEO). Přímé platby představovaly v případě ČR zhruba dvě třetiny veškerých peněžních prostředků získaných v rámci SZP. Objem vyplacených přímých plateb se pohyboval od 17 do 25 mld. Kč ročně a za období let 2007–2013 bylo zemědělcům vyplaceno celkem cca **140 mld. Kč**. Počet zemědělských subjektů pobírajících přímé platby se v letech 2007–2013 pohyboval v rozmezí 22–28 tisíc.

Společnou organizaci trhu /SOT/ aplikuje EU u vybraných zemědělských komodit, u nichž závazným způsobem stanovuje některé podmínky výroby a obchodu nebo které podporuje intervenčními zásahy, dotacemi, licenční politikou při dovozu a vývozu zemědělských komodit z a do třetích zemí, úpravou obchodních podmínek apod. Cílem SOT je minimalizovat výkyvy v nabídce jednotlivých komodit, a tedy i v cenách placených zemědělcům a rovněž stabilizovat ceny pro konečného spotřebitele. Jednotlivá opatření SOT mají stanoven režim financování dle nařízení Rady č. 1234/2007³⁶. Tato podpora je rovněž financována z EZZF. Na financování SOT se podílejí i členské státy. SOT se vyznačuje značně rozsáhlou legislativou, ačkoliv se na ni vyplácelo v rámci SZP nejméně prostředků. V průměru za PO7+ bylo v ČR na SOT vyplaceno **2,2 mld. Kč ročně**.

32 Nařízení Rady (ES) č. 73/2009 ze dne 19. ledna 2009, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce a kterým se mění nařízení (ES) č. 1290/2005, (ES) č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a zrušuje nařízení (ES) č. 1782/2003.

33 Nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 ze dne 30. listopadu 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 73/2009, pokud jde o podmíněnost, modulaci a integrovaný administrativní a kontrolní systém v rámci režimů přímých podpor pro zemědělce stanovených v uvedeném nařízení, a k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o podmíněnost v rámci režimu přímé podpory pro odvětví vína.

34 Podmínky vyjednané před vstupem deseti nových ČS do EU v roce 2004 znevýhodňovaly zemědělce těchto států oproti farmářům v tzv. „starých ČS“. Zemědělci v „nových ČS“ obdrželi v prvním roce svého členství pouze 25 % přímých plateb oproti svým kolegům ve „starých ČS“. Výše dotací byla postupně navyšována. Nové ČS mohly z vlastních zdrojů dorovnávat přímé platby tzv. národními doplňkovými platbami (Top-Up). Mohly být navýšeny maximálně o 30 % nad hodnotu pro daný rok, ale nesměly převýšit 100 % přímých plateb vyplacených ve „starých ČS“. Platby se srovnaly až v roce 2013.

35 Evidence využití zemědělské půdy dle uživatelských vztahů (*Systém identifikace půdních bloků*, z angl. *Land Parcel Identification System*).

36 Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“).

E.1.3 Přehledy o skutečném čerpání podle politik

Původní alokace všech programů řízených českými subjekty jsou uvedeny v tabulce č. 3. V průběhu PO7+ docházelo k postupným úpravám přidělených alokací na úrovni prioritních os jednotlivých programů i k přesunům částí alokací mezi programy. Všechny tyto tzv. realokace byly provedeny až po předchozím schválení Komisí a byly řídicími orgány promítány do programových dokumentů.

Dalším faktorem, který mohl mít vliv na velikost alokací jednotlivých programů i alokace ČS jako celku, byly tzv. korekce, což jsou postihy za pochybení, která byla odhalena při auditech AO, EÚD, Komise, případně dalších kontrolních orgánů. Korekce se dělí na individuální, což jsou postihy za nesrovnalosti zjištěné u jednotlivých projektů, a plošné. Plošná forma finanční opravy je aplikována zpravidla na nesrovnalosti systémové povahy. Pokud je nesrovnalost systémového charakteru zjištěna v rámci auditu Komise, stanoví Komise výši plošné korekce a navrhne členskému státu, aby ji uplatnil. V případě, že ČS s navrženou opravou nesouhlasí a neprovede ji na své úrovni, opravu provede svým rozhodnutím Komise. V takovém případě se jedná o tzv. čistou korekci, o niž se sníží alokace na daný OP. Peněžní prostředky postižené čistou korekcí již není možné v rámci ČS realokovat, takže celková alokace ČS je o tyto prostředky snížena.

Podle údajů poskytnutých Ministerstvem financí přistoupil platební a certifikační orgán /PCO/ na základě výsledků auditů provedených externími auditními orgány a na doporučení Komise v letech 2011 až 2016 celkem v 20 případech k provedení plošné nebo individuální korekce, a to v celkové výši **726,3 mil. €**. **Žádná čistá korekce však vůči České republice uplatněna nebyla.** Korekce, které byly ze strany Komise navrženy, byly aplikovány až po akceptaci ze strany českých orgánů a udělal si je vždy sám dotčený ŘO. **Takto uvolněné prostředky bylo možné znovu využít pro účely daného programu.**

Jak vyplývá z údajů uvedených v příloze č. 2, vůbec největší korekce byla uložena řídicímu orgánu OPD7+, jímž bylo Ministerstvo dopravy /MD/. Za nedostatky v ŘKS operačního programu mu byla v letech 2012–2013 stanovena plošná korekce ve výši 10 % na výdaje proplacené příjemcům do 31. srpna 2012. V peněžním vyjádření to představuje hodnotu 355,4 mil. €.

Přehled provedených korekcí za oblast SZP, resp. vrátek do rozpočtu EU, je v příloze č. 3.

Třetí a objemově nejvýraznější způsob, kterým docházelo ke změně alokace, spočíval v rušení závazku EU z důvodu neplnění pravidla n+3/n+2 ze strany ČS. Českou republiku postihlo zrušení závazku poprvé v roce 2013, kdy se překrývala platnost pravidla n+3 a pravidla n+2, což znamenalo, že v jednom roce bylo třeba vyčerpat prostředky alokované na dva roky.

Národní orgán pro koordinaci, tvořící součást organizační struktury MMR /MMR-NOK/, průběžně vyhodnocoval rizikovost jednotlivých OP a s některými z nich úzce spolupracoval v režimu „zesíleného řízení rizik“. Cílem této spolupráce bylo zejména minimalizovat riziko nedočerpání přidělené alokace; s tímto záměrem byly vytvořeny tzv. krizové plány, které schvalovala vláda ČR.

Přes veškerou snahu se ČR neubránila dalšímu zrušení závazku v roce 2014 ani nedočerpání alokace na samém konci programového období, byť výsledné částky byly nižší, než předpokládaly odhady. V této souvislosti nelze opomenout ani vliv, který na celkovou míru nedočerpání³⁷ měly intervence České národní banky /ČNB/ proti české národní měně. ČNB udržovala od listopadu 2013 až do dubna 2017 směnný kurz koruny vůči euru nad úrovní 27 Kč/€, tj. přibližně o 2 Kč nad úrovní kurzu před započítáním intervencí.

37 Alokační jednotlivých OP byly stanoveny v eurech. Snížená hodnota koruny se tak projevila v nárůstu disponibilní kapacity zdrojů v národní měně.

Tabulka č. 4: Přehled alokací, zrušených závazků a nedočerpání alokací za jednotlivé programy ČR v PO7+ (v mil. €)

Program	Alokace před 1. zrušením závazku	1. zrušení závazku (2013)	2. zrušení závazku (2014)	Očekávané nedočerpání alokace (2016)	Očekávaná ztráta alokace celkem	
					(v mil. €)	(v % z celkové alokace)
OPŽP7+	4 917,87	274,66			274,66	5,58 %
OP LZZ	1 901,19	4,35			4,35	0,23 %
OP VaVpl	2 070,68		242,53	67,33	309,86	14,96 %
IOP	1 619,02	1,56	2,31	41,30	45,16	2,79 %
OPVK	1 771,81	110,34		63,86	174,19	9,83 %
OPTP7+	175,90	20,46	9,70	15,60	45,75	26,01 %
ROP SZ	762,77		54,64	38,78	93,42	12,25 %
ROP JZ	633,65			4,25	4,25	0,67 %
OPPA	114,80		0,28	12,72	13,00	11,32 %
INTERREG ČR–PR	219,46			8,38	8,38	3,82 %
OPR7+	27,11			2,69	2,69	9,91 %
PRV7+	2 857,51			4,46	4,46	0,16 %
Ostatní OP	12 571,96				0,00	0,00 %
Celkem	29 643,72	411,37	309,44	259,36	980,17	3,31 %

Zdroj: informace MF a MZe z července 2017.

Pozn.: Tři nejvyšší hodnoty v posledních dvou sloupcích tabulky jsou uvedeny červeně.

Hodnoty uvedené ve sloupci Alokace před 1. zrušením závazku zobrazují alokace jednotlivých programů po provedených změnách mezi roky 2007 a 2013, proto se liší od hodnot uvedených v NSRR a NSPRV (viz tabulka č. 3).

V případě PRV7+ nelze hovořit o zrušení závazku, neboť tento program se neřídil obecným nařízením⁶. V daném případě se jedná o nedočerpání alokace.

MMR jako koordinátor PO7+ za politiku soudržnosti v České republice podalo v květnu 2017 vládě ČR písemnou informaci o stavu uzavírání programového období³⁸.

V tomto dokumentu MMR mj. uvádí, že se podařilo vyčerpat 96,4 % z přidělené alokace ve výši přibližně 700 mld. Kč. Přitom podpořeno bylo celkem více než 70 000 projektů.³⁹ Je však třeba upozornit, že jde o předběžná čísla, resp. o celkovou hodnotu, kterou ČR u Komise uplatnila. MMR dále konstatuje, že očekává celkové nedočerpání za jednotlivé OP v souhrnné výši 26,8 mld. Kč.

Tyto hodnoty však nezahrnují výsledky PRV7+, tedy oblast SZP. Podle informací Ministerstva zemědělství /MZe/ a Státního zemědělského intervenčního fondu /SZIF/ bylo k 31. prosinci 2015 podpořeno z PRV7+ téměř 37 000 projektů v celkovém finančním objemu cca 43 mld. Kč. Dále byly z PRV7+ vyplaceny dotace v rámci plošných opatření ve výši přibližně 54 mld. Kč. Celkové nedočerpání dosáhlo za PRV7+ téměř 4,46 mil. €⁴⁰.

V rámci OP *Rybářství 2007–2013* /OPR7+/ bylo podpořeno celkem 1 180 projektů, na které byla příjemcům vyplacena celková částka přesahující 32,5 mil. €, což v přepočtu činí zhruba 878 mil. Kč (při přepočtu kurzem 27 Kč/€).

Česká republika tak v úhrnu za SZP, SRP a za politiku soudržnosti nedočerpala, resp. již nemohla dočerpat, částku 980,17 mil. €.

38 Informace o stavu uzavírání programového období 2007–2013, MMR-NOK, 31. května 2017.

39 Ve čtvrtletní monitorovací zprávě o čerpání SF a FS za II. čtvrtletí 2016, kterou vydalo MMR v srpnu 2016, je uvedeno, že podpořeno bylo celkem 70 757 projektů a příjemcům bylo proplaceno celkem 707,7 mld. Kč.

40 Viz *Ex-post* hodnocení Programu rozvoje venkova 2007–2013.

Příčiny nedočerpání alokace pro období 2007–2013 jsou dle MMR a MZe následující:

- pozdní schvalování změn v evropských předpisech,
- zpoždění při realizaci jednotlivých programů (mj. v důsledku složitosti systému čerpání fondů EU, nedostatečné kapacity orgánů implementační struktury, přetrvávajících problémů v oblasti veřejných zakázek, ale i v důsledku neočekávaných úspor spojených se zakázkami nebo z důvodu dlouhodobého pozastavení realizace projektů vinou probíhajících soudních a správních řízení),
- v případě PRV7+ nevyužití prostředků na realizaci projektů na území hlavního města Prahy,
- důsledek procesu administrace (korekce a sankce byly vůči ČR stanoveny na konci programového období, kdy již nelze uvolněnou částku alokovat do dalších výzev),
- existence vnějších neočekávaných vlivů.

V této souvislosti však NKÚ konstatuje, že nastavení evropských předpisů bylo stejné pro všechny ČS a obdobně vnější vlivy (např. hospodářská krize) se promítaly do hospodaření všech ČS (to však neplatí o důsledcích intervencí ČNB, které byly jistým národním specifikem). Přesto většina ČS neztratila na decommitmentu tak vysoké procento z původní alokace jako právě ČR. V zásadě však NKÚ souhlasí s názorem MMR-NOK, že: „s ohledem na kvalitu a přínos jednotlivých projektů je ... nutné upozornit, že určité nevyčerpání prostředků neznamena nutně obecnou ztrátu pro Českou republiku.“⁴¹ NKÚ opakovaně upozorňoval, že takovou ztrátu může naopak způsobit překotné čerpání alokace koncem programového období na nesmyslné a nepotřebné projekty, a to jen za účelem celkovou alokaci zcela vyčerpat.

Tabulka č. 5 zobrazuje alokaci jednotlivých programů před zrušením závazku Komise za nesplnění pravidla $n+2/n+3$ v roce 2013. Tabulka dále uvádí celkové čerpání programů, a to jak v peněžním, tak v procentuálním vyjádření. Použité údaje za politiku soudržnosti a OPR7+ vycházejí z informací PCO a data za PRV7+ byla převzata od MZe, SZIF a ze závěrečných zpráv jednotlivých programů. Tabulka obsahuje oproti údajům uváděným MMR v informaci pro vládu ČR některá doplněná data, a to především z důvodu přidání programů *INTERREG V-A – Česká republika – Polsko*, PRV7+ a OPR7+.

41 Zdroj: informace MMR-NOK z července 2017.

Tabulka č. 5: Absolutní (v mil. €) a relativní (v %) čerpání za jednotlivé programy a celkem za PO7+

Program	Alokace před zrušením závazku za rok 2013 (v mil. €)	Čerpání celkem (v mil. €)	Čerpání celkem (v %)
OPD7+	5 821,49	5 821,49	100,00 %
OPPI	3 120,69	3 120,69	100,00 %
ROP MS	750,98	750,98	100,00 %
ROP JV	720,36	720,36	100,00 %
ROP SM	672,24	672,24	100,00 %
ROP SV	671,29	671,29	100,00 %
ROP SČ	571,72	571,72	100,00 %
OPPK	243,18	243,18	100,00 %
PRV7+	2 857,51	2 853,05	99,84 %
OP LZZ	1 901,19	1 896,83	99,77 %
ROP JZ	633,65	629,40	99,33 %
IOP	1 619,02	1 573,86	97,21 %
INTERREG ČR-PR	219,46	211,08	96,18 %
OPŽP7+	4 917,87	4 643,21	94,42 %
OPVK	1 771,81	1 597,62	90,17 %
OPR7+	27,11	24,42	90,09 %
OPPA	114,80	101,80	88,68 %
ROP SZ	762,77	669,35	87,75 %
OP VaVpl	2 070,68	1 760,82	85,04 %
OPTP7+	175,90	130,15	73,99 %
Celkem	29 643,72	28 663,55	96,69 %

Zdroj: informace PCO, MZe a SZIF z července 2017.

Pozn.: V případě PRV7+ nelze hovořit o zrušení závazku, neboť tento program se neřídil obecným nařízením⁶.

Skutečná výše čerpání (resp. nedočerpání) alokace však bude známa až poté, co Komise oficiálně schválí uzavření všech OP (viz také podkapitola D.3). Tomuto kroku musí předcházet konečné dořešení všech „otevřených oblastí“ uzavírání, tj. oblastí rizikových z pohledu skutečné výše čerpání alokace. Mezi tyto otevřené oblasti patří:

- nefungující projekty (tj. projekty nedokončené do 31. prosince 2016, které musí být dokončeny nejpozději do 31. března 2019),
- fázované projekty (tj. projekty, jejichž financování bylo rozloženo mezi dvě programová období),
- otevřené nesrovnalosti (tj. především projekty, u nichž probíhá trestní řízení, projekty s neuzavřenými audity a potenciálně nevymahatelné pohledávky).

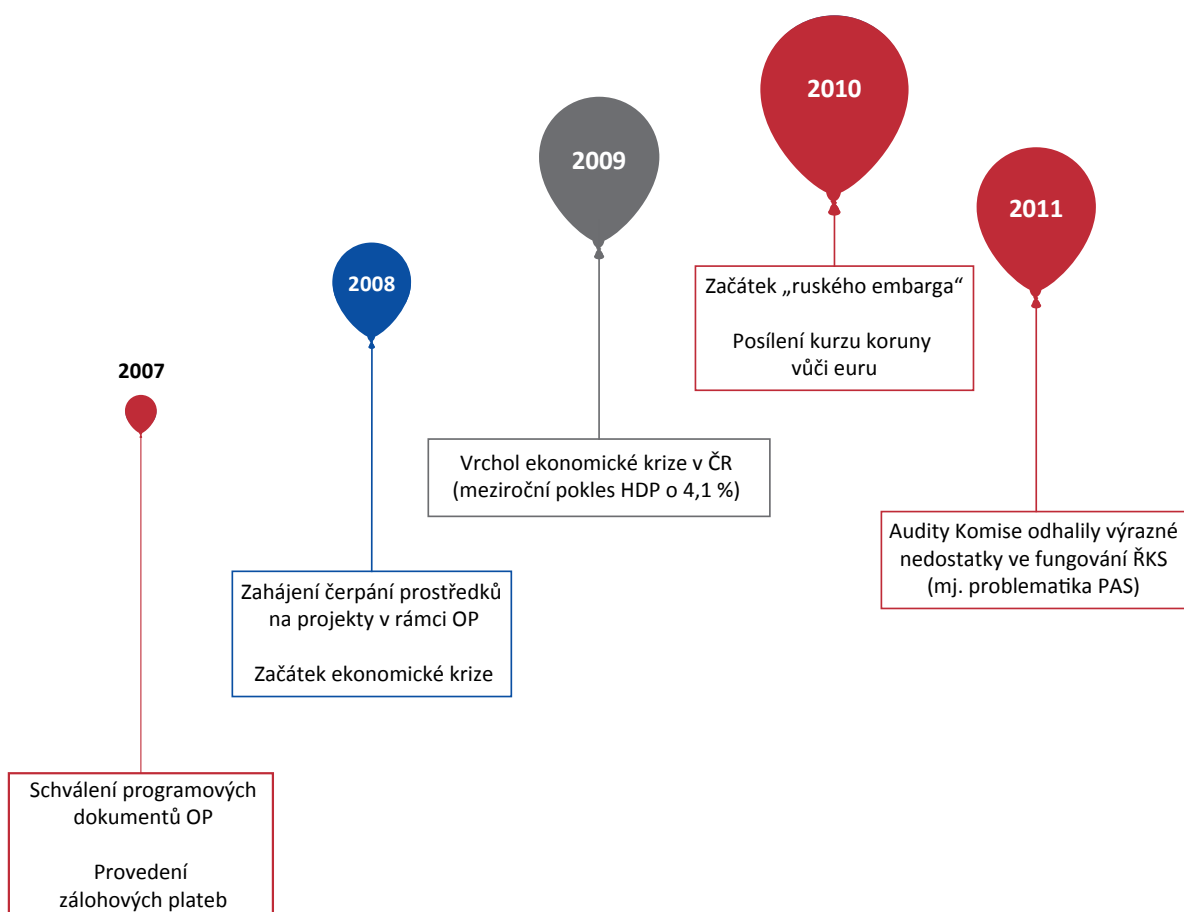
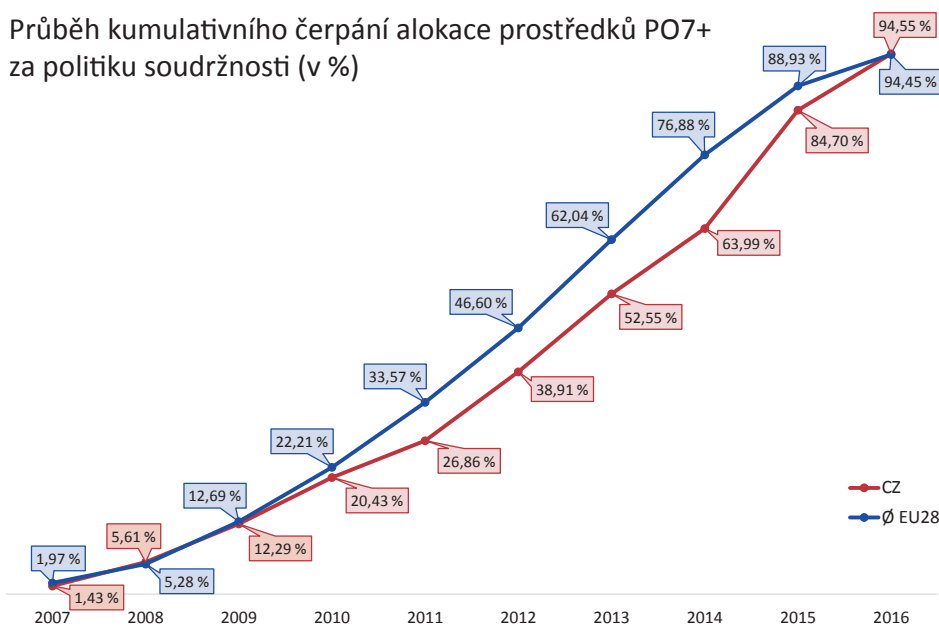
K datu redakční uzávěrky oddílu II. *EU reportu 2017* nebylo možné přesně určit, o kolik otevřených oblastí ještě sníží celkovou míru čerpání.⁴² Lze však konstatovat, že potenciálně je ohrožena částka přesahující 4 mld. Kč⁴³.

⁴² Pro ilustraci lze uvést, že k uzavření posledních OP programového období 2004–2006 došlo až více než šest let od předložení závěrečných dokumentů Komisi.

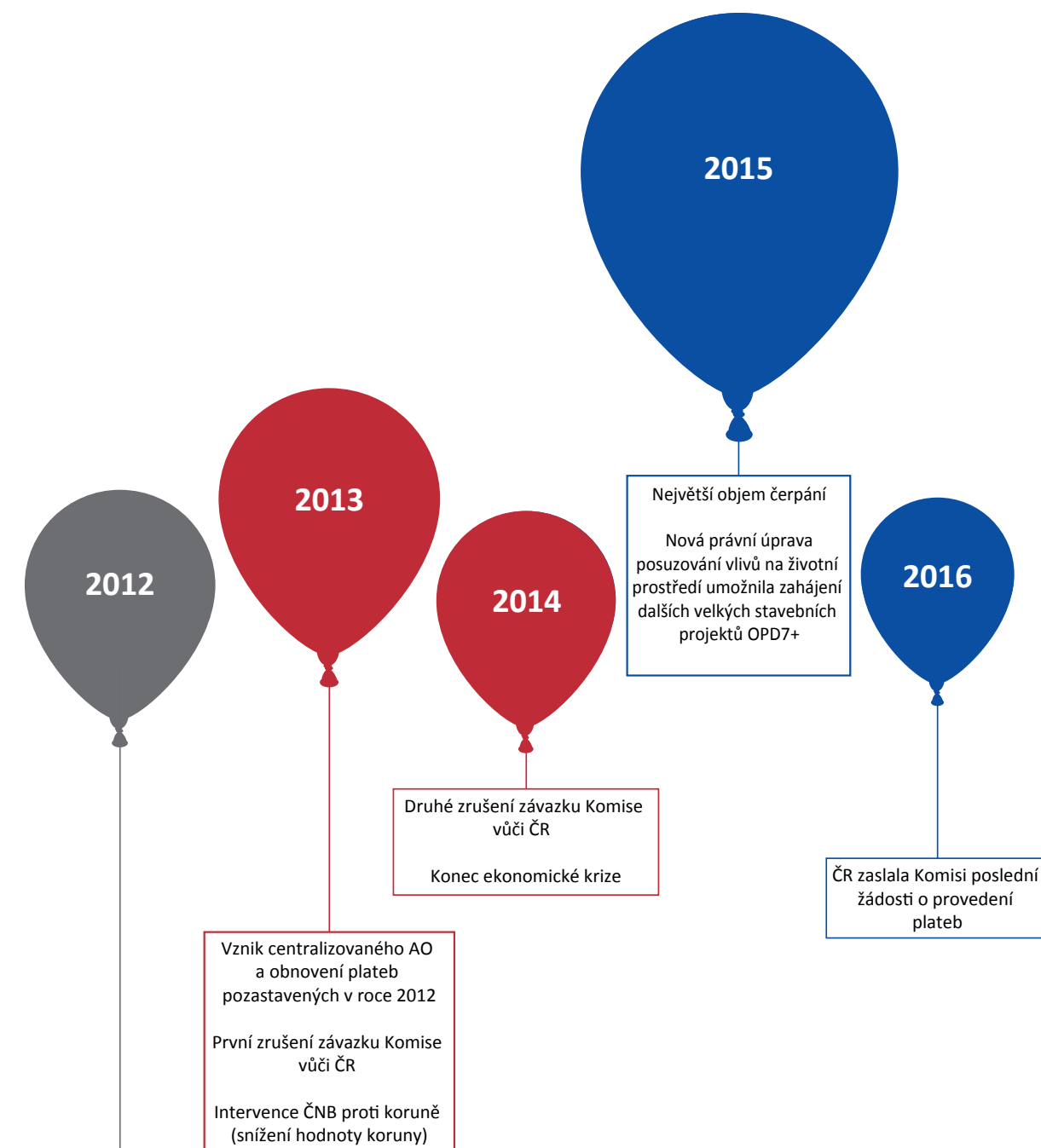
⁴³ *Informace o stavu uzavírání programového období 2007–2013*, MMR-NOK, 31. května 2017.

Diagram č. 2: Průběh čerpání prostředků rozpočtu EU alokovaných na politiku soudržnosti v ČR v průběhu PO7+

Průběh kumulativního čerpání alokace prostředků PO7+ za politiku soudržnosti (v %)

Zdroj: Komise, data z 29. května 2017.

Pozn.: Velikost balónků odpovídá částkám proplaceným Komisí v příslušných letech PO7+. Vertikální umístění balónků je dáno velikostí tzv. čisté pozice ČR v jednotlivých letech. Komentáře v rámečcích zmiňují významné události, ke kterým v příslušných letech došlo.

Barvy balónků: Modrá – čerpání v ČR bylo v daném roce vyšší než 110 % čerpání \emptyset EU28.
Šedá – čerpání v ČR bylo v daném roce mezi 90 a 110 % čerpání \emptyset EU28.
Červená – čerpání v ČR bylo v daném roce nižší než 90 % čerpání \emptyset EU28.

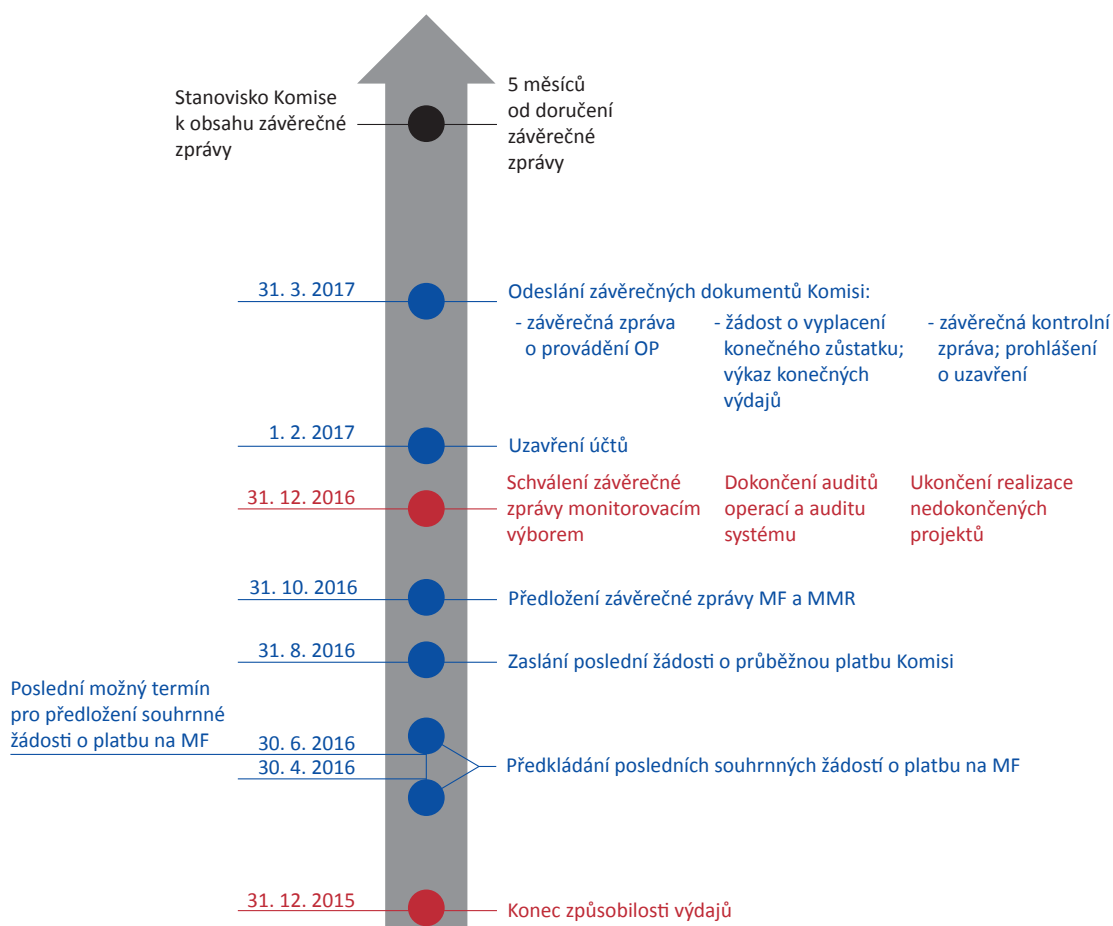
E.1.4 Průběh uzavírání programového období 2007–2013

E.1.4.1 Politika soudržnosti a OPR7+

Samotná procedura uzavírání PO7+ byla zahájena v roce 2013, kdy Komise zveřejnila *Pokyny k uzavírání operačních programů určených k čerpání pomoci z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti*. V České republice byla v roce 2014 založena pracovní skupina pro ukončování programového období 2007–2013 složená ze zástupců ŘO, AO, PCO a MMR-NOK. Hlavním úkolem této pracovní skupiny bylo co nejlépe připravit orgány implementační struktury na uzavírání programového období, a to včetně zajištění potřebné metodické základny tohoto procesu⁴⁴.

V září 2016 Komise uskutečnila v ČR auditní misi, která se zaměřila na posouzení nastavení procesů a opatření k úspěšnému uzavření OP spolufinancovaných z ESF. V auditní zprávě se konstatuje, že národní orgány ČR byly na uzavírání PO7+ dobře připravené.

Diagram č. 3: Harmonogram ukončování PO7+ v České republice

Zdroj: *Informace o stavu uzavírání programového období 2007–2013*, MMR-NOK, čj.: 21598/2017-27 ze dne 31. května 2017.

⁴⁴ *Metodické doporučení k uzavírání programového období 2007–2013*, MMR-NOK, červenec 2015 (aktualizace v červnu 2016). *Metodické doporučení pro tvorbu závěrečné zprávy o provádění operačního programu v období 2007–2013*, MMR-NOK, listopad 2015.

E.1.4.2 Společná zemědělská politika (PRV7+)

Proces uzavírání PRV7+ probíhal odlišným způsobem než uzavírání OP a neřídil se metodickými dokumenty MMR-NOK z důvodu odlišné legislativy⁴⁵.

Podle nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 musela být účetní závěrka PRV7+ sestavená k 31. prosinci 2015 předložena Komisi do 30. června 2016 a ke stejnému datu musela být Komisi odeslána také poslední výroční zpráva (za rok 2015). Komise se k těmto dokumentům měla do pěti měsíců vyjádřit. MZe jakožto ŘO zajistilo ex-post vyhodnocení a zaslalo ho Komisi do konce roku 2016.

Celkové nedočerpání alokace tohoto programu dosáhlo 4,46 mil. €, jak je uvedeno výše v podkapitole E.1.3.

E.1.5 Vyčíslitelné přínosy za programové období 2007–2013

E.1.5.1 Politika soudržnosti

Komise prostřednictvím Generálního ředitelství pro regionální a městskou politiku vydala v roce 2016 hodnotící zprávu⁴⁶, jejímiž podklady byly výstupy a výsledky ex-post evaluace programů PO7+, které byly financovány z EFRR a FS. Zpráva hodnotila jak výstupy za EU jako celek, tak za jednotlivé ČS.

Ve vztahu k ČR zpráva mj. hodnotí ekonomické aktivity českého hospodářství v průběhu celého PO7+. Uvádí, že v důsledku globální recese v letech 2008–2009 byl v ČR zaznamenán pokles ekonomické aktivity z důvodu snížení přílivu přímých zahraničních investic a poptávky z Německa. Pokles však byl méně výrazný než v mnoha jiných ČS. Po určitém oživení v letech 2009–2011 došlo v letech 2011–2013 k opětovnému zpomalení růstu ekonomiky ČR. Pozvolné oživení ekonomiky je patrné až od roku 2014, k výraznější akceleraci došlo v roce 2015. Regionální rozdíly v tvorbě hrubého domácího produktu /HDP/ na obyvatele se v průběhu období mírně zmenšily.

V důsledku poklesu hospodářství se míra **zaměstnanosti** v období mezi roky 2007 a 2009 snížila, ale toto snížení bylo nižší než v mnoha dalších ČS. Následně došlo k opětovnému nárůstu zaměstnanosti, takže v roce 2015 byla míra zaměstnanosti vyšší než v roce 2007.

Schodek **bilance veřejného sektoru** se ve stejném období zvýšil v důsledku recese a opatření přijatých k jejímu řešení o 5 % HDP. Prostřednictvím opatření fiskální konsolidace, včetně snižování vládních investic, byl ale tento schodek v průběhu následujícího období postupně snižován.

Zpráva dále uvádí, že celková podpora z EFRR a FS činila v ČR během PO7+ přibližně 22 mld. €, což představuje 2 % HDP a 34 % vládních kapitálových výdajů. Podpora byla zaměřena převážně na regiony podporované v rámci cíle *Konvergence*, jejich financování činilo v průměru **335 €** na obyvatele. V regionu hlavního města Prahy, který byl podporován v rámci cíle *Konkurenceschopnost a zaměstnanost*, dosahovala podpora jen 52 € na obyvatele.

Financování ze strany EU bylo využíváno především na podporu investic do dopravní a ekologické infrastruktury a dále do oblastí výzkumu, technologického rozvoje a inovací. V Praze se více investovalo do podnikání, zatímco v regionech spadajících pod cíl *Konvergence* směřovaly investice především do infrastrukturních projektů různých druhů.

45 Nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 ze dne 21. června 2005, o financování společné zemědělské politiky, a nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV).

46 *Ex-post vyhodnocení programů politiky soudržnosti 2007–2013 zaměřené na Evropský fond pro regionální rozvoj a Fond soudržnosti*, Komise, září 2016.

Zpráva odhaduje, že podpory v rámci politiky soudržnosti a rozvoje venkova zvýšily HDP v ČR v roce 2015 o téměř 4 % nad úroveň, kterou by dosáhl v případě neexistence poskytnutých finančních prostředků.

Podle zprávy vedla **opatření spolufinancovaná** během tohoto období z **EFRR a FS⁴⁷** celkově k vytvoření více než 26 900 pracovních míst, z toho více než 3 900 vzniklo v oblasti výzkumu a 1 792 v cestovním ruchu. Těchto výsledků bylo dosaženo mj. prostřednictvím podpory 1 423 projektů vědeckotechnického rozvoje, 8 047 projektů na pomoc podnikům při financování investic a 636 projektů spolupráce mezi MSP a výzkumnými středisky.

Tabulka č. 6: Hodnoty vybraných základních ukazatelů programů spolufinancovaných z EFRR a FS v České republice v PO7+ a vyjádření jejich podílu na celkových přínosech EU (ke konci roku 2014)

Číslo ukazatele	Základní ukazatel	Hodnota dosažená v ČR	Hodnota dosažená v EU	Podíl ČR v % na celku EU
0	<i>Agregovaný počet pracovních míst</i>	26 911	940 000	2,9
4	<i>Počet projektů výzkumu a technologického rozvoje</i>	1 423	95 000	1,5
5	<i>Počet projektů spolupráce podniků s výzkumnými institucemi</i>	636	33 600	1,9
6	<i>Počet vytvořených pracovních míst ve výzkumu</i>	3 908	41 600	9,4
7	<i>Počet projektů na podporu přímých investic do MSP</i>	8 047	400 000	2,0
8	<i>Počet podporovaných start-up podniků</i>	36	121 400	0,0
9	<i>Počet pracovních míst vytvořených v MSP (přepočtených na plný úvazek)</i>	241	322 100	0,1
14	<i>Km nových silnic</i>	312	4 900	6,4
15	<i>Km nových silnic TEN-T⁴⁸</i>	111	2 400	4,6
16	<i>Km rekonstruovaných silnic</i>	2 018	28 600	7,1
18	<i>Km železnic TEN-T</i>	294	2 600	11,3
19	<i>Km rekonstruovaných železnic</i>	369	3 900	9,5
24	<i>Navýšená kapacita výroby obnovitelné energie (v megawatttech)</i>	226	3 900	5,8
25	<i>Navýšení počtu obyvatel zásobovaných z vodárenských projektů</i>	371 321	5 900 000	6,3
26	<i>Navýšení počtu obyvatel napojených na vylepšená zařízení k čištění odpadních vod</i>	490 266	6 900 000	7,1
29	<i>Plocha revitalizovaného území (km²)</i>	147	1 100	13,4
35	<i>Počet pracovních míst vytvořených v cestovním ruchu</i>	1 792	16 200	11,1

Zdroj: *Ex-post vyhodnocení programů politiky soudržnosti 2007–2013 zaměřené na Evropský fond pro regionální rozvoj a Fond soudržnosti*, Komise, září 2016.

Pozn.: Číselné údaje uvedené v tabulce vycházejí z hodnot oznámených řídicími orgány jednotlivých ČS ve výročních zprávách o provádění programů. Ukazatel agregovaných pracovních míst je založen na přezkoumání všech vytvořených hrubých pracovních míst oznámených Komisí pro každou prioritní osu a je považován za nejpřesnější číslo pro celkový počet hrubých pracovních míst přímo vytvořených v důsledku finanční účasti EU.

Detailní zmapování a vyhodnocení přínosů českými implementačními orgány bude provedeno prostřednictvím ex-post evaluace *Národního strategického referenčního rámce 2007–2013* až koncem roku 2017.

47 Jednalo se především o tzv. tvrdé projekty, tj. projekty investičního charakteru. Mnohem více pracovních míst bylo vytvořeno s podporou z ESF v rámci tzv. měkkých projektů.

48 Transevropská dopravní síť (Trans-European Transport Networks).

Dílčí dostupná data předložila ministryně pro místní rozvoj vládě ČR dne 21. března 2017 v materiálu *Informace pro vládu ČR o přínosech politiky soudržnosti a východiscích její budoucí podoby po roce 2020*. V této informaci, na jejímž zpracování se podílelo rovněž MF, je podán kvantitativní a kvalitativní pohled na to, co politika soudržnosti v ČR přinesla. Z monitoringu dat týkajících se průběhu realizace projektů a programů PO7+ vyplynuly například následující údaje⁴⁹:

- **vytvořeno více než 94 tisíc pracovních míst,**
- **podpořeno 8,5 tisíce MSP,**
- **podpořeno 8 center excelence a 40 regionálních vědecko-výzkumných center,**
- **postaveno 263 km nových dálnic, rychlostních silnic a silnic I. třídy,**
- **postaveno 603 km železničních tratí,**
- **rekonstruováno více než 3 tisíce kilometrů silnic II. a III. třídy,**
- **postaveno dalších 153 čistíren odpadních vod,**
- **revitalizováno 264 km² území,**
- **odstraněny staré ekologické zátěže na ploše 1 735 km²,**
- **rekonstruováno 307 památkových objektů.**

Materiál v souladu s ex-post vyhodnocením Komise z roku 2016 uvádí, že prostředky z evropských fondů se v PO7+ podílely na HDP v České republice 2 % a tvořily 34 % všech vládních kapitálových investic.

NKÚ poukázal na skutečnost, že některé jím ověřované údaje o plnění základních ukazatelů nebyly zcela přesné a pravdivé. Příkladem je indikátor sledující počet nově vytvořených pracovních míst, viz výsledek kontrolní akce NKÚ /KA/ č. 16/01. NKÚ zde provedl analýzu zdrojového souboru dosažených hodnot monitorovacích indikátorů a zjistil, že u tohoto indikátoru docházelo k vícenásobnému vykazování vytvořených pracovních míst v několika projektech současně a k chybnému vykazování pracovních míst v důsledku nerespektování metodiky ŘO, jehož úlohu plnilo Ministerstvo průmyslu a obchodu /MPO/.

Obdobná zjištění byla obsažena i ve výstupech z KA č. 15/06, která prokázala, že v případě ukazatele monitorujícího počet nově vytvořených pracovních míst byli do výsledné hodnoty započítáváni i ti zaměstnanci, kteří přešli do výzkumného centra z původní mateřské instituce a kteří se v mnoha případech na stejném výzkumném úkolu podíleli již dříve. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy /MŠMT/ nesledovalo, v jakém rozsahu přinesla vybudovaná výzkumná centra prokazatelně nově vzniklá pracovní místa.

Rovněž v KA č. 12/19 NKÚ konstatoval, že Ministerstvo práce a sociálních věcí /MPSV/ nastavilo podmínky jedné výzvy tak, že mzdová podpora mohla být čerpána i na osoby, které byly zaměstnány nebo podnikaly. Přitom cílem podpory bylo zvýšit zaměstnatelnost nezaměstnaných osob nebo osob ohrožených na trhu práce. Indikátor počtu nově vytvořených pracovních míst tak byl sice překročen, avšak 95 % vytvořených pracovních míst bylo pouze dočasného charakteru.

49 Hodnoty ukazatelů uváděné v informaci MMR-NOK jsou oproti výše komentované zprávě Komise sumarizovány až k době faktického ukončení způsobilosti výdajů PO7+ a zahrnují rovněž hodnoty vzešlé z projektů financovaných z ESF.

E.1.5.2 Projektová opatření PRV7+

MZe jakožto řídicí orgán PRV7+ v rámci ex-post hodnocení tohoto programu formulovalo následující přínosy:

1. Růst celé ekonomiky venkova a růst zaměstnanosti

Obecně nelze vliv PRV7+ přeceňovat, jelikož na ekonomiku venkova a aktéry lokalizované ve venkovském prostoru působila v PO7+ celá řada dalších intervencí a vnějších vlivů. Jednalo se o sektorové i regionální OP, ale svůj vliv měla i národní podpůrná schémata. Odfiltrovat vliv jednotlivých intervencí, resp. stanovit jejich různé váhy působení, je velmi obtížné. Proto je vhodné vliv PRV7+ vnímat jako nezpochybnitelný doplněk ke zbylým intervencím podmiňujícím rozvoj venkovského prostoru a jeho aktérů.

PRV7+ přispěl k vytváření pracovních příležitostí jak v oblasti zemědělských, tak nezemědělských aktivit. Celkově měl PRV7+ za cíl podpořit 2 700 nových hrubých pracovních míst, přičemž ve všech relevantních opatřeních bylo k 31. prosinci 2015 vytvořeno **4 126 pracovních míst** (tj. 150 % cílové hodnoty). Podpořeno bylo zakládání podniků i cestovní ruch. Došlo k očekávané diverzifikaci výroby, kdy nové přístrojové vybavení a nové technologie umožnily vyrábět nové výrobky, které s původním vybavením provozoven nebylo možné vyrobit. V těchto případech došlo také k podstatnému navýšení příjmů příslušných mikropodniků. Druhým velmi častým přínosem bylo zvýšení produktivity práce a v důsledku toho i objemu produkce. Nové technologie často umožnily rychlejší a efektivnější výrobu a zlepšily podmínky pracovního procesu.

2. Ochrana a zlepšení přírodních zdrojů a krajiny

Cíl PRV7+ ohledně poklesu bilance živin v půdě byl naplněn. V oblasti ochrany půdy se program podílel zejména na úpravách hospodářských praktik směřujících k zabránění smyvu půdy a předcházení vodní erozi půdy. V důsledku změny užívání půdy (přeměny orné půdy na travní porosty či její zalesnění) je odhadován významný příspěvek agroenvironmentálních opatření a zalesňování zemědělské půdy k redukci emisí CO₂. Efektem PRV7+ je výrazný nárůst výměry ploch, které jsou obhospodařovány způsobem, jenž je zacílen na ochranu biodiverzity a krajiny. Pokles výskytu ptáků v zemědělské krajině se přesto nepodařil úplně zvrátit. Souhrnně lze konstatovat, že v rámci možného rozsahu působení PRV7+ bylo dosaženo velmi významného přispění k ochraně výše zmíněných přírodních zdrojů.

3. Produkce obnovitelných zdrojů energie

Ke zvýšení produkce obnovitelných zdrojů energie a naplňování náročných unijních i národních cílů v oblasti zvyšování podílu energie z těchto zdrojů na celkové spotřebě energie do roku 2020 (EU 20 %, ČR 14 %) nejvíce přispěla opatření osy III PRV7+. Díky těmto podporám bylo v PO7+ vybudováno nebo modernizováno 169 bioplynových stanic s celkovým instalovaným tepelným výkonem 102 258 kW a elektrickým výkonem 107 947 kW. Celkově bylo v těchto bioplynových stanicích v PO7+ vyrobeno 4 150 GWh elektrické energie. Hlavním dlouhodobým dopadem realizace těchto aktivit je snížení škodlivých exhalací z vytápění lidských sídel fosilními palivy.

4. Zvýšení konkurenceschopnosti v zemědělství a lesnictví

PRV7+ významně přispěl k modernizaci a restrukturalizaci českého zemědělství a lesnictví. Podniky posílily svoji střednědobou i dlouhodobou konkurenceschopnost na trhu díky specializaci zemědělské produkce i díky novým technologiím. U potravinářského zpracování a u lesnictví docházelo k poklesu vlastní investiční aktivity. Bez prostředků PRV7+ by byl pokles investiční aktivity ještě větší, a to jak v zemědělství, tak i potravinářství či lesnictví. Produktivita práce v odvětví ovšem v průběhu realizace PRV7+ (tj. až do roku 2015, především pak mezi lety 2007 a 2012) vzrostla asi o 50 %.

5. Zlepšení kvality života a podpora diverzifikace na venkově

Opatření PRV7+ účinně přispěla k diverzifikaci aktivit podpořených příjemců a tím i značné části zemědělského i nezemědělského sektoru a zprostředkovaně podpořila i rozvoj venkova. Podpořené projekty se týkaly nejrůznějších nezemědělských činností a přispěly k rozšíření nabídky výrobků a služeb na venkově. Např. vznikly řemeslné a opravárenské provozy (truhlářství, dřevovýroba, kovovýroba, zpracování regionálních produktů apod.), které se velmi efektivně doplňují s hlavní zemědělskou činností. Rozvinuly se stávající mikropodniky nebo vznikly zcela nové ekonomické subjekty ve venkovských oblastech. Opatřeními osy III byly podporovány investice do základní vodohospodářské infrastruktury obcí a ostatní technické infrastruktury. Podpora směřovala také do budování a obnovy místních komunikací, zlepšení vzhledu obcí, zlepšení občanské vybavenosti či do cestovního ruchu. Toto vše přispělo k lepší životní situaci místních obyvatel a k rozšíření turismu.

E.2 Uzavírání programového období 2007–2013 z pohledu Auditního orgánu

Veškeré informace uváděné v této podkapitole jsou převzaty z podkladů zpracovaných pro NKÚ Auditním orgánem, jehož funkci plní Ministerstvo financí (odbor 52 – Auditní orgán).

E.2.1 Legislativní základ pro uzavírání OP programového období 2007–2013

Legislativním základem pro uzavírání operačních programů financovaných z ESF, EFRR a FS je obecné nařízení⁶, kde je v úkolech auditního orgánu v čl. 62 odst. 1 bod e) stanoveno, že auditní orgán předloží Komisi do 31. března 2017 prohlášení o uzavření, ve kterém vyhodnotí platnost žádosti o platbu konečného zůstatku a legalitu a řádnost souvisejících transakcí zahrnutých do závěrečného výkazu výdajů, který je podložen závěrečnou kontrolní zprávou.⁵⁰

AO plnil roli auditního orgánu i pro další programy financované EU, jmenovitě z *Evropského fondu pro integraci příslušníků třetích zemí, Evropského návratového fondu, Evropského uprchlického fondu, Fondu pro vnější hranice*, a také stále plní roli auditního orgánu pro finanční mechanismy EHP/Norska 2009–2014. Vzhledem k rozdílnosti těchto fondů a dotčených postupů nebudou v dalším textu již dále zmíněny a nejsou započteny ani v rámci dále uváděných statistik.

E.2.2 Postavení a nezávislost Auditního orgánu v období 2007–2013

Období 2007–2012

Jednou z hlavních činností AO v programovém období 2007–2013 bylo provádění auditů systémů ŘO a jejich ZS, které byly odpovědné za řádné řízení OP i za kontroly finančních prostředků na úrovni příjemce. Od roku 2007 byl výkon těchto auditů systémů přenesen do kompetence pověřených auditních subjektů /PAS/, které byly součástí odborů interního auditu u jednotlivých ministerstev a RR, na kterých rovněž působily ŘO. Auditní orgán na MF v té době vykonával zejména metodickou koordinaci a dohled nad těmito PAS. Takto nastavený systém prošel auditem shody vykonaným společností PricewaterhouseCoopers v letech 2007–2008 a Komise tento systém decentralizace auditního orgánu ve všech OP akceptovala.

Období 2012–2017 (tzv. „Akční plán“)

Na činnost AO dohlíží Komise, která své první audity systémů u ŘO a AO začala provádět v letech 2010 a 2011. V rámci auditů odhalila nedostatečné fungování ŘKS, zejména šlo

⁵⁰ Obdobné ustanovení platí i pro ERF, úkoly auditního orgánu v tomto případě definuje nařízení Rady (ES) č. 1198/2006, o Evropském rybářském fondu, a to v čl. 61 odst. 1 bod f).

o nedostatky v rámci provádění prvostupňových kontrol a výběru projektů. V návaznosti na identifikovanou zjištění přistoupila k pozastavování plateb a finančním korekcím. Ve svých auditních zprávách Komise a rovněž i EÚD konstatovaly nedostatek nezávislosti PAS vůči jednotlivým ŘO (poskytovatelům dotací) a nedostatek supervize a koordinace nad PAS ze strany centrálního AO.

Počátkem roku 2012 Komise s odvoláním na uvedené nedostatky pozastavila platby celkem u 14 operačních programů financovaných z EFRR a FS. V březnu 2012 byl českou stranou vypracován tzv. *Akční plán pro zlepšení systému řízení a kontroly v rámci strukturálních fondů v České republice*⁵¹, který Komise následně schválila. Jedním z pěti bodů tohoto plánu bylo začlenění PAS z jednotlivých ministerstev a RR do struktury Auditního orgánu na MF. Centralizací, která byla provedena k 1. lednu 2013⁵², byla zajištěna plná nezávislost Auditního orgánu na ŘO a ZS. Rovněž byla sjednocena metodika a přístup AO na všech stupních hierarchie a efektivněji využívány personální kapacity. Současně se zlepšila spolupráce a koordinace práce AO s auditory Komise, kteří nyní mají jediného partnera pro všechny záležitosti týkající se auditu SF a FS.

E.2.3 Činnost AO v programovém období 2007–2013

Auditní orgán vykonával v PO7+ jak audity systémů, tak audity operací. Celkem provedl 444 auditů systémů u 19 operačních programů, které řídily ŘO na území ČR, a 4 270 auditů operací. Všechny tyto audity se staly podkladem pro závěrečnou kontrolní zprávu každého jednotlivého OP. Audity operací probíhaly od roku 2010 do roku 2017 a AO je provedl na projektech, jejichž celková výše dosáhla 249,63 mld. Kč, přičemž identifikoval nedostatky ve výši 7,61 mld. Kč (3,05 %). V 65,76 % auditů operací nebylo identifikováno žádné zjištění s finančním dopadem.

Zhodnocení výsledků činnosti AO v programovém období 2007–2013

Společně s vykázanou projektovanou chybovostí za rok 2016 zaslal AO Komisi rovněž zbytkovou míru rizika za celé programové období, což je údaj vyjadřující možnou míru chyb. V následující tabulce je znázorněno porovnání vykázané projektované chybovosti v roce 2016 se zbytkovou mírou rizika. Z tabulky vyplývá, že výrok s výhradou vydal AO v prohlášení o uzavření pouze u OP *Podnikání a inovace /OPPI/* (z důvodu nedořešených nesrovnalostí a zjištění z posledních auditů operací) a u *Regionálního operačního programu NUTS II Severozápad* (z důvodu vyšetřování ze strany Policie ČR kvůli podezření na systémové podvody).

U OPR7+ bylo možné vydat výrok bez výhrad jen díky provedené finanční opravě, která snížila zbytkovou míru rizika za celé programové období pod 2 %.

51 Podle tiskové zprávy MMR ze dne 28. března 2012 byl akční plán téhož dne projednán vládou ČR.

52 Na základě usnesení vlády České republiky ze dne 12. září 2012 č. 671, o centralizaci auditů na Ministerstvu financí – změně nastavení auditního systému u prostředků čerpaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu.

Tabulka č. 7: Shrnutí výsledků auditů AO

Zkratka	Roční celková projektovaná chybovost 2016	Zbytková míra rizika za celé období	Stanovisko
ROP SZ	3,71 %	1,85 %	S výhradou
OPPI	1,39 %	0,21 %	S výhradou
OPR7+	12,11 %	2,00 %	Bez výhrad
OPŽP7+	2,11 %	1,34 %	Bez výhrad
INTERREG ČR-PR	0,70 %	0,83 %	Bez výhrad
OPTP7+	3,39 %	0,66 %	Bez výhrad
OPVK	3,05 %	0,45 %	Bez výhrad
OP LZZ	1,00 %	0,33 %	Bez výhrad
ROP SM	1,45 %	0,30 %	Bez výhrad
ROP SČ	1,21 %	0,24 %	Bez výhrad
OPPA	0,49 %	0,05 %	Bez výhrad
ROP JZ	0,93 %	0,00 %	Bez výhrad
IOP	0,85 %	0,00 %	Bez výhrad
ROP MS	0,57 %	0,00 %	Bez výhrad
OPD7+	0,50 %	0,00 %	Bez výhrad
OP VaVpl	0,39 %	0,00 %	Bez výhrad
OPPK	0,31 %	0,00 %	Bez výhrad
ROP JV	0,13 %	0,00 %	Bez výhrad
ROP SV	0,00 %	0,00 %	Bez výhrad

Zdroj: podklady zpracované AO, červenec 2017.

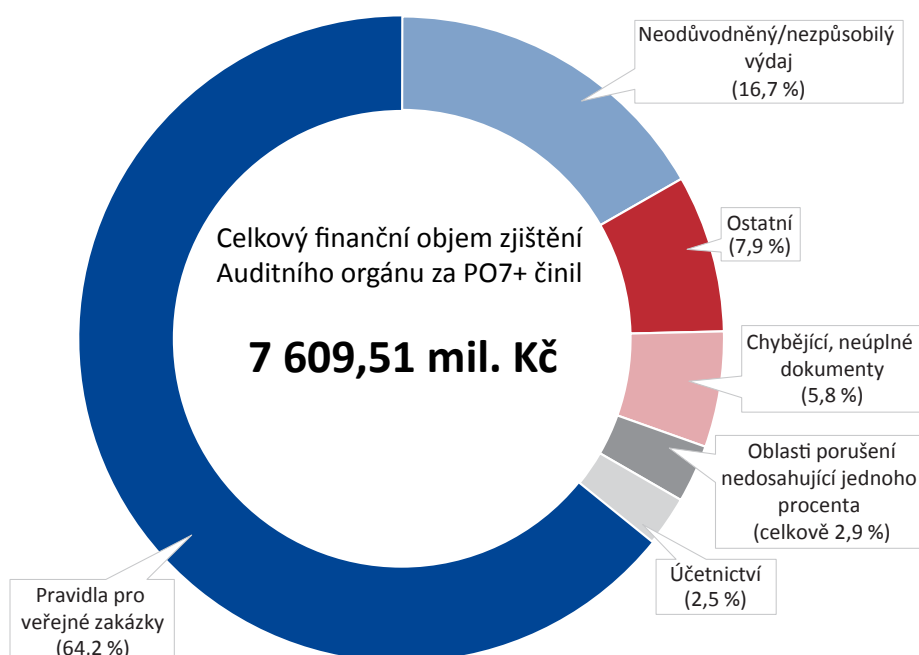
V následující tabulce je znázorněno, v jakých oblastech příjemci dotací nejčastěji chybovali. V případě, že některé zjištění mohlo být uvedeno ve více kategoriích, bylo zařazeno do kategorie, které nejvíce odpovídá.

Tabulka č. 8: Finanční dopad a počty zjištění v programovém období 2007–2013

Oblast porušení	Finanční dopad v mil. Kč	Počet zjištění
Pravidla pro veřejné zakázky	4 881,50	3 405
Neodůvodněný/nezpůsobilý výdaj	1 267,08	769
Ostatní	602,31	151
Chybějící, neúplné dokumenty	442,79	612
Účetnictví	192,30	347
Podezření na podvod	56,88	8
Archivace (plnění povinnosti uchovávat dokumentaci související s realizací projektu)	39,67	235
Pracovní smlouvy, pracovní výkazy, mzdy, platy	38,77	484
Pravidla 3E	26,59	107
Kontrolní činnost (např. nedostatečná řídicí kontrola)	20,07	203
Neplnění monitorovacích ukazatelů – indikátorů	19,78	68
Pravidla pro projekty generující příjmy	11,77	40
Nedodržení termínů (např. výzvy)	4,17	110
Jiné právní předpisy	3,20	146
Pravidla pro veřejnou podporu	2,49	51
Publicita	0,14	121
Celkem	7 609,51	6 857

Zdroj: podklady zpracované AO, červenec 2017.

V dalším grafu jsou znázorněny oblasti porušení podle finančního objemu, tj. výše nezpůsobilých výdajů.

Graf č. 3: Oblasti porušení za celé programové období 2007–2013

Zdroj: podklady zpracované AO, červenec 2017.

Finální kroky

Poslední dokumenty týkající se uzavírání OP byly odeslány Komisi dne 30. března 2017, čímž ČR splnila stanovený termín.

V současné době probíhá zodpovídání otázek Komise a reagování na komentáře Komise k zasláným dokumentům. Komise by měla uplatnit připomínky ve lhůtě do pěti měsíců, tj. do 31. srpna 2017. Prohlášení o uzavření bude přijato až poté, co budou vypořádány veškeré případné připomínky Komise. Pokud by Komise došla k závěru, že předložené prohlášení o uzavření nevyhodnotilo správně platnost, legalitu a řádnost transakcí zahrnutých do závěrečných výkazů výdajů, mohlo by to vést k zahájení postupu pro finanční opravy dle čl. 99 a 100 obecného nařízení⁶, resp. podle čl. 97 a 98 nařízení Rady (ES) č. 1198/2006.

Pro uzavírání programového období 2007–2013 sestavil AO seznam těchto otevřených oblastí (budoucích rizik):

- Udržitelnost určitých projektů (například u OP *Věda a výzkum pro inovace /VaVpl/*) z důvodu přístupu ČR k otázce poměru institucionálního a projektového financování vědy a výzkumu.
- Veřejná podpora – využívání dotovaných přístrojů v OP VaVpl pro hospodářskou činnost překračující stanovené limity.
- Fázované, nedokončené a nefungující projekty – pokud nebudou nefungující projekty dokončeny z vlastních zdrojů příjemce do 31. března 2019, bude muset ČR vrátit již vyplacené částky zpět do rozpočtu EU. Obdobně se bude postupovat, pokud nebude úspěšně dokončena druhá fáze projektu. ČR bude muset vrátit finanční prostředky i za první fázi fázovaného projektu.
- Otevřené nesrovnalosti:
 - projekty s probíhajícím trestním řízením – dokud nebudou vyřešeny a ŘO budou nadále trvat na jejich proplacení, nebude možné dotčené OP zdárně uzavřít;
 - nevymahatelné pohledávky – jedná se o pohledávky za příjemci, kteří zanikli/zanikají (insolvence, konkurz); zde Komise rozhodne, zda bude muset ČR tyto částky vrátit.
- Možná budoucí fluktuace zaměstnanců a v důsledku toho ztráta know-how v jednotlivých subjektech implementační struktury a ztráta historické paměti.

E.2.4 Výzvy do budoucna

Výsledky auditů prováděných v programovém období 2014–2020 prokazují, že dochází k opakování starých chyb při nastavování ŘKS jednotlivých OP. Mezi typická opakující se zjištění patří nedostatečné nastavení ŘKS pro kontrolu vlastnické struktury příjemců dotací a zadavatelů veřejných zakázek nebo nedostatečně zpracované metodiky pro posuzování veřejné podpory a následná nedostatečná kontrola, případně zranitelnost systémů vůči podvodům.

Pro následující programové období (od roku 2021) proto AO specifikoval tato preventivní opatření:

- vypracování transparentní komplexní metodiky, a to na vnější i vnitřní úrovni,
- výběr a plánování auditů dle transparentních a přezkoumatelných postupů a parametrů,
- sdílení a výměna zkušeností mezi odbornými orgány zabývajícími se implementací a kontrolou programů podporovaných z fondů EU,
- zapojení ŘO daného OP v rámci přípravy auditů (součinnost),

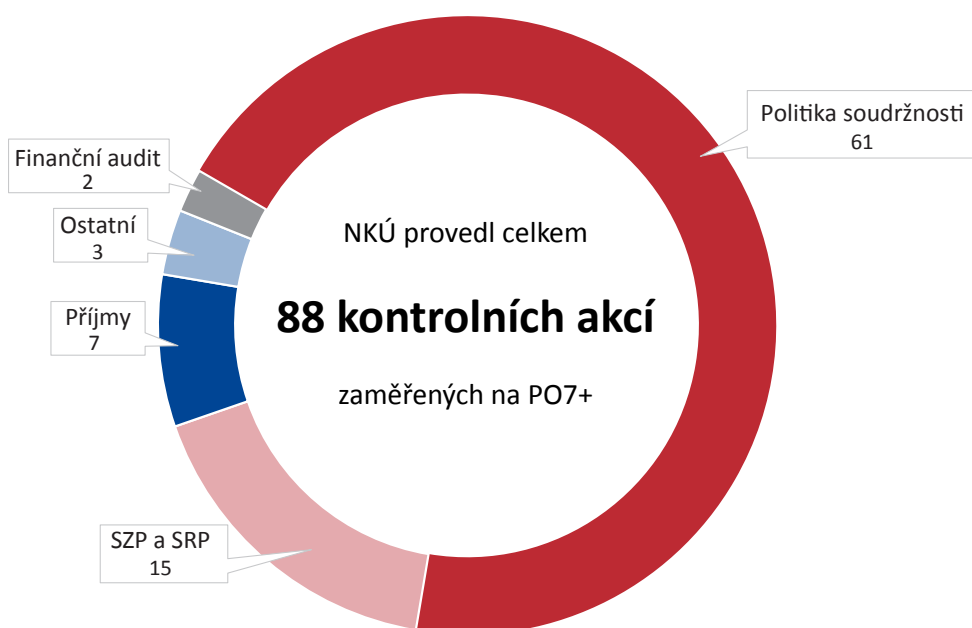
- informování auditované osoby s dostatečným předstihem o požadovaných dokumentech pro výkon auditu, délce trvání auditu a přístupu v rámci auditu, dále o průběhu auditu během šetření na místě a délce tzv. kontradiktorního řízení (tj. dořešení sporných otázek),
- udržování vztahů se všemi subjekty zapojenými do implementace a auditu zahraničních prostředků (semináře, workshopy, konzultace, školení, výměny zkušeností za účelem sdílení dobré praxe).

Z vyjádření AO vyplývá, že cílem jeho auditů není najít co nejvíce chyb u příjemců, ale vše řádně prověřit a dojít k jednoznačnému závěru. Tento závěr by měl odpovědět na otázku, zda vykázané výdaje byly vynaloženy řádně a v souladu s legislativou ČR a EU. Svým preventivním působením mají audity AO přispět ke snižování chybovosti subjektů v rámci ČR, a tedy i k maximalizaci dosažených přínosů při řádném využití prostředků EU.

E.3 Kontrolní činnost NKÚ v programovém období 2007–2013

Nejvyšší kontrolní úřad provedl do konce července 2017⁵³ celkem 88 kontrolních akcí, které byly zcela nebo alespoň z části zaměřeny na prostředky rozpočtu EU týkající se PO7+.

Graf č. 4: Počet a zaměření kontrolních akcí týkajících se prostředků PO7+

Zdroj: Věstník NKÚ.

Seznam KA je uveden v příloze č. 1, a to s podrobným rozčleněním na kontroly daní, kontroly přírodních zdrojů, politiky soudržnosti, ostatních finančních nástrojů a provedené finanční audity.

Z celkového počtu **88 KA** se **sedm KA** týkalo příjmové strany rozpočtu EU, jednalo se zejména o kontroly správy a výběru daně z přidané hodnoty /DPH/ (celkem tři KA) a spotřebních daní (celkem dvě KA). Jedna KA se zaměřila na správu odvodů za porušení rozpočtové kázně a na

⁵³ První kontrolní akce týkající se prostředků z programového období 2007–2013 byly s ohledem na pomalý náběh čerpání podpor v rámci jednotlivých OP zahrnuty až do plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2008, konec sledovaného období je dán redakční uzávěrkou této publikace.

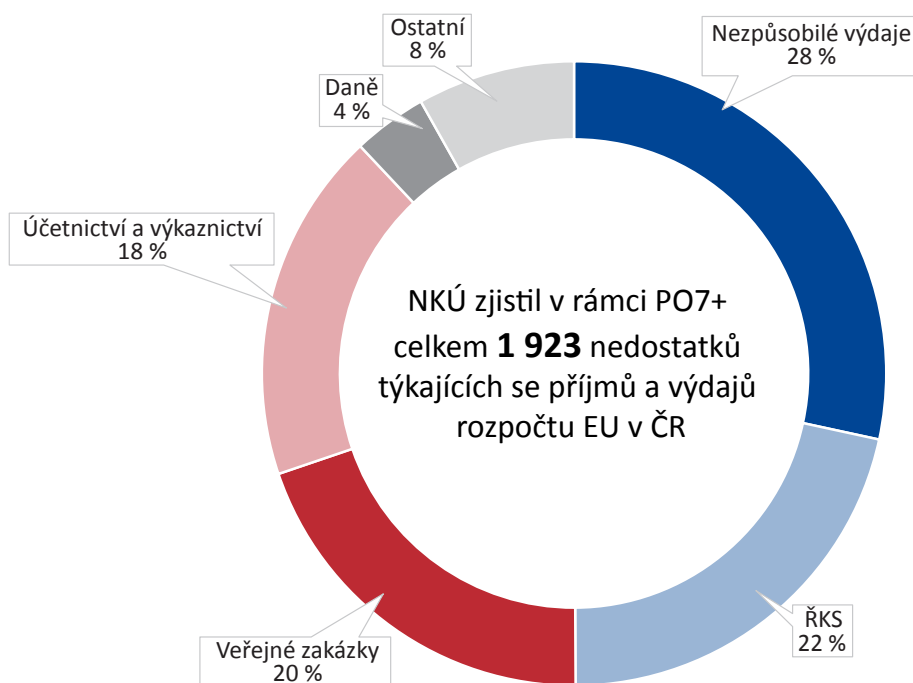
uplatňování sankcí za porušení dotačních pravidel podle pokynů vydaných Komisí⁵⁴ a jedna KA se věnovala problematice daňových nedoplatků spravovaných finančními úřady.

Celkem **79 KA** se zaměřilo na výdajovou stranu rozpočtu EU, tedy na podpory poskytované z rozpočtu EU do ČR. Přitom předmětem 15 KA byly prostředky poskytované na oblasti SZP a SRP a 61 KA se týkalo prostředků poskytnutých na opatření v rámci politiky soudržnosti. Do celkového počtu KA zaměřených na výdaje náleží rovněž dvě KA prověřující prostředky poskytnuté ČR prostřednictvím migračních a azylových fondů a také jedna KA, kterou bylo ověřeno použití prostředků *Fondu solidarity Evropské unie /FSEU/* na řešení následků katastrofálních povodní v ČR. Z tohoto celkového počtu u 22 KA vyhodnotil NKÚ účinnost ŘKS programů a prověřil vzorky operací, u dalších 29 KA posoudil nastavení ŘKS a provedl kontrolu operací a 28 KA se týkalo výhradně kontroly operací.

Poslední **dvě KA** patřící do celkového počtu provedených kontrol byly charakteru finančního auditu a zabývaly se mj. problematikou finančního vypořádání transferů podle v té době platného českého účetního standardu, tedy účtování o převodu prostředků (vratek) z účtu cizích prostředků organizačních složek státu /OSS/ na příjmový (vypořádací) účet MF.

Nedostatky zjišťované kontrolami eviduje NKÚ ve svém *Kontrolním informačním systému /KIS/*. U každého nedostatku je uveden popis skutkové podstaty zjištěného nedostatku, kvalifikace porušeného právního předpisu (především u kontrol legality), u vyčíslitelných nedostatků dotčená částka a zejména částka, která by měla být navrácena zpět do financujícího zdroje. V KIS jsou uloženy údaje o celkovém počtu **1 923** nedostatků týkajících se příjmů a výdajů rozpočtu EU v ČR v rámci programového období 2007–2013, a to v následujícím poměrném zastoupení:

Graf č. 5: Podíly jednotlivých typů nedostatků na celkovém množství chyb zjištěných kontrolami NKÚ zaměřenými na prostředky PO7+

Zdroj: *Kontrolní informační systém NKÚ*, data z července 2017.

54 Pokyny ke stanovení finančních oprav, které se použijí pro výdaje spolufinancované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v případě nedodržení pravidel pro veřejné zakázky, COCOF 07/0037/03.

Z analýzy nedostatků evidovaných v KIS vyplynulo, že NKÚ při svých kontrolách zjišťuje nejčastěji nezpůsobilé výdaje zahrnuté do výkazů nákladů (z hlediska účelu i času), jakož i nezpůsobilé projekty, resp. nezpůsobilé příjemce. Druhou pomyslnou příčku zauímají chyby v nastavení a účinnosti ŘKS programů, sem spadají i chyby ve výběru a hodnocení projektů. S těsným odstupem následují chyby odhalované v zadávání veřejných zakázek. Poměrně častá jsou rovněž zjištění týkající se chybného účtování o poskytnutých dotacích.

Finanční dopad zjištěných nedostatků v úhrnné hodnotě **8 034 mil. Kč** vychází z vyčíslitelných částek nahlášených NKÚ v celkem 226 případech příslušným správcům daně (finančním úřadům). Kromě toho nahlásil NKÚ příslušným správcům daně dalších 42 případů, u kterých nebyla finanční částka vyčíslena. Tyto nevyčíslené případy proto nejsou do úhrnu finančních dopadů nijak promítnuty.

E.3.1 Kontroly příjmů

NKÚ se v rámci své kontrolní činnosti v oblasti příjmů soustředil zejména na kontrolu správy daně z přidané hodnoty a publikoval následující informace:

- Nejvyšší kontrolní instituce ČR a Německa provedly v letech 2007–2010 dvě společné kontroly zaměřené na výběr a správu DPH. Zjištění týkající se oblasti spolupráce při výběru a správě DPH korespondovala s poznatky Komise nebo EÚD⁵⁵. Na základě výsledků první paralelní kontroly ukončené v roce 2007 (KA č. 06/27⁵⁶) obě kontrolní instituce doporučily ve společné závěrečné zprávě několik opatření, která měla posílit účinnost boje proti podvodům s DPH; ve společné zprávě z druhé paralelní kontroly (na české straně NKÚ provedl KA č. 09/11) byla tato doporučení vyhodnocena. Do roku 2011 došlo k zavedení měsíčního podávání souhrnných hlášení a k vytvoření společné sítě pro výměnu informací o rizikových daňových subjektech. Podávání daňových přiznání k DPH elektronicky bylo v ČR zavedeno s účinností od 1. ledna 2014.
- V roce 2012 NKÚ ukončil KA č. 11/07, ve které mj. ověřil, zda plátcí DPH přiznávali daň z dovozu zboží ve svých daňových přiznáních. Za období 2008 až 2010 bylo kontrolou NKÚ za celý region ČR zjištěno, že vykázaný základ daně v daňových přiznáních byl o 445 227 mil. Kč nižší oproti celkové hodnotě dovozu dle jednotných správních dokladů. V případě plátců nepřiznávajících pořízení zboží, jemuž předcházelo propuštění zboží do celního režimu 42⁵⁷ v jiném členském státě, finanční orgány neznaly rozsah dovozu a aktivně ho ani nezjišťovaly.

Tento celní režim v roce 2011 auditoval také EÚD⁵⁸ a zjistil, že způsob uplatňování celního režimu 42 vedl ke značným ztrátám ve vnitrostátních rozpočtech. Podle výsledků testů ve vzorku ČS dosahovala extrapolovaná výše ztráty jen v roce 2009 přibližně 2,2 mld. €.

- V rámci KA č. 13/15 NKÚ zjistil, že správa odvodů nebyla vykonávána efektivně, protože celý systém byl zatížen nadbytečnými správními úkony souvisejícími s promíjením odvodů za porušení rozpočtové kázně, zatěžujícími jak dotčené správní orgány, tak i příjemce finančních prostředků ze státního rozpočtu nebo finančních prostředků z EU. Netransparentnost promíjení odvodů byla kritizována i ze strany Komise⁵⁹. Pokyny Komise ke stanovení finančních oprav byly v ČR zohledněny v pokynech Generálního finančního

55 ZZ č. 8/2007, o správní spolupráci v oblasti daně z přidané hodnoty.

56 Tato KA se netýkala PO7+.

57 Osvobození od daně při dovozu zboží – tento režim se aplikuje v případech, kdy se zboží dováží do ČS ze země mimo EU a následně se přepravuje do jiného ČS osobě registrované k DPH v jiném ČS.

58 ZZ č. 13/2011 – Umožňují kontroly v rámci celního režimu 42 zabránit daňovým únikům v oblasti DPH a odhalovat je?

59 Akční plán pro zlepšení fungování řídicích a kontrolních systémů pro strukturální fondy v České republice ze dne 20. března 2012, důvodová zpráva k návrhu novely zákona č. 218/2000 Sb. ze dne 22. srpna 2013.

ředitelství až pro účely promíjení odvodů. Pokyny Komise se ale týkají vyměření odvodu, a nikoliv jeho prominutí, tj. uváděné sazby by měly být zohledňovány již při vyměření odvodu. V souladu se zákonem č. 218/2000 Sb. je však možné tyto pokyny využít při vyměření odvodu jen v případě, že tento pokyn a výši oprav zohlední poskytovatel v rozhodnutí o poskytnutí dotace.

- NKÚ v KA č. 14/17 zaměřené na správu DPH podrobil kontrole nové instituty, mezi které patřily:
 - zveřejňování bankovních účtů používaných pro ekonomické činnosti,
 - přenesení daňové povinnosti⁶⁰,
 - rozhodnutí o nespolehlivosti plátce,
 - ručení příjemce zdanitelného plnění,
 - zvláštní způsob zajištění daně,
 - zajištění úhrady na nesplacnou nebo dosud nestanovenou daň.

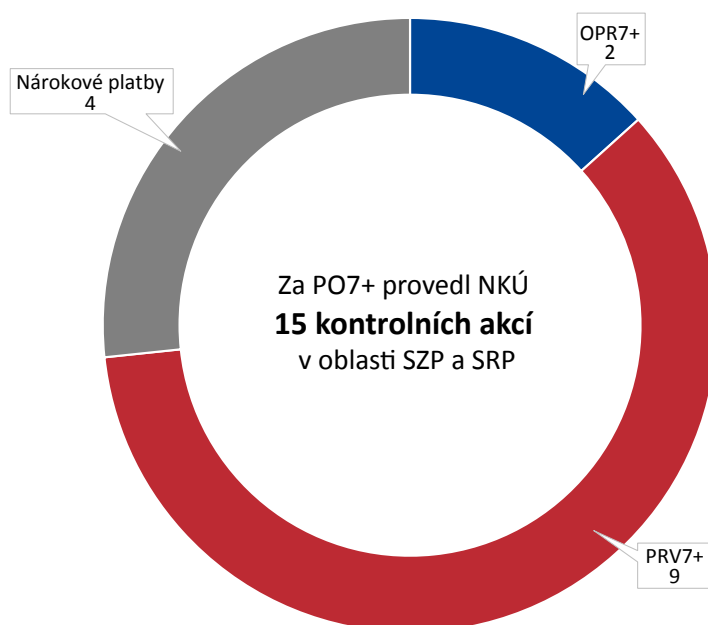
NKÚ zjistil, že účinnost nových institutů zavedených zákonem o DPH s cílem omezit daňové úniky se v letech 2011–2013 neprojevila do takové míry, aby se snížila mezera DPH. Míra možných daňových úniků se v těchto letech pohybovala kolem 100 mld. Kč a od roku 2011 rostla.

- V oblasti tradičních vlastních zdrojů provedl NKÚ v roce 2007 kontrolní akci č. 07/07, která ověřila postup celních orgánů při výběru cla, přičemž se zaměřila především na podíl, který je příjmem státního rozpočtu ČR. NKÚ poukázal na nedostatky v oblasti odvádění záloh na podíl cla připadající státnímu rozpočtu ČR a na nedostatky při vykazování zůstatků mimorozpočtového účtu cla, ze kterého nebyly vyúčtovány měsíční zálohy odváděné do státního rozpočtu. Na základě detekování těchto nesrovnalostí vypracovalo Generální ředitelství cel po projednání s MF v roce 2008 postup, kterým eliminovalo nárůst bilančního zůstatku na mimorozpočtovém vrcholovém účtu.
- KA č. 14/28 ukončená v roce 2015 byla zaměřena na spotřební daň z lihu a daň z tabáku a tabákových výrobků. NKÚ zjistil, že nedostatky v právní úpravě, v kontrolní činnosti celních úřadů, vnitřní kontrole celní správy a v metodické a dohledové činnosti Generálního ředitelství cel umožňovaly do roku 2013 v kontrolované oblasti vznik daňových úniků. Dle propočtů Generálního ředitelství cel nebylo ročně naplněno inkaso spotřební daně z lihu o přibližně 1–2 mld. Kč.

E.3.2 Kontroly výdajů v oblasti ochrany přírodních zdrojů a hospodaření s nimi

V souvislosti s prostředky alokovanými na PO7+ provedl NKÚ celkem 15 kontrol zaměřených na sektor zemědělské výroby, rozvoj venkova a rybářství. Při sestavování plánů kontrolní činnosti vycházel NKÚ z poznatků získaných vlastní monitorovací činností i z poznatků převzatých v rámci účasti na auditních misích EÚD. Více pozornosti úřad věnoval programově řízeným operacím než méně problémovým nárokovým platbám, což je ostatně vidět i z následujícího grafu.

⁶⁰ Specifický režim, v němž u poskytnutí vybraných zdanitelných plnění je povinen přiznat daň příjemce tohoto plnění.

Graf č. 6: KA provedené NKÚ v oblasti ochrany přírodních zdrojů a hospodaření s nimi

Zdroj: Kontrolní informační systém NKÚ, data z července 2017.

Oblast nárokových plateb

Problematikou nárokových plateb se NKÚ zabýval postupně ve čtyřech kontrolách. V kontrolních akcích č. 08/05 a č. 10/01 se zaměřil na poskytování finančních podpor, podporu intervencí na trhu a vývozních subvencí v rámci SOT. Výsledky kontrol prokázaly, že systém financování SOT byl funkční, nicméně byly zjištěny nedostatky v administrativní činnosti, provádění předběžných veřejnosprávních kontrol i kontrol na místě a v přijímání opatření k výsledkům interního auditu. Rovněž chybělo systematické vyhodnocování opatření přijatých k auditním misím zahraničních auditních orgánů.

Ve spolupráci s EÚD provedl NKÚ koordinovaný audit zaměřený mj. na nárokové platby vyplácené v rámci neprojektových opatření osy II PRV7+ na zlepšování životního prostředí a krajiny (KA č. 10/29). V rámci této kontroly byly zjištěny nedostatky systémového charakteru, které spočívaly v nerespektování některých požadavků právních předpisů EU a ČR a které mohly mít vliv na správnost plateb poskytovaných příjemcům. Kontrola vybraných přímých plateb (celkem 9 titulů) byla předmětem KA č. 13/03. V kontrolním závěru z této kontroly NKÚ hodnotil systém implementace a administrace přímých plateb jako funkční a účinný, doporučil však zlepšit evidenci využití zemědělské půdy v LPIS k zamezení nesouladů evidované výměry se skutečným stavem a uvést evidenci krajinných prvků do souladu s evropskými předpisy.

Na základě analýzy provedených kontrol nárokových plateb formuloval NKÚ následující systémové a zobecněné nedostatky:

- Nedodržování požadavků a standardů v rámci systému podmíněnosti a porušování pravidel způsobilosti ze strany příjemců dotací.
- Nedostatky v nastavení a provádění kontrol podmíněnosti s následným rizikem, že podpora bude vyplacena na nezpůsobilou plochu, resp. nezpůsobilým příjemcům.
- Nedostatečný a funkčně nespolehlivý *Integrovaný administrativní a kontrolní systém (IACS)*, který je základním nástrojem k zajištění správnosti přímých plateb.

- Sankční systémy v oblasti porušování pravidel podmíněnosti nejsou nastaveny zcela v souladu s evropskou legislativou.

Oblast programově řízených opatření (PRV7+ a OPR7+)

Programově řízená opatření z PO7+ podrobil NKÚ kontrole celkem v 11 případech, a to zejména formou kontroly legality. V devíti KA se NKÚ zaměřil na oblast SZP, přičemž se ve všech případech jednalo o kontrolu vybraných opatření PRV7+, doplněnou například o posouzení účinnosti ŘKS (KA č. 10/28, KA č. 10/29, KA č. 14/26, KA č. 15/09 a KA č. 16/14) nebo v jiném případě např. o prověření nákladů spojených s prováděním pozemkových úprav (KA č. 14/40). Předmětem kontroly dalších dvou KA byla podpora rybařství v ČR podle OPR7+ (KA č. 09/12 a KA č. 13/28). Z provedených KA uvádíme následující příklady kontrolních nálezů NKÚ v členění dle jednotlivých typů nedostatků (viz graf č. 5).

Nezpůsobilé výdaje

- KA č. 10/28 – Někteří příjemci uplatnili v rozporu s *Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013 /pravidla PRV7+/* nezpůsobilé výdaje. SZIF výdaje (na stavbu skladovacích sil a souvisejících technologií) uplatněné nad rámec stanovených maximálních výdajů schválil a v důsledku toho neoprávněně vyplatil příjemci dotaci v celkové výši 7,4 mil. Kč. SZIF rovněž nesprávně rozhodoval o přijatelnosti sedmi projektů, v rámci kterých tři žadatelé účelově a v rozporu s pravidly PRV7+ rozdělili stavební akce na více projektů, které netvořily samostatné funkční celky, čímž získali vyšší částku dotace.
- KA č. 11/15 – Podle pravidel PRV7+ byla DPH nezpůsobilým výdajem v případě, že žadatel byl plátcem DPH. Přestože se jeden příjemce stal plátcem DPH v průběhu realizace projektu, a to ještě před podpisem právního aktu o poskytnutí dotace, přiznal SZIF (platební agentura) DPH jako způsobilý výdaj. Následně žadatelé umožnili místo na DPH vyčerpat tuto částku za jiné výdaje, např. vícepráce. U dvou projektů jednoho žadatele tak SZIF neoprávněně proplatil více než 3,5 mil. Kč. NKÚ podal jedno oznámení správci daně ve výši 8,3 mil. Kč.
- KA č. 13/28 – MZe akceptovalo a z projektu *Ryba domácí* proplatilo dodavateli též činnosti bez jakéhokoli prokazatelného plnění. Jednalo se o aktivity, jejichž realizaci dodavatel v každé etapě prokazoval pouze písemným prohlášením o výkonu této činnosti. Tyto výdaje byly navíc placeny paušálně, ačkoliv takový způsob nebyl upraven ve smlouvě. MZe takto ze zdrojů OPR7+ proplatilo výdaje ve výši až 1,5 mil. Kč. NKÚ podal tři oznámení správcům daně v úhrnné výši přesahující 2 mil. Kč.
- KA č. 14/26 – MZe financovalo výstavbu objektů pro živočišnou výrobu, aniž by ověřovalo, zda požadavky žadatelů odpovídají jejich potřebám. Žadatelé ani nemuseli živočišnou výrobu provozovat. Stejně tak velikost staveb nemusela odpovídat počtu chovaných zvířat. MZe u projektů zaměřených na výstavbu objektů pro živočišnou výrobu připustilo obcházení výdajových limitů. Příjemci využili nevhodně nastaveného znění pravidel PRV7+ a nechali si proplatit vyšší způsobilé výdaje, než jaké byly jejich skutečné výdaje za pořízení stavby, resp. technologií. NKÚ podal jedno trestní oznámení a jedno oznámení správci daně ve výši téměř 8,6 mil. Kč.

Nastavení a účinnost ŘKS

- KA č. 13/28 – MZe jakožto řídicí orgán OPR7+, který je celkově zodpovědný za správné a efektivní řízení programu, nezajistilo systém výběru projektů v souladu se zásadou řádného finančního řízení. Tuto skutečnost považuje NKÚ za významný nedostatek systému poskytování dotací z OPR7+, což konstatoval již v rámci KA č. 09/12. MZe v tomto směru nepřijalo odpovídající nápravná opatření. V procesu evaluace nebyly předloženy projekty ve většině případů hodnoceny z hlediska hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti. Nastavený

systém zároveň umožňoval, aby k financování byly vybrány projekty, které při hodnocení nezískaly žádný bod, nebo aby schválení projektu záviselo pouze na čase předložení žádosti o dotaci.

- KA č. 14/26 – Kontrolní systém SZIF byl v rozsahu kontrolovaného vzorku projektů jen částečně účinný. NKÚ oznámil správci daně podezření na porušení rozpočtové kázně ve výši téměř 8,6 mil. Kč. Chybovost v kontrolní činnosti SZIF představovala 2,28 % z kontrolovaného objemu. SZIF v rozporu s pravidly PRV7+ např. schválil nezpůsobilý projekt, neukončil administraci projektů nedokončených v řádném termínu či v několika případech proplatil výdaje i přes neschválení změn projektů. Chyby byly zjištěny rovněž v procesu výběru a hodnocení projektů, kdy výběrová kritéria nezohledňovala skutečné potřeby žadatelů, kvalitu a výsledný přínos projektu.
- KA č. 15/09 – Systém poskytování dotací z PRV7+ byl funkční, existovala jasná pravidla a postupy, podle kterých MZe a SZIF rozdělovaly a vyplácely finanční prostředky. Problematické bylo zacílení podpory, neboť byly příliš široce a obecně stanoveny vzdělávací a poradenské aktivity, které bylo možné z PRV7+ proplácet. Existovaly dílčí nedostatky ve výpočtu ukazatelů výsledku a výstupu, ověřování kvality poskytovatelů služeb a získávání potřebných informací o výsledcích a dopadech poskytnuté podpory. NKÚ podal jedno oznámení správci daně na částku 0,3 mil. Kč.
- KA č. 16/14 – MZe nestanovilo monitorovací indikátory výstupu a výsledku projektů iniciativy LEADER tak, aby mohlo vyhodnotit, čeho bylo za poskytnuté veřejné prostředky skutečně dosaženo. MZe nemělo kvalitativní informace o tom, jaký byl konkrétní přínos projektů za přibližně 4 mld. Kč.

Zadávání veřejných zakázek

- KA č. 09/12 – MZe při posuzování a hodnocení jednotlivých návrhů pro projekt *Realizace dlouhodobé komunikační strategie na podporu spotřeby sladkovodních ryb* nezohlednilo základní soutěžní podmínky a neprovedlo řádně hodnocení podle předem stanovených hodnotících kritérií. Tím MZe nesplnilo řádně povinnost uloženou v zákoně o veřejných zakázkách. MZe dále nevymezilo soutěžní podmínky zcela jednoznačně. Informovalo zájemce, že některé požadavky jsou obligatorní, avšak jejich splnění v průběhu soutěže nevyžadovalo. NKÚ zaslal jedno oznámení správci daně na částku 24,9 tis. Kč.
- KA č. 10/28 – SZIF neověřoval, zda oslovení uchazeči o zakázku nejsou personálně propojeni. Pravidla PRV7+ ani dohoda o poskytnutí dotace v kontrolovaném období neřešily problematiku personálního propojení mezi příjemcem a uchazečem ani mezi uchazeči o zakázku navzájem. Teprve počínaje 13. kolem příjmu žádostí o dotaci byla pravidla PRV7+ v problematice personálního propojení mezi příjemcem a uchazečem o zakázku upravena, avšak problematika personálního propojení mezi uchazeči zůstala nadále neupravena.
- KA č. 14/07 – SZIF u čtyř projektů zaměřených na školení zaměstnanců v oblasti komunikace v obtížných situacích stanovil nevhodná hodnotící kritéria pro výběr nabídek a nevyřadil neúplné nabídky uchazečů. Tím SZIF nedodržel zásady stanovené v zákoně o veřejných zakázkách, přitom na tyto projekty čerpal dotace v celkové částce 1,7 mil. Kč. NKÚ podal na základě výsledků této KA jedno trestní oznámení a dvě oznámení správci daně v úhrnné výši 8 mil. Kč.

Kontroly nastavení a dosahování cílů programů

V posledních letech PO7+ se NKÚ ve zvýšeném rozsahu zaměřil na problematiku dosahování globálních cílů programů, přičemž se zajímal mj. o to, zda a v jaké míře je možné vyhodnotit přínosy a efektivnost programů:

- KA č. 13/28 – Kontrola zjistila, že dva ze tří celkových cílů OPR7+, a to „podpora ochrany a zlepšování životního prostředí a přírodních zdrojů“ a „posílení rovných práv žen a mužů“, nebyly do konce roku 2012 dosaženy a vzhledem k vývoji realizace OPR7+ bylo možno předpokládat, že nebudou dosaženy v původně stanovených hodnotách.
- KA č. 14/26 – Kontrolou bylo zjištěno, že prostřednictvím PRV7+ nebude dosaženo některých definovaných dlouhodobých cílů, např. nebude dosažen cíl „zamezení snížení biologické rozmanitosti“. MZe v průběhu realizace PRV7+ výrazně měnilo cílové hodnoty ukazatelů výstupu a výsledku, jejichž prostřednictvím mělo být dosaženo deklarovaných cílů. Hodnoty některých ukazatelů byly na začátku programového období nastaveny jako podhodnocené, protože byly již ke konci roku 2013 překročeny o více než 15 %. Dva cíle nastavilo MZe naopak příliš ambiciózně a v průběhu realizace programu cílové hodnoty ukazatelů snižovalo, např. hodnotu cíle „tvorba zaměstnanosti“ snížilo z 22 000 na 2 020, tedy na desetinu původně stanovené hodnoty z počátku programového období.
- KA č. 16/14 – Prostřednictvím realizace osy IV PRV7+ se nepodařilo splnit hodnotu monitorovacího indikátoru „celkový počet vzniklých pracovních míst (vlivem metody LEADER)“ ve výši 400 za celé programové období. MZe vykázalo celkem 267 nově vzniklých pracovních míst za celé programové období, což je 67% plnění.

NKÚ analyzoval poznatky z KA v odvětvích zemědělství, rozvoje venkova a rybolovu a formuloval na základě toho následující charakteristické systémové nedostatky:

- Nedostatky pravidel pro poskytování dotací mají nepříznivý dopad na administraci a realizaci projektů, potažmo na čerpání peněžních prostředků. Zejména jde o nepřesné a nedostatečně definované způsobilé výdaje a jejich maximální limity.
- Kontrolní systémy byly nedostatečné a nefungovaly zcela účinně, nebyly schopny ve všech případech ověřit přiměřenost schválených výdajů.
- Implementační orgány se při kontrolách zaměřovaly především na splnění formálních náležitostí, méně na dosažení výsledků projektů ve vztahu k nákladové efektivnosti a na vlastní přínosy projektů.
- Kritéria hodnocení a výběru projektů k financování nezohledňovala kvalitu a přínosy projektů, skutečné potřeby žadatelů a jen částečně zohledňovala zásady řádného finančního řízení, tj. efektivnost, hospodárnost a účelnost.
- Nesprávně byla zhodnocena přijatelnost projektů v případech, kdy žadatelé účelově a v rozporu s pravidly rozdělili předmět projektu na více projektů s cílem získat vyšší dotaci.
- Monitorování plnění cílů a dosaženého pokroku při realizaci projektů a programů bylo prováděno na základě nevhodně stanovených indikátorů. Cílové hodnoty ukazatelů výstupu a výsledku PRV7+ byly často nastaveny nereálně. Navíc v některých případech nebyli příjemci zavázáni k dodržování monitorovacích indikátorů po stanovenou dobu udržitelnosti.
- MZe nedostatečně sledovalo a vyhodnocovalo dopady a přínosy podpory z PRV7+ a neposuzovalo účelnost podpory poskytované ve venkovských regionech z hlediska cílů iniciativy LEADER.
- Byly financovány projekty, které vykazovaly chyby při zadávání veřejných zakázek, zejména byly porušovány zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace.

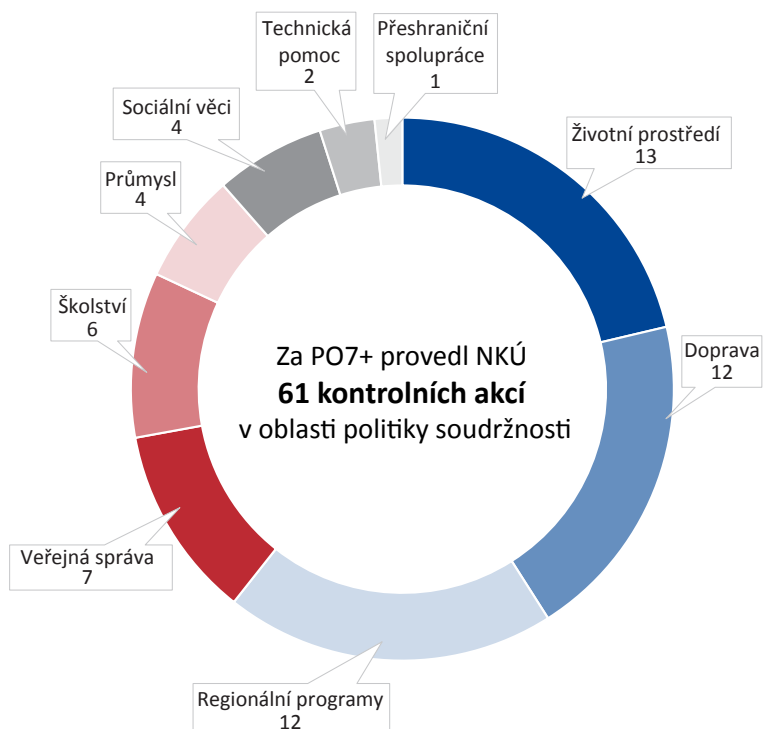
- Byla podporována i propagační opatření, která zcela neplnila svůj účel a byla nepotřebná.
- Podpora byla poskytována na nadhodnocené či nezpůsobilé výdaje.

NKÚ při provádění kontrol zjistil, že byly financovány také projekty, které nesplňovaly podmínky způsobilosti, nebyly zcela účelné a potřebné, protože nepřispívaly k rozvoji podnikání, modernizaci zemědělských podniků nebo nesloužily k rozvoji venkova. Viz následující příklady:

- Zbytečné cesty a silnice – V obcích a městech byly vyasfaltovány polní a lesní cesty, po kterých nikdo nejezdí a které vedou např. k pozemkům ve vlastnictví zastupitelů obce, mnohdy je v územních plánech plánováno převést tyto pozemky na stavební; špatně načasované projekty, kdy se opravené komunikace následně zase rozkopou, např. kvůli vybudování nebo opravě technické infrastruktury (zpravidla šlo o vybudování kanalizační sítě v obcích).
- Podpora cestovního ruchu – Naučné stezky, které jsou zarostlé a nefunkční; předražené altány; rozhledny, ze kterých není vidět do krajiny; muzea, kam nikdo nechodí; nová turistická informační centra v těsné blízkosti již existujících informačních kanceláří; dotace směřované do soukromých projektů, jako jsou penziony nebo golfové hřiště. Účelnost vynaložených prostředků i přínosy jsou u těchto projektů velmi často pochybné.
- Zlepšení kvality veřejných služeb v obcích a městech – Byla vybudována veřejná sportoviště, resp. víceúčelová hřiště, která nejsou veřejnosti zpřístupněna bez časového omezení.
- Neúčelné výdaje na studie obnovitelnosti nemovitostí – Byly vynaloženy výdaje v řádu milionů Kč na studie obnovitelnosti (rekonstrukce) kulturních památek, přestože k rekonstrukci památek následně nedošlo, šlo tak o zmařené investice.
- Modernizace zemědělských podniků, podpora podnikání – Byly stavěny zemědělské objekty (stáje, silážní a senážní žlaby, jímky), které kapacitně neodpovídaly skutečným potřebám; v rodinných domcích byly instalovány kotelny na biomasu, které sloužily výhradně soukromým účelům, nikoli podnikání.
- Pořizování propagačních předmětů – Byly pořizovány např. bonbóny, vějíře, zvířecí figurky, puzzle a další propagační předměty, které veřejnosti nepřinášely žádné informace o PRV7+, který měl být jejich prostřednictvím propagován.

E.3.3 Kontroly výdajů v oblasti politiky soudržnosti

Výdaje plynoucí z rozpočtu EU do České republiky prostřednictvím SF a FS představovaly více než 2/3 všech prostředků, které byly na PO7+ pro ČR vyčleněny. Z těchto důvodů patřila opatření realizovaná v rámci politiky soudržnosti k prioritám monitorovaným NKÚ. S přihlédnutím k alokované částce, velkému množství implementačních orgánů a širokému spektru podporovaných aktivit představovaly kontroly politiky soudržnosti v PO7+, kterých bylo podle plánů kontrolní činnosti NKÚ dokončeno celkem 61, dominantní podíl (téměř 70 %) všech KA zaměřených na rozpočtové prostředky EU. Soustředění pozornosti na oblast politiky soudržnosti bylo ještě zvýrazněno tím, že výsledky kontrol NKÚ i dalších orgánů externí kontroly (AO, EÚD) vykazovaly pro tuto oblast vyšší míru zjišťované chybovosti v porovnání s ostatními kontrolovanými výdajovými oblastmi. Rovněž z tohoto důvodu NKÚ zahrnul ve zvýšené míře do cílů jednotlivých KA i posouzení účinnosti nastaveného ŘKS (11 KA) nebo alespoň kontrolu komplexnosti jeho nastavení (23 KA).

Graf č. 7: KA provedené NKÚ v oblasti politiky soudržnosti

Zdroj: Kontrolní informační systém NKÚ, data z července 2017.

Z provedených KA uvádíme následující příklady kontrolních zjištění NKÚ v členění podle jednotlivých oblastí nedostatků (viz graf č. 5):

Nezpůsobilé výdaje

- KA č. 12/02 – Ministerstvo kultury poskytlo mj. u dvou projektů prostředky na obnovu objektů, které neměly být dle programového dokumentu IOP podpořeny. Ministerstvo tak uhradilo nezpůsobilé výdaje ve výši přesahující 185 mil. Kč. NKÚ podal po ukončení této kontrolní akce tři oznámení místně příslušným správcům daně v celkové výši 203,2 mil. Kč.
- KA č. 13/17 – Jednomu příjemci byly z OPPI uhrazeny výdaje za stavební práce, které byly realizovány v rozporu s předloženou žádostí o podporu anebo nebyly doloženy průkaznými doklady. Příjemci podpory byl uhrazen rovněž výdaj za nákup pozemků, které se nenacházely v místě prováděné rekonstrukce objektu, neprobíhaly na nich stavební práce související s plněním smlouvy o dílo a nejednalo se ani o pozemky, které by sousedily s pozemky pro výstavbu. Část prací byla dodavatelem provedena ještě před vyhlášením výběrového řízení. Celkem NKÚ podal čtyři trestní oznámení a pět oznámení správcům daně v celkové výši přesahující 113 mil. Kč.
- KA č. 14/15 – U sedmi projektů Ministerstva vnitra a MPO nebyly veřejné prostředky vynaloženy účelně, neboť nebyly použity ke krytí výdajů nutných k naplnění účelu projektu. Například u jednoho z těchto projektů Ministerstvo vnitra uhradilo faktury za činnosti, které nebyly prokazatelně provedeny a doloženy nebo nebyl zřejmý jejich věcný obsah. Výstupy z těchto poskytnutých služeb obsahem ani kvalitou neodpovídaly cílům projektu. NKÚ vyhodnotil porušení rozpočtové kázně v úhrnné výši 226 mil. Kč a podal dvě oznámení správcům daně. Ve věci podal rovněž jedno trestní oznámení.
- KA č. 14/24 – Příjemce podpory, kterým byl Fond dalšího vzdělávání, nebyl svým zřizovatelem zřízen v souladu se závaznými právními předpisy, v důsledku čehož může být

příjemce shledán nezpůsobilým k přiznání podpory z OPVK a veškeré jím dosud vynaložené výdaje mohou být posouzeny jako nezpůsobilé. NKÚ podal celkem tři oznámení správcům daně v celkové výši 16,9 mil. Kč.

- KA č. 15/06 – Příjemci podpory z OP VaVpl nebyli dostatečně zavázáni k zajištění udržitelnosti vědeckovýzkumných center, přestože se jedná o finančně náročné projekty a hrozí, že nebude dosaženo jejich předpokládané hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti. Na vybudování 48 vědeckých výzkumných center bylo z OP VaVpl v době kontroly vynaloženo více než 36 mld. Kč. Na financování jejich provozu v pětileté době udržitelnosti bude podle odhadů ŘO nutné vyčlenit ze státního rozpočtu dalších 24,4 mld. Kč. NKÚ celkem v šesti případech oznámil správcům daně porušení rozpočtové kázně v úhrnné výši přesahující 8 mil. Kč.
- KA č. 16/01 – OPPI měl podporovat opatření ke zvyšování energetické účinnosti v českém průmyslu. Podpora ale byla poskytnuta také neprůmyslovým podnikatelským subjektům, například hotelům. NKÚ vyhodnotil všechny projekty netýkající se průmyslového podnikání jako nezpůsobilé k podpoře z OPPI a vyčíslil částku dotace jim poskytnutou až na 1,6 mld. Kč. NKÚ oznámil celkem devíti správcům daně nezpůsobilé výdaje v částce 143,4 mil. Kč.

Nastavení a účinnost ŘKS

- KA č. 09/26 – U dvou regionálních rad regionů soudržnosti /RR/ vykazoval systém hodnocení projektů významné nedostatky. RR Střední Čechy v rámci hodnocení přijatelnosti nezajistila ověření souladu předkládaných projektů s právními předpisy týkajícími se veřejné podpory, dále až do roku 2009 nezabezpečovala provádění věcného hodnocení prostřednictvím hodnotících kritérií v souladu se zásadou řádného finančního řízení. RR Jihozápad neoddělila funkce v rámci subjektů zapojených do řízení a kontroly, neboť ve čtyřech výzvách nezajistila věcné hodnocení předložených projektů dvěma na sobě nezávislými hodnotiteli. Při ověřování nastavení systému kontrol před proplacením dotace příjemcům byly shledány nedostatky spočívající v nezabezpečení oddělení funkce schvalovací a kontrolní, zároveň bylo zjištěno, že ve vnitřních předpisech nebyly definovány kontrolní metody ani doklady podléhající kontrole, a to zejména pro oblasti veřejné podpory, veřejných zakázek a účetnictví. RR využívaly k poskytování dotace soukromoprávní smlouvy uzavírané dle obchodního zákoníku. V důsledku tohoto legislativního nedostatku docházelo k situacím, kdy zjevně veřejnoprávní vztahy byly upraveny soukromoprávní smlouvou. NKÚ podal tři trestní oznámení a tři oznámení správcům daně v úhrnné výši téměř 91 mil. Kč.
- KA č. 11/20 – V systému kontrol před provedením platby byly shledány nedostatky, které v řadě případů vedly k jeho selhání. Kontroly provedené RR Moravskoslezsko v oblasti zadávání veřejných zakázek a v oblasti věcné realizace projektů byly neúčinné, neoprávněně bylo proplaceno více než 156 mil. Kč (např. za dodávku zařízení, které mělo jiné parametry, než stanovila projektová dokumentace). NKÚ na základě výsledků kontroly podal ve věci jedno trestní oznámení a sedm oznámení správcům daně v částce 157,8 mil. Kč.
- KA č. 14/32 – MD stanovilo cíle projektu bez konkrétního věcného a časového vymezení, nestanovilo způsob měření indikátorů a nezabývalo se ekonomickou efektivností projektu. MD tak nevytvořilo podmínky pro objektivní vyhodnocení účelnosti a efektivnosti podpory výstavby pražského metra.

Zadávání veřejných zakázek

- KA č. 11/16 – Porušení zákona o veřejných zakázkách bylo zjištěno u devíti veřejných zakázek, a to zejména v souvislosti s realizací víceprací. Například na stavbě

R1 513 Vestec–Lahovice byly realizovány vícepráce v ceně 4 136 mil. Kč, které činily 91 % smluvní ceny (bez rezervy) vzešlé ze zadávacího řízení na výběr dodavatele stavby. Vícepráce realizoval dodavatel stavby bez smluvního zajištění. Obdobně Ředitelství silnic a dálnic (investor) postupovalo u stavby R1 514 Lahovice–Slivenec, kde byly realizovány vícepráce v ceně 1 591 mil. Kč, které činily 21 % smluvní ceny, a tudíž překročily zákonem stanovený limit 20 %. NKÚ podal ve věci jedno trestní oznámení a jedno oznámení správci daně na částku 5 743,8 mil. Kč.

- KA č. 12/18 – Z celkového počtu 38 kontrolovaných akcí výstavby dálnic a rychlostních komunikací zjistil NKÚ nedodržení zákona o veřejných zakázkách u 11 akcí, u kterých byly zadány vícepráce (ve výši 5 % až 29 % z původní ceny) v celkovém objemu 2,356 mld. Kč původnímu dodavateli, a to bez zadávacího řízení nebo bez jeho ukončení a v některých případech i bez písemné smlouvy. NKÚ podal jedno oznámení správci daně ve výši 559,2 mil. Kč.
- KA č. 15/14 – Správa železniční dopravní cesty, státní organizace, /SŽDC/ u šesti staveb zahájila zadávací řízení v době, kdy nebyla vydána stavební povolení nebo o jejich vydání ani nepožádala. Docházelo tak k případům, kdy platná stavební povolení stanovila některé závazné podmínky, které zadávací dokumentace neobsahovala. To vedlo často ke změnám platných dokumentů (například projektů nebo uzavřených smluv). Důvodem tohoto postupu byla podle SŽDC snaha o urychlení realizace staveb, ve skutečnosti však až na výjimku k urychlení nedošlo.

Kontroly nastavení a dosahování cílů programů

Ke konci PO7+ se NKÚ při plánování náplně svých kontrol ve zvýšeném rozsahu zaměřil na problematiku dosahování globálních cílů OP a také na to, zda a v jaké míře je možné vyhodnotit přínosy a efektivnost programů:

- KA č. 14/24 – U kontrolovaných projektů MŠMT bylo obtížné vyhodnotit jejich přínos k naplnění cílů na úrovni prioritních os 3 a 4 OPVK, a to jednak z důvodu nevhodně stanovených cílů na úrovni jednotlivých os, ale i z důvodu absence relevantních indikátorů k měření dosažených výsledků na úrovni projektů. Vyhodnocování naplňování cílů národních projektů je ze strany MŠMT teprve postupně zaváděno. Vyhodnocování efektů a přínosů projektu *Stáže ve firmách* nebylo do doby ukončení kontroly ze strany MPSV vůbec prováděno.
- KA č. 16/01 – Vyčerpaná alokace ve výši přesahující 84 mld. Kč měla pro podpořené podniky obecně pozitivní vliv, ale to, zda a v jakém rozsahu byl globální cíl OPPI splněn, nelze vyhodnotit. Globální cíl ani část dílčích cílů OPPI totiž nebyly stanoveny dostatečně konkrétně a měřitelně, takže nebylo možné vyhodnotit celkové přínosy a efektivnost OPPI. Dalším nedostatkem OPPI bylo, že MPO ve většině případů nezavázalo příjemce k dosažení skutečných výsledků, nezaměřilo se tedy na maximalizaci přínosů. Dosažení výsledků, např. ve formě zvýšení tržeb nebo vytvoření pracovních míst, nebylo povinné a bylo pouze sledováno pro účely vyhodnocování. Správnost těchto údajů navíc MPO vůbec nekontrolovalo.
- KA č. 16/10 – Zhodnocení účelnosti prostředků vynaložených z OPŽP7+ a národních dotačních programů bránila skutečnost, že Ministerstvo životního prostředí nestanovilo konkrétní a měřitelné cíle, kterých mělo být prostřednictvím programů dosaženo. V případech stanovení cílů byly cílové hodnoty některých indikátorů výrazně podhodnoceny. Přes vynaložení značných částek přitom nedošlo u řady ukazatelů stavu přírody a krajiny k zásadnímu pozitivnímu vývoji, resp. u některých došlo ve sledovaném období dokonce ke zhoršení.

NKÚ analyzoval nedostatky zjištěné kontrolními akcemi zaměřenými na politiku soudržnosti a na základě toho formuloval pro tuto oblast následující typické systémové nedostatky:

- Kontrolní systémy nebyly správně nastaveny, kontroly nebyly často vykonávány v potřebném rozsahu a nefungovaly zcela účinně, protože nezjistily chyby.
- Kritéria hodnocení a výběru projektů k financování nezohledňovala kvalitu projektů ani zásady řádného finančního řízení. Výběr projektů byl mnohdy prováděn podle neschválených kritérií a ŘO často rozhodovaly bez dostatečných podkladů. ŘO při věcném hodnocení projektů nezohledňovaly aspekt udržitelnosti.
- Cíle programů nebyly definovány dostatečně konkrétně a v dostatečném rozsahu. Konečných cílů a výsledků programů a projektů nebylo v mnoha případech dosaženo.
- Monitorovací indikátory nebyly nastaveny tak, aby bylo možné hodnotit pokrok v dosahování cílových hodnot, pro některé cíle dokonce indikátory chyběly. V některých případech nebyl sledován skutečný přínos projektů.
- Ke konci programového období byl kladen důraz spíše na dočerpání peněz z EU, nikoli na aspekty účelnosti a efektivnosti.
- Byly realizovány projekty, u kterých budou pro zajištění udržitelnosti nezbytné dodatečné (zvýšené) výdaje ze státního rozpočtu, s nimiž při schvalování projektů nikdo nepočítal.

NKÚ v rámci výkonu kontrolní činnosti zjistil, že byly financovány projekty, které nesplňovaly podmínky způsobilosti a byly dlouhodobě neudržitelné. V některých případech nebyly projekty z hlediska naplnění cílů programů příliš účelné a potřebné, viz následující příklady:

- Vzdělávání v soukromých firmách – Za nepříliš účelné jsou považovány projekty na vzdělávání zaměstnanců soukromých firem, stáže ve firmách apod., kde byli podpořeni i lidé nepatřící do cílové skupiny dlouhodobě nezaměstnaných nebo osob ohrožených na trhu práce, neboť byli zaměstnaní, podnikali nebo byli přímo organizátory vzdělávacích kurzů. Dále je zpochybnitelná účelnost rekvalifikačních kurzů, které využili například ředitelé základních škol, když se rekvalifikovali na svářeče. Tyto projekty nepřispěly v deklarovaném rozsahu ke snížení nezaměstnanosti.
- Vědecká výzkumná centra – Jedná se o finančně velmi náročné projekty, u nichž existuje riziko neudržení výstupů projektů a zejména riziko nedostatku prostředků na provoz těchto center v době udržitelnosti.
- Inovace a rozvoj center sdílených služeb – Vybudováním vědeckotechnického parku a centra pro transfer informačních technologií nedošlo ke splnění cílů, tj. nevzniklo žádné nové pracovní místo (přestože jich mělo vzniknout 35), nekonaly se semináře ani konference a neuskutečnil se ani jeden technologický transfer ani projekty spolupráce mezi akademicko-vědeckou a průmyslovou sférou.
- Mediální kampaně – Nevhodně načasované televizní a rozhlasové spoty na propagaci OP, které byly vysílány na samém konci jejich realizace. Tento přístup svědčí o tom, že většině ŘO šlo spíše o dosažení uspokojivého čerpání peněžních prostředků z přidělené alokace než o publicitu OP.

E.3.4 Kontroly výdajů v rámci ostatních finančních nástrojů

V období 2008–2016 provedl NKÚ celkem dvě KA zaměřené na implementaci obecného programu *Solidarita a řízení migračních toků* v souvislosti s plněním cílů migrační a azylové politiky a jednu KA, jejímž předmětem byla kontrola nakládání s prostředky z FSEU.

- KA č. 11/27 – NKÚ prověřil u deseti vybraných projektů kvalitu a úroveň kontrol prováděných odpovědným orgánem v průběhu realizace projektů a před provedením platby dotace

nebo před inkasem vratky. U sedmi projektů bylo zjištěno, že tyto kontroly nevedly k tomu, aby projekty a projektové výdaje byly prováděny v souladu s právními předpisy a v souladu s právním aktem, kterým byla příjemci udělena podpora. Míra zjištěných nedostatků kvalifikovaných NKÚ jako nezpůsobilé výdaje činila 6,7 % z kontrolovaných prostředků ve výši přibližně 43 mil. Kč poskytnutých z migračních a azylových fondů EU a státního rozpočtu. Na základě prověření klíčových prvků ŘKS byl tento systém v kontrolovaném období celkově vyhodnocen pouze jako částečně účinný.

- KA č. 14/27 – NKÚ prověřil u poskytnuté pomoci z FSEU systém administrace peněžních prostředků na vzorku o objemu 345,2 mil. Kč a ověřil také oprávněnost výdajů ve výši 278,3 mil. Kč. I když při kontrole krajů zjistil NKÚ rozdílný přístup v poskytování informací o možné pomoci z FSEU, systém kontroly a dohledu vyhodnotil jako účinný. Z kontrol provedených u příjemců vyplynulo, že pomoc z FSEU byla poskytnuta a použita v souladu se stanovenými postupy a pravidly.
- KA č. 15/24 – Při kontrole financování podpor poskytovaných z programu *Solidarita a řízení migračních toků* v ČR nepřekročily zjištěné nezpůsobilé výdaje hladinu významnosti stanovenou na úrovni maximálně 2 % z objemu kontrolovaných peněžních prostředků. Kontrolní závěr NKÚ však pro část operačních cílů programu konstatoval absenci měřitelných monitorovacích ukazatelů a stanovení omezeného počtu kvantifikovaných údajů Komisí na počátku implementace. Zároveň také konstatoval, že Komise v průběhu programového období stanovila dodatečné požadavky na zpětné sledování ukazatelů od zahájení implementace programu.

E.3.5 Finanční audity

Výčet KA zařazených do rozboru kontrol/auditů týkajících se PO7+ uzavírají dva finanční audity.

- KA č. 12/15 a KA č. 14/37 byly zaměřeny na plnění povinností při vedení účetnictví o peněžních prostředcích státního rozpočtu, rozpočtu EU a jiných peněžních prostředcích přijatých ze zahraničí s cílem mj. prověřit jejich vykazování v účetních závěrkách. NKÚ v kontrolních závěrech z těchto auditů upozorňoval, že účetní předpisy ČR nestanovovaly způsob účtování a vykazování prostředků souvisejících s projekty spolufinancovanými z rozpočtu EU jednoznačně. KA č. 14/37 srovnala postupy, které jsou pro oblast účtování a vykazování peněžních prostředků státního rozpočtu na předfinancování výdajů uvedeny v českém účetním standardu č. 703 – *Transfery*, a konstatovala, že kontrolované osoby, tj. OSS, účtovaly v letech 2011–2014 o předfinancovaných transferech ve zcela odlišných rolích. Pokud by OSS zvolily jinou roli, než pro kterou se rozhodly (mohly zvolit mezi rolí poskytovatele/příjemce a rolí zprostředkovatele), vykazovaly by údaje významně odlišné od těch, které skutečně v účetnictví uvedly. U některých položek vyhodnotil NKÚ rozdíl jako značný. Základní systémový problém vedoucí k nesrovnatelnosti účetních údajů o prostředcích z rozpočtu EU vykázaných jednotlivými OSS napravilo MF novelizací účetních předpisů účinnou od 1. ledna 2015.

E.3.6 Dopady kontrolní činnosti NKÚ za programové období 2007–2013

NKÚ ve svých kontrolních závěrech, výročních zprávách i EU reportech⁶¹ publikoval zjištění z kontrol týkajících se finančního řízení prostředků Evropské unie v ČR a opakovaně zde upozorňoval na významná rizika v této oblasti a vydával doporučení k jejich eliminaci.

Řada z těchto doporučení byla implementačními orgány realizována, přesto některá významná rizika i v novém programovém období 2014–2020 přetrvávají.

61 Např. *EU report 2015*, podkapitola B.4.1, nebo *EU report 2016*, podkapitola B.3.

E.4 Kontrola přípravy jednotného metodického prostředí programového období 2014–2020

V květnu 2017 schválilo Kolegium NKÚ kontrolní závěr z KA č. 16/12. Cílem této KA bylo prověřit činnosti směřující k nastavení jednotného metodického prostředí pro čerpání podpory EU v programovém období 2014–2020 a ověřit monitorování těchto procesů v novém informačním systému. I když se tato KA netýkala přímo PO7+, zhodnotila v zásadě kvalitativní posun vytvořených předpokladů pro zvýšení efektivnosti a hospodárnosti při nakládání s peněžními prostředky a transparentnost procesů a tím v podstatě posoudila míru odstranění systémových nedostatků vytýkaných v kontrolních závěrech NKÚ implementačním orgánům v předchozím programovém období. Kontrolní závěr NKÚ obsahoval mj. následující zjištění:

- Společná metodická pravidla nejsou jednotná a jejich plnění není vymahatelné. Příkladem nejednotnosti jsou pravidla pro řízení *Programu rozvoje venkova na období 2014–2020*. MZe vypracovalo vlastní metodický dokument s tím, že má povinnost dodržovat metodické pokyny jednotného metodického prostředí v maximální možné míře, avšak nikoliv v plném rozsahu. Dohled na dodržování závazných pravidel, který je předpokladem jejich vymahatelnosti, stanoven nebyl. Kontrolovat jejich dodržování může, ale nemusí Auditní orgán. Jejich porušení však není spojeno se sankcí. Tento stav nevytváří dostatečné předpoklady pro dosažení transparentnosti procesů a přehlednosti pravidel poskytování podpor z evropských strukturálních a investičních fondů /ESIF/.
- Informační podpora monitorovacího systému MS2014+ /MS2014+/ nebyla k datu jeho spuštění do ostrého provozu v září 2014 připravena dostatečně tak, jak bylo stanoveno v *dohodě o partnerství*. Zakázku na MS2014+ vypsal MMR v době, kdy nebyla známa finální podoba všech podstatných dokumentů. MMR definovalo požadavky na funkcionality systému pouze obecně, což vedlo k tomu, že náklady na rozvoj systému převýšily náklady na jeho pořízení. Odložení zadání veřejné zakázky na pozdější období by tyto dodatečné náklady mohlo snížit, avšak vedlo by k výraznějšímu posunu zahájení realizace programového období 2014–2020.
- MMR uhradilo do srpna 2016 za externí služby související s vytvořením metodických dokumentů celkem 7,31 mil. Kč. Mnohem významnější je však investice do pořízení, rozvoje a provozu informačního systému MS2014+ pro monitorování ESIF. Za čtyři roky, tj. od května 2012 do srpna 2016, dosáhla tato investice výše 872,26 mil. Kč.
- MMR prezentovalo předpokládané přínosy pořízení nového monitorovacího systému, kterými mělo být mj. snížení finanční zátěže státního rozpočtu spolufinancováním projektů na pořízení a provoz informačního systému z rozpočtu EU. V důsledku nesrovnalostí a následných finančních oprav se však u těchto projektů snížila míra spolufinancování z rozpočtu EU z plánovaných 85 % na přibližně 57 %, přičemž vzniklý rozdíl ve výši 216,39 mil. Kč jde zatím plně k tíži státního rozpočtu. Navíc výdaje na provozní podporu a rozvoj aplikace MS2014+ a výdaje na provozní služby byly od roku 2016 plně financovány ze zdrojů státního rozpočtu. Tyto výdaje činily do konce srpna 2016 celkem 109,28 mil. Kč.
- Stávající čerpání podpory z ESIF na konci třetího roku programového období 2014–2020 je na výrazně nižší úrovni ve srovnání se stejným časovým úsekem PO7+, a to i při zohlednění půlroční časové prodlevy vzniklé při schvalování programů Komisí. Zásadním problémovým faktorem, který NKÚ identifikoval v provedené kontrole a který ovlivňuje pomalé tempo čerpání v současném programovém období, je především proces hodnocení a schvalování předložených projektů.

F. Hodnocení programového období 2007–2013 z pohledu EP-CONT⁶²

Martina Dlabajová

Na univerzitě v italské Padově vystudovala politické vědy se specializací na EU, v Itálii pak založila svoji první firmu zabývající se mezinárodním a projektovým poradenstvím. Několik let pracovala jako koordinátorka zastoupení Zlínského a Olomouckého kraje při EU. V roce 2013 byla zvolena předsedkyní Krajské hospodářské komory Zlínského kraje. Do EP kandidovala jako nezávislá kandidátka za hnutí ANO, kromě jiného je místopředsedkyní Výboru pro rozpočtovou kontrolu EP.

Vážený čtenáři,

než se pustím do svého komentáře o evropských financích, ráda bych srdečně poblahopřála Nejvyššímu kontrolnímu úřadu k dosažení mimořádného úspěchu, kterým je prezidentství EUROSAI⁶³ na období 2020–2023. Tato pozice znamená pro NKÚ nejen pořádání příštího kongresu pro padesátku evropských nejvyšších kontrolních institucí v Praze v roce 2020, ale také skutečnost, že bude po tři roky z prezidentské pozice řídit a koordinovat aktivity této zastřešující organizace. Kandidatura českého NKÚ byla podporována i ze strany EÚD, což jen dále potvrzuje úspěšné fungování NKÚ nejen v ČR, ale i v Evropě.

F.1 Úvod

Nyní již zpět k mému komentáři k II. oddílu *EU reportu 2017*, který jsem zpracovala ze svého pohledu místopředsedkyně Výboru pro rozpočtovou kontrolu Evropského parlamentu /Výbor/. Je mi velkou ctí, že se s vámi mohu podělit jak o své poznatky týkající se již ukončeného PO7+, aktuálně probíhajícího programového období 2014–2020, tak i připravovaného programového období 2021+.

Jako zpravodajka absolutoria⁶⁴ Komise za rok 2014, rovněž i jako stínová zpravodajka za roky 2013 a 2015, jsem se vždy snažila při své kontrolní činnosti spočívající v posuzování výdajů z evropského rozpočtu vyhodnotit, zda prostředky respektují formální a legislativou daná pravidla i zda přispívají k reálným efektům a dopadům ekonomického, sociálního či environmentálního vývoje EU. Dle mého názoru je nezbytné alokovat (nejen) unijní prostředky

62 Autorem textu je místopředsedkyně Výboru pro rozpočtovou kontrolu EP (EP-CONT).

63 Evropská organizace nejvyšších kontrolních institucí (European Organization of Supreme Audit Institutions) je jednou ze sedmi regionálních pracovních skupin Mezinárodní organizace nejvyšších kontrolních institucí. V současné době EUROSAI sdružuje 50 členů (49 nejvyšších kontrolních institucí a Evropský účetní dvůr).

64 Jedná se o zevrubný, detailní pohled EP, konkrétně Výboru, na rozpočet EU a způsob jeho využívání v jednotlivých institucích a entitách EU. Absolutorium umožňuje odhalit způsob hospodaření s rozpočtem EU a finanční toky s ním spojené. EP posuzuje plnění rozpočtu každý rok. V případě České republiky má k procesu udělování absolutoria nejbližší každoroční *státní závěrečný účet*. I tak tu ale existují podstatné rozdíly.

do oblastí, kde bude mít jejich investice největší efekt, a v souvislosti s tím identifikovat nové evropské priority.

Ve své práci ve Výboru kladu vždy důraz na to, aby byla zajištěna maximální transparentnost, objektivita a projektový přístup, respektující finanční zájem celé EU a jejích občanů. V tomto ohledu jsem hlasitým prosazovatelem rozpočtu EU zaměřeného na výkonnost a výsledky, který by měl být vybaven takovými kontrolními nástroji a mechanismy, aby v dalších letech nemohlo docházet ke zneužívání evropských prostředků či zbytečné chybovosti projektů.

F.1.1 Výbor pro rozpočtovou kontrolu EP

Výbor má na starosti záležitosti týkající se zejména:

- kontroly plnění rozpočtu EU a *Evropského rozvojového fondu* a rozhodnutí o udělení absolutoria přijímaných EP, včetně vnitřního postupu udělování absolutoria;
- kontroly finančních činností Evropské investiční banky;
- sledování nákladů a užitků jednotlivých forem financování při provádění politik EU;
- vztahů s OLAF, vyšetřování podvodů a nesrovnalostí týkajících se plnění rozpočtu EU, opatření, která mají za cíl prevenci a stíhání těchto případů, důsledné ochrany finančních zájmů EU a příslušných kroků evropského veřejného žalobce v této oblasti;
- vztahů s EÚD, jmenování jeho členů a projednávání jeho zpráv;
- finančního nařízení, pokud jde o záležitosti týkající se plnění, řízení a kontroly rozpočtu.

V rámci absolutoria za rok 2015 se v případě kontroly plnění rozpočtu EU jednalo o 145,2 mld. €, což přibližně odpovídá 285 € na každého občana EU. Hlavním správcem rozpočtu je Komise, která zajišťuje distribuci většiny finančních prostředků, a to do ČR (přibližně 80 %) i zbytku světa (přibližně 13 %). Zbývajících 7 % připadá na čisté správní výdaje. Na základě výroční zprávy EÚD o plnění rozpočtu za daný rozpočtový rok, která obsahuje prohlášení o věrohodnosti týkající se spolehlivosti účetní závěrky a správnosti uskutečněných operací ze strany Komise, v rámci činnosti Výboru ověřujeme, zda byly tyto prostředky použity v souladu s předpisy a zda byly řádně dosaženy stanovené politické cíle. Výbor v tomto ohledu těsně spolupracuje s OLAF se sídlem v Bruselu a dále s EÚD a Evropskou investiční bankou, které sídlí v Lucemburku.

Zvláštní zprávy EÚD používáme ve Výboru jako důležitý podkladový materiál pro naši práci. V neposlední řadě pak jednotliví členové Výboru získávají informace o ČR, které zastupují, od vnitrostátních kontrolních orgánů. V mém případě se tedy jedná o výměnu informací s NKÚ a AO.

Velmi zjednodušeně shrnuto, úkolem mé práce ve Výboru je odpovídat na otázky, zda unijní daňoví poplatníci skutečně získají evropskou přidanou hodnotu, která by nebyla v rámci národních politik jednotlivých ČR dosažitelná, a zda je zajištěna rovnováha mezi formální stránkou, tedy dodržováním pravidel, a reálnými výsledky.

F.1.2 Spolupráce Výboru s implementačními orgány v ČR

Jak již bylo uvedeno dříve, přibližně 80 % rozpočtu EU je alokováno členským státům, které pak na základě „národních strategických referenčních rámců“ (v aktuálním programovém období jsou nahrazeny „dohodami o partnerství“) rozdělují prostředky EU z jim přidělených, tzv. národních obálek (v případě ČR se jednalo v PO7+ o přibližně 29,8 mld. €, v programovém období 2014–2020 pak o přibližně 24,2 mld. €). ČR jsou při implementaci těchto prostředků vázány pravidly EU, která však mohou upravit dle národních potřeb, ať se jedná o zjednodušení podmínek, tzv. simplifikaci, či o zpřísnění, tzv. gold-plating.

V tomto ohledu musím bohužel konstatovat, že vůle a ochota většiny ČS, Českou republiku nevyjímaje, podělit se s námi o své zkušenosti, nové pohledy či „slepé uličky“ se blíží nule. Článek 317 SFEU určuje povinnost členským státům spolupracovat s Komisí, aby zajistily využití rozpočtových prostředků v souladu se zásadami řádného finančního řízení. Osobně jsem přesvědčena, že prováděcí čl. 59 odst. 1 nařízení č. 966/2012⁶⁵ jednoznačně ukládá povinnost členským státům plnit si své povinnosti spojené s kontrolou a auditem a převzít z toho vyplývající odpovědnost.

Jsou to právě ČS, které jsou odpovědné za čerpání největší části rozpočtu EU skrze sdílené řízení prostředků z fondů EU. Odpovědnost za řádné finanční řízení tak neleží primárně na Komisi, jak je obecně předjímano, ale právě na daných ŘO členských států. V rámci zásad subsidiarity, proporcionality a loajality se mají členské státy a EU navzájem respektovat a pomáhat si při plnění úkolů vyplývajících ze základních smluv EU.

Osobně vnímám pojem spolupráce v případě vynakládání prostředků evropských daňových poplatníků v tom nejširším možném významu. Právě sdílení informací je nezbytným předpokladem pro odhalení chyb či dokonce podvodů. Podle mého názoru se zároveň jedná o důležitý způsob, který může do budoucna stejným chybám nebo podvodům zabránit, pokud si z něj všichni (i my sami) vezmou ponaučení. Bohužel musím sdílet závěry EÚD, který v každé výroční zprávě opakuje, že „v mnoha případech byl k dispozici dostatek informací k tomu, aby bylo možné těmto chybám předejít, odhalit je a napravit ještě před schválením výdajů“.

F.1.3 Obecný pohled na ČR z perspektivy Výboru

Z čistě ekonomického pohledu kontroly plnění rozpočtu EU a sledování nákladů a užítku jednotlivých forem financování EU při provádění politik Evropské unie je ČR vnímána jako průměrná⁶⁶. Na jednu stranu je pozitivně vnímána vůle a snaha zjištěné nedostatky ze strany příslušných orgánů ČR řešit, ať již individuálně či, pokud to povaha nedostatku umožňuje, komplexně, když míra komunikace a aktivity ČR je v tomto ohledu více než nadprůměrná⁶⁷. Bohužel však již často chybí druhá strana, tj. faktické řádné a včasné vyřešení dané problematiky. Zejména se jedná o oblasti včasného čerpání prostředků z fondů EU a veřejného zadávání. Aby mohly být prostředky EU vynakládány účelně, hospodárně a efektivně, je potřeba je čerpat především včas. A to nejen z pohledu širší konkurence, tedy nejvyšší možné přidané hodnoty vybraných projektů, ale zejména z hlediska dostatku času pro jejich řádnou realizaci. Vynakládání prostředků EU „na poslední chvíli“ za účelem jejich maximálního vyčerpání není z pohledu Výboru vnímáno pozitivně. V případě veřejného zadávání dosahuje ČR ve čtyřech ze šesti indikátorů hodnocení „neuspokojivé“ (stejně nebo hůře jsou na tom jen čtyři ČS), což zpochybňuje efektivitu vynakládání prostředků EU. V tomto ohledu je potřeba se více zaměřit na transparentnost veřejného zadávání a omezit zadávání veřejných zakázek bez jakékoliv soutěže nebo s použitím kritérií omezujících hospodářskou soutěž tak, že se o veřejnou zakázku zajímá pouze jediný uchazeč.

F.2 Hodnocení programového období 2007–2013 z pohledu Výboru

Jak z názvu vyplývá, formálně se bavíme o programovém období stanoveném pro roky 2007 až 2013. Fakticky však měly ČS termín pro provádění programů z daného období až

65 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 966/2012 ze dne 25. října 2012, kterým se stanoví finanční pravidla o souhrnném rozpočtu Unie a o zrušení nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002.

66 Více informací: http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_overview/index_en.htm.

67 Blíže pak Zpráva o zjišťovací delegaci do ČR v termínu 26.–27. března 2014 – http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/cont/dv/draft_report_czech_/draft_report_czech_en.pdf.

do 31. prosince 2015 (díky pravidlu n+2)⁶⁸. Teprve poté je možné dané programy uzavřít, tj. finančně vypořádat prostřednictvím platby konečného zůstatku členskému státu nebo zpětného získání přeplatků zaplacených Komisí. ČS měly šest měsíců (v případě programů rozvoje venkova) nebo 15 měsíců na to, aby Komisi předložily dokumenty k uzavěrce (za PO7+ se konečné žádosti o platbu předkládaly nejpozději do 31. března 2017). Je potřeba mít také na paměti, že skutečné hodnocení úspěšnosti programového období musí zohlednit i udržitelnost projektů, která se pohybuje v rozmezí 3 až 10 let od jejich ukončení. Zároveň, formálně tedy od počátku roku 2014, fakticky v průběhu roku 2015, byly již prováděny programy z nového programového období 2014–2020 (v případě ČR bylo k 31. květnu 2017 proplaceno přes 8 % alokace tohoto nového období, tj. přibližně 50 mld. Kč⁶⁹). V tomto kontextu je pak velmi problematické hodnotit PO7+, když reálné efekty a dopady mohou být viditelné až po určité době od ukončení projektů. Pokud se týká hodnocení výstupů, tedy toho, co je přímo vyprodukováno nebo čeho je dosaženo pomocí zdrojů přidělených na daný projekt (například kurzy odborné přípravy pro nezaměstnané, vybudované silnice), zde je možné hodnotit výsledky programového období již nyní. Stačí se rozhlédnout kolem sebe a na vlastní oči vidět, co zde bylo postaveno, zrekonstruováno nebo zmodernizováno. V určitých případech lze už hodnotit efekty řady projektů, které mohou být očekávané i neočekávané, kladné i záporné. Například rekordně nízká nezaměstnanost v ČR již sama o sobě může dokazovat výsledky projektů financovaných (nejen) z prostředků EU. Dle mého názoru si ale na vyhodnocení dopadů, tedy dlouhodobější socioekonomické důsledky, budeme muset ještě pár let počkat.

F.2.1 Cíle a věcné záměry regionální politiky EU

V PO7+ sledovala regionální politika tři cíle:

1. **Konvergence**, tj. podpora hospodářského a sociálního rozvoje regionů na úrovni NUTS II⁷⁰. Tento cíl je financován z EFRR, ESF a FS a v České republice pod něj spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou hlavního města Prahy. Celková alokace tohoto cíle pro ČR činila **25,88 mld. €**.
2. **Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost**, tj. podpora regionů na úrovni NUTS II nebo NUTS I⁷¹, které přesahují limitní ukazatele pro zařazení do cíle *Konvergence*. Tento cíl je financován z EFRR a ESF a v České republice pod něj spadá hl. m. Praha. Celková alokace tohoto cíle pro ČR činila **419,09 mil. €**.
3. **Evropská územní spolupráce**, tj. podpora přeshraniční spolupráce regionů na úrovni NUTS III⁷² nacházejících se podél všech vnitřních a některých vnějších pozemních hranic a všech regionů úrovně NUTS III podél námořních hranic, které jsou od sebe obecně vzdáleny nejvýše 150 kilometrů, včetně podpory meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. Tento cíl je financován z EFRR a v České republice pod něj spadají všechny regiony. Celková alokace tohoto cíle pro ČR činila **389,05 mil. €**.

Z pohledu vize ČR po roce 2013, jež byla definována v *Národním strategickém referenčním rámci ČR 2007–2013*, byla velká většina cílů jednotlivých politik naplněna. Zejména se jedná o zvýšení konkurenceschopnosti posílením tradičních i nových odvětví, vzdělanosti, kulturnosti, podnikavosti a výzkumu a vývoje. Ačkoliv existují dílčí nedostatky na úrovni jednotlivých

68 Blíže pak ZZ č. 36/2016 – *Posouzení mechanismů pro uzavěrky programů soudržnosti a rozvoje venkova na roky 2007–2013*.

69 Blíže pak: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-o-cerpani/Cerpani-v-obdobi-2014-2020>.

70 NUTS II (*Nomenclature des Unites Territoriales Statistique*) jsou územní statistické jednotky, tzv. regiony soudržnosti. V České republice existuje osm regionů soudržnosti (včetně hl. m. Prahy), tj. osm územních jednotek na úrovni NUTS II.

71 Region NUTS I zahrnuje celou Českou republiku.

72 V podmínkách ČR jsou jako jednotky NUTS III definovány kraje.

projektů, z obecného pohledu byla posílena konkurenceschopnost ČR a v některých oblastech se dokonce ČR stala vůdčím státem nejen v rámci EU, ale i ve světovém měřítku (např. Centrum ELI Beamlines – centrum superlaseru v Dolních Břežanech za cca 7 mld. Kč z OP VaVpl). Dalšími cíli, které je možné považovat za splněné, jsou zvýšení kvality životního prostředí (v případě ČR zejména prostřednictvím investic do vodohospodářské infrastruktury či programu *Zelená úsporám*), zvýšení zaměstnanosti, zlepšení zdravotně-sociální péče, zvýšení sportovního i kulturního vyžití či zlepšení dopravní dostupnosti. Některé cíle je potřeba ještě dokončit, zejména sociální inkluzi a zvýšení efektivnosti systému veřejné správy na všech úrovních.

V případě ČR dosáhlo čerpání prostředků EU míry přesahující 94,55 %⁷³, což odpovídá standardu v rámci EU28. Na základě informací obsažených v informačních materiálech Komise si lze udělat objektivní obrázek o naplnění některých měřitelných cílů a věcných záměrů v ČR, a to zejména v oblastech:

- dopravní infrastruktura
 - zmodernizováno bylo téměř 2 020 km stávajících dopravních komunikací a postavilo se 312 km nových silnic;
 - zmodernizováno bylo asi 370 km stávajících železničních tratí, z čehož 294 km náleží do TEN-T;
- životní prostředí
 - více než 371 000 lidí má nově přístup k vylepšeným dodávkám vody;
 - více než 490 000 lidí bylo nově napojeno na vylepšená zařízení na čištění odpadních vod;
- výzkum a inovace
 - podpořeno bylo přibližně 640 projektů spolupráce mezi podniky a výzkumnými ústavami;
 - podpořeno bylo 1 420 projektů v oblasti výzkumu;
- podpora podniků
 - vytvořeno bylo více než 26 900 pracovních míst, z toho 3 900 ve výzkumu a 1 790 v cestovním ruchu;
 - podpořeno 8 000 projektů zaměřených na přímou investiční pomoc pro MSP.

Z pohledu evropské přidané hodnoty, tedy kvantifikace efektů na ekonomiku celé EU, se v rámci hodnocení PO7+ uvádí, že každé 1 euro proinvestované v rámci politiky soudržnosti během let 2007–2013 přispěje do roku 2023 ke zvýšení HDP o 2,74 eura. Nad rámec uvedeného si pak v případě těžko finančně měřitelných nebo objektivně hodnotitelných efektů stačí položit jednoduché otázky, které mohou poskytnout odpověď na hodnocení naplnění cílů:

1. Zlepšila se kvalita bydlení – zateplení, změna systému vytápění apod.?
2. Zvýšila se kvalita dopravy – silnice, dálnice, vlaky či autobusy apod.?
3. Zvýšila se kvalita životního prostředí – hlučnost, prašnost, čistota vod apod.?
4. Zvýšila se kvalita vzdělávání či zdravotní péče?

73 Blíže pak: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/dataset/Total-Percentage-of-Available-Funds-Paid-Out-by-th/w8x7-cqjd> [citace ze dne 4. srpna 2017].

F.2.2 Hodnocení fungování kontrolních mechanismů a kontrolních institucí

Jak vyplývá ze ZZ č. 04/2017⁷⁴, za PO7+ byly do konce roku 2015 členskými státy uloženy finanční opravy v přibližné výši 3,326 mld. €. To odpovídá 1,0 % celkového finančního krytí rozpočtu. Kromě toho byly přerušeny platby přibližně ve výši 28,446 mld. € (8 % celkového přiděleného finančního krytí). V programovém období 2007–2013 byla preventivní opatření používána dříve a ve větším rozsahu než v předchozím programovém období. Toto dřívější, komplexnější a přísnější používání preventivních opatření ze strany Komise umožňuje rychlejší zdokonalení většího počtu ŘKS a rovněž zvyšuje motivaci ČS k realizaci potřebných zlepšení.

V rámci indikátoru rizika programů podle jednotlivých ČS⁷⁵ musím bohužel konstatovat, že ČR se nachází v horší části pásma (vyšší potvrzené opravy byly stanoveny již jen Bulharsku, Rumunsku, Irsku a Slovensku), kde se míra potvrzených či stanovených finančních oprav/plateb blížila rizikovým částkám/platbám, a to na úrovni prahu významnosti (materiality) ve výši 2 %. Mezi nejčastější příčiny chyb, a to nejen v rámci ČR, obecně patří nedodržování zadávacího práva (EU či národní úprava), nedodržování pravidel veřejné podpory a způsobilosti nákladů či chyby v managementu OP (na úrovni výběru projektů, auditu či certifikace plateb).

V rámci své výroční zprávy za rok 2015 EÚD konstatoval, že díky včasným nápravným opatřením jak členskými státy, tak Komise se celková odhadovaná míra chyb meziročně snížila o 0,5 procentního bodu. Z pohledu hodnocení fungování kontrolních mechanismů lze říci, že během PO7+ docházelo k jejich neustálému zlepšování, o čemž svědčí skutečnost, že veškeré pozastavené OP byly opět spuštěny. V absolutních číslech podle *Výroční zprávy EÚD za rok 2015* bylo v ČR provedeno 37 auditních operací (6,5 % ze všech auditních operací EÚD v daném roce), z nichž osm vykazovalo významné chyby. Četnost chyb tak odpovídá úrovni 21,6 % položek s vyskytujícími se chybami, což je jen mírně nad průměrem EU (20,5 % v rámci 575 auditních operací).

F.2.3 Pohled na ČR v rámci EU28 z hlediska čerpání alokace, hlášení nesrovnalostí a respektování evropské legislativy

V prvních čtyřech letech programového období, tj. do konce roku 2010, ČR kopírovala v míře čerpání alokace prostředků průměr EU28. Od roku 2011 pak došlo k poklesu, když několik OP bylo pozastaveno, což vedlo k tomu, že na konci roku 2013 – na formálním konci programového období – byla míra čerpání alokace na úrovni 52,55 %, zatímco průměr EU dosahoval 62 %. V posledních dvou letech, které bylo možné využít k čerpání finančních prostředků, pak zrychlené čerpání ze strany všech OP zajistilo ČR pozici na úrovni průměru EU.

Rok	ČR	EU28	Rozdíl
2007	1,43 %	1,97 %	-0,54 %
2008	5,61 %	5,28 %	+0,33 %
2009	12,29 %	12,69 %	-0,40 %
2010	20,43 %	22,21 %	-1,78 %
2011	26,86 %	33,57 %	-6,71 %
2012	38,91 %	46,60 %	-7,69 %
2013	52,55 %	62,04 %	-9,49 %
2014	63,99 %	76,88 %	-12,89 %
2015	84,70 %	88,93 %	-4,23 %
2016	94,55 %	94,45 %	+0,10 %

Zdroj: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/dataset/2007-2013-Funds-Absorption-Rate/kk86-ceun>; filtr: MS: Czech Republic, EU28; Fund: Total; Absorption.

74 ZZ č. 04/2017 – Ochrana rozpočtu EU před nesprávnými výdaji: během programového období 2007–2013 došlo v souvislosti s politikou soudržnosti k nárůstu počtu preventivních opatření a finančních oprav ze strany Komise.

75 Blíže pak: http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR17_4/SR_Financial_Corrections_CS.pdf.

Jak vyplývá z výroční zprávy OLAF za rok 2015, přijal tento úřad v daném roce z členských států celkem 380 podnětů klasifikovaných jako podvod, z čehož veřejné zdroje oznámily 65 případů a 315 oznámení pocházelo ze soukromých zdrojů. Z České republiky bylo oznámeno celkem 12 případů, z toho dva případy veřejným sektorem, což ČR řadilo k průměru mezi ČS. V roce 2016 bylo dle výroční zprávy OLAF zasláno z ČR celkem 20 oznámení o podvodném jednání (z toho jedno z veřejného sektoru), ačkoliv celkový počet případů přijatých OLAF se snížil na 367. Co se řízení před OLAF probíhajících v roce 2016 týká, ČR patřila s pěti⁷⁶ řízeními k průměru mezi EU28. Přitom v roce 2015 patřila ČR na předposlední příčku pouze se dvěma aktivními řízeními. V rámci svých šetření týkajících se ČR posuzoval OLAF v letech 2013–2016 více než 3 200 nesrovnalostí, což ve finančním vyjádření odpovídalo cca 5,5 % provedených plateb. Tato hodnota byla vysoce nad průměrem EU28 (2,10 %). Ačkoliv daná čísla vypadají pro ČR hrozně, opak je pravdou. OLAF v případě ČR navrhl korekce odpovídající závažnosti zjištění pouze na úrovni 0,06 %, tedy naopak výrazně pod průměrem EU28 (0,43 %).

Co se respektování, resp. transpozice evropské legislativy v oblasti jednotného trhu týká, patřila ČR na konci roku 2016 k mírnému nadprůměru v rámci EU28⁷⁷.

F.2.4 Úspěšnost ČR v čerpání prostředků na projekty s evropskou přidanou hodnotou (komunitární programy)

Na rozdíl od programů financovaných ze SF a FS jsou komunitární programy financovány přímo z rozpočtu EU a pod přímou správou Komise nebo specializované výkonné agentury. Nejvýznamnějším programem v PO7+ byl 7. *rámcový program Společenství*⁷⁸ v hodnotě okolo 55 mld. € (3 % celkových výdajů na vědu a inovace v EU), jehož nákladovou efektivnost jsem posuzovala ve své zprávě pro EP⁷⁹. Ačkoliv bylo podpořeno více než 25 tisíc projektů (především byly podpořeny univerzity – 44 %, výzkumné organizace – 27 % a podniky všech velikostí – 24 %), jednalo se pouze o méně než 18 % z celkového počtu podaných žádostí o financování. Jak je uvedeno i v 7. monitorovací zprávě rámcového programu⁸⁰, v úspěšnosti žádostí o podporu patří ČR k průměru EU28, tedy je v porovnání s ostatními členskými státy stejně úspěšná. Z finančního pohledu se může zdát ČR jako neúspěšná (14,8 % oproti průměru EU28 na úrovni 19,2 %), ale ve skutečnosti tomu tak není. Je potřeba vzít v úvahu, že průměrný požadavek na finanční příspěvek na žadatele byl v případě zájemců z ČR na úrovni cca 60 % žadatelů ze západní Evropy. Na druhou stranu je však třeba uznat, že poloha ČR v Evropě a její úspěchy v minulosti díky významným osobnostem vědy, výzkumu či byznysu jí předurčují vyšší příčky z pohledu Evropy. Aby se tak stalo, je potřeba udržet schopné lidi v ČR a zamezit tak odlivu mozků, a to nejen zlepšením finančních podmínek pro jejich práci, ale zejména vytvářením pobídek a politik, které vytvoří vhodná místa pro jejich práci.

76 Pouze jedno bylo k začátku srpna 2017 uzavřeno s vydáním doporučení.

77 Blíže pak: http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_by_governance_tool/transposition/index_en.htm.

78 *Sedmý rámcový program pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace.*

79 Blíže pak usnesení Evropského parlamentu ze dne 13. června 2017: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2017-0246+0+DOC+XML+V0//CS>.

80 Blíže pak: http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/fp7_monitoring_reports/7th_fp7_monitoring_report.pdf.

F.2.5 Specifika ČR z hlediska společné zemědělské politiky

Vlivem podmínek vyjednaných před vstupem ČR do EU v roce 2004 docházelo v průběhu téměř celého programového období 2007–2013 k dorovnávání přímých plateb z národního rozpočtu. K jejich srovnání došlo teprve v roce 2013. Pro čerpání přímých plateb zvolila ČR režim jednotné platby na plochu (SAPS), který je oproti systému jednotné platby (platby na farmu) jednodušší (jedná se o paušální sazbu za hektar). Již nyní je však téměř jisté, že tento systém bude po roce 2020 plně nahrazen základním platebním schématem⁸¹, které bude zohledňovat faktické činnosti odehrávající se na farmách a zároveň i vlastnickou strukturu či geografickou polohu. Taková změna bude pro zemědělskou politiku ČR jistě výzvou, pokud se nepodaří změnit návrh na „zastropování“ přímých plateb, protože v rámci EU28 máme jeden z nejnižších počtů farem⁸² (v ČR se nachází 0,25 % ze všech farem v EU, průměr za EU28 je na úrovni 3,5 %). Je třeba říci, že daný stav nevznikl sám od sebe a je dán historicky kolektivizací v Československu (proto nepřekvapí, že obdobná situace je i na Slovensku). Na druhou stranu, co se průměrné výměry půdy obhospodařované jednou farmou týče, je ČR s hodnotou 133 ha výrazně v čele EU28, kde průměr činí 16,1 ha. V neposlední řadě je pak nutné zmínit i celoevropský problém se stárnutím populace farmářů, který se dotýká i ČR. Z pohledu efektivnosti vynakládání prostředků na jednotnou zemědělskou politiku je však potřeba si položit otázku, zda větší počet menších farem je v celoevropském měřítku efektivnější (ve všech směrech, nikoliv jen v rámci zemědělské politiky) než menší počet větších farem (a tím dosažení výnosů z rozsahu).

F.2.6 Hodnocení vývoje čisté pozice ČR včetně pohledu plateb do rozpočtu EU

I přes nyní opět přesvědčivý konvergenční vývoj české ekonomické úrovně vůči průměru EU je od samého vstupu do EU Česká republika předurčena k tomu, aby její čistá pozice vůči rozpočtu EU byla výrazně kladná. K potvrzení tohoto předpokladu také dochází a v polovině roku 2017 činila souhrnná výše čisté pozice ČR od roku 2004 již 655,64 mld. Kč. To je hodnota, která vykazuje již reálný makroekonomický význam a která představuje například ekvivalent téměř 14 % HDP České republiky očekávaného pro rok 2017. V přepočtu na jeden rok tak rozpočet EU podpořil na čisté bázi (tedy již po započtení příspěvků ČR do rozpočtu EU) socioekonomický rozvoj ČR v průměru přibližně 1,1 % jejího HDP. Význam intervencí prováděných díky rozpočtu EU u nás vyniká ještě více v případě investičních aktivit ve veřejném sektoru, kde přibližně 7 % veřejných investičních výdajů je činěno s podporou tohoto zdroje. Je zřejmé, že fondy EU nikdy nemohou být primárním zdrojem financování prosperity v žádném ČS. S ohledem na jejich doplňkovou, podpůrnou, akcelerační roli je jejich kvantitativní význam zásadní a motivem politiky každého ČS s výrazným příspěvkem rozpočtu EU by měla být maximální synergie s dostupnými národními zdroji s cílem posílení jejich multiplikačního efektu a dosažení odpovídajícího výsledku.

V České republice se na čisté pozici největší měrou podílejí (více než dvěma třetinami) prostředky z oblastí politiky soudržnosti (tedy u nás tradiční vnímání toho, co představují fondy EU). Jejich výše dosáhla relativního maxima v PO7+ a bude klesat úměrně tomu, jak ČR v kontextu EU bohatne. Naopak velmi stabilní a předvídatelný je průběh čerpání prostředků v rámci SZP, jejichž podíl na celkové čisté pozici tvoří necelou třetinu. Jen velmi málo využívaný je naopak prostor daný tzv. komunitárními programy, tedy platformou projektů vyhledávaných přímo exekutivou EU na bázi celounijní projektové soutěže – jejich podíl činí pouze velmi nízké jednotky procent čisté pozice.

81 Blíže pak: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-937_en.htm.

82 Blíže pak data Eurostatu za rok 2013 k listopadu 2015: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Farm_structure_survey_2013_-_main_results#Farm_typology.

Relativně stabilní zůstává i výše příspěvku, který ČR (stejně jako jakákoliv jiná členská země) odvádí do rozpočtu EU. Zde je velmi důležité sledování aktuálních trendů na tomto poli (například snaha o posílení tzv. vlastních zdrojů EU, případně návrhy na vytvoření autonomního rozpočtu eurozóny). Za nynějších podmínek, resp. při jejich parametrickém, nikoliv systémovém přizpůsobení, lze odhadovat, že i přes pozitivní konvergenční vývoj si ČR může udržet významně kladný potenciál své čisté pozice i pro nadcházející dekádu svého členství v EU. Tato dekáda však bude zřejmě naplněna i dalšími výzvami, jež mohou naopak celkové pojetí rozpočtové politiky EU zásadně změnit.

Vývoj čisté pozice ČR od vstupu do EU

(v mld. Kč)

2004	2005	2006	2007	2008
7,3	2,0	6,9	15,2	23,8
2009	2010	2011	2012	2013
42,3	47,9	30,8	73,1	84,8
2014	2015	2016	2017 ⁸³	
75,3	150,0	79,6	16,7	

Zdroj: MF ČR – <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/hospodareni-eu/pozice-cr-vuci-rozpocetu-eu/2017/cista-pozice-cr-ve-vztahu-k-rozpocetu-eu-29359>.

F.2.7 Klíčová rizika pro čerpání prostředků na politiku soudržnosti a SZP vyplývající z realizace PO7+ v ČR z pohledu EP a ve vazbě na hodnocení OLAF

Klíčovými riziky čerpání prostředků EU v České republice, která se prolínají jak minulým, tak aktuálním programovým obdobím, jsou:

- včasná a řádná komunikace ČR s institucemi EU;
- připravenost strategických dokumentů a legislativy naplňující ex-ante kondicionality; výrazně decentralizovaná implementační struktura (velké množství OP, které velmi těžko nacházejí společné synergické efekty);
- komplikovaný řídicí proces (složitost dokumentů na úrovni OP, metodických pokynů, metodických stanovisek apod.);
- personální nestabilita a neodpovídající administrativní kapacita a výkonnost;
- selhání některých institucí (posouzení veřejné podpory ze strany příslušných institucí apod.);
- velký rozsah oblastí podpory (jeden žadatel pak žádá o podporu jednoho projektu z více výzev/OP);
- procedurální nedostatky na straně příjemců (nahodnocení cen, neadekvátní výběrová řízení apod.).

Na druhou stranu je nutné poznamenat, že svůj díl viny nese i Komise, jelikož klíčové dokumenty a legislativa pro zahájení nového programového období byly vydány až těsně před jeho zahájením. Kladně lze vnímat snahu MMR-NOK jednotně definovat minimální standardy a pravidla pro realizaci všech OP tak, aby nastavením jednotného systému a činností byla zajištěna schopnost ČR efektivně vyčerpat celou přidělenou alokaci z fondů EU. Právě efektivnější centrální sdílení dat by mělo riziko nečerpání fondů EU minimalizovat.

Je to ale také samotná Komise, která by měla usilovat o zjednodušení pravidel a podmínek pro čerpání, které by příjemci jistě přivítali. Jako zpravodajka absolutoria Komise za rok 2014 jsem

83 Stav k 30. červnu 2017.

rovněž povzbuzovala k většímu zapojení ČS do procedury udělování absolutoria, které vnímám z pohledu úspěšnosti budoucího čerpání jako zásadní. Státy by si měly uvědomit, že cílem celého procesu je zlepšit čerpání, a to i pro ně. Peníze lze samozřejmě vždycky využívat lépe, ale nejdůležitější je umět se ze svých chyb poučit. Česká republika byla vždy otevřená sebereflexi, což je velmi pozitivní. Konstantně se zlepšuje a provádí opatření, která jsou potřeba.

F.3 Doporučení Výboru orgánům v ČR

F.3.1 Dokončení programového období 2014–2020

Mezi nejdůležitější aspekty pro účelné, hospodárné a efektivní využívání prostředků EU patří včasnost jejich distribuce a zajištění kvality vybraných projektů. V současné době tvoří množství finančních prostředků v právních aktech o poskytnutí/převodu podpory cca 32,3 % celkové alokace⁸⁴, což je v průběhu čtvrtého roku programového období nedostatečné (jedná se o výrazně nižší hodnotu než ve stejném období minulého programového období⁸⁵). V tomto ohledu se jako kritická zdá být délka hodnotících procesů na úrovni ŘO, neboť od vypsání výzvy do vydání příslušného právního aktu uplyne v některých případech i více než rok. Stejně jako v minulém programovém období je tak namístě posílit administrativní kapacitu ŘO, řádně metodicky informovat žadatele a zjednodušit práci s MS2014+.

Do roku 2019 by Komise měla pro období 2014–2020 zřídit integrovaný monitorovací systém, který bude sledovat jak preventivní opatření, tak finanční opravy. Takový systém však bude potřebovat i vazbu na systémy ČS monitorující čerpání prostředků EU, které by příslušná data měly obsahovat. V této návaznosti pak Komise bude účinně využívat výrazně posílených ustanovení pro programové období 2014–2020 a v případě potřeby ukládat čisté finanční opravy na základě vlastních kontrol a/nebo auditů EÚD. V tomto kontextu je tak vhodné posílit kontrolní a auditní činnosti na úrovni jednotlivých programů tak, aby se výrazně snížila míra potvrzených či stanovených finančních oprav/plateb. Jinými slovy docílit situace, kdy bude na úrovni ČR odhaleno takové množství chyb, že následná kontrola ze strany institucí EU již najde chyby pod úrovní prahu významnosti (materiality). Posílení administrativní kapacity kontrolních a auditních orgánů může zamezit opakování stejných chyb po delší období i snížit výši případných finančních oprav.

F.3.2 Příprava dalšího programového období

Zde bych doporučovala bedlivé vnímání obecných cílů a politik ze strany institucí EU (zejména v rámci příprav rozpočtových pravidel po roce 2020 a strategických dokumentů pro období po roce 2020) a zároveň aktivní diskuzi s příslušnými aktéry, resp. konečnými příjemci podpor na všech úrovních. Pokud chceme lépe pracovat pro obyvatele Evropy, musíme jim naslouchat a zajistit naplnění jejich přání a potřeb. Strategické dokumenty je tedy potřeba tvořit od nejnižší místní úrovně, nejvíce zohledňující přání daňových poplatníků, tak, aby byla zajištěna maximální možná míra evropské přidané hodnoty. Je totiž nutné již na této úrovni definovat potřeby místního charakteru bez efektu na trh EU či rozvoj regionu a tyto potřeby ponechat na úrovni národního financování. Naopak projekty a cíle s evropským přesahem, tedy generující evropskou přidanou hodnotu, je potřeba efektivně vertikálně implementovat do příslušných strategických dokumentů. Stejně tak jako implementace synergických efektů

84 Blíže pak: *Čtvrtletní zpráva o implementaci ESI fondů v České republice v programovém období 2014–2020, II. čtvrtletí 2017*, MMR-NOK, 15. srpna 2017; viz: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/eacd4ee0-c526-4a36-8561-de95315f4c92/Ctvrtletni-zprava-o-implementaci-DoP-2014-2020_2Q2017.pdf?ext=.pdf.

85 K srpnu 2010 byly schváleny projekty za 327,5 mld. Kč, což bylo přibližně 50 % z přidělené alokace ve výši 654,5 mld. Kč (bez povinného 15% národního spolufinancování).

napříč operačními programy, když podpora jednoho projektu z více intervencí zajišťuje také vyšší efektivitu, zejména z pohledu střednědobého a dlouhodobého plánování investic.

F.4 Pohled do budoucnosti

Zásadní rozhodnutí o budoucnosti evropského rozpočtu či VFR budou učiněna nejdříve v roce 2018. Dne 28. června 2017 byla na půdě Výboru představena úvaha Komise o budoucnosti rozpočtu EU po roce 2020. Je jasné, že odchod Velké Británie z EU bude mít dopad na rozpočet Evropské unie – zda pozitivní, či negativní, to dnes nedokáže nikdo s jistotou říci. Stejně tak je tomu i v případě tzv. nových výzev, jakými jsou migrační a uprchlická krize, ochrana celoevropských hranic, boj proti terorismu apod. Bude tak potřeba v rámci EU27⁸⁶ najít rozumný kompromis mezi příjmovou i výdajovou stranou rozpočtu. Jedním z východisek se zdá být modernizace rozpočtu na příjmové i výdajové straně tak, aby byl pružnější (a mohl rychleji reagovat na geopolitické události) a zaměřený na výsledky a evropskou přidanou hodnotu. Vzhledem k omezenosti finančních prostředků a neochotě ČR se více podílet na příspěvcích do rozpočtu EU se bude muset modernizovat pohled na typy podpor, jež budou ze strany rozpočtu EU poskytovány (zejména v politice soudržnosti), nebo se EU bude muset ve větší míře orientovat na návratné podpory, jako jsou finanční nástroje. Tato modernizace bude úspěšná pouze tehdy, pokud se na ní budou aktivně podílet ČR a pokud ČR budou mít připraveny své klíčové priority včetně popisu příhraničních i celoevropských efektů, které budou muset být kvantifikovány a také garantovány. Takový přístup dále může vést ke zjednodušení všech procesů, což povede k úspoře jak na straně žadatelů, tak i na straně řídicích struktur, a tím i ke zvýšení efektivnosti systému.

86 Současná EU28 po odchodu Velké Británie.

Prameny a literatura

1. *Audit EU ve zkratce – 2013: Představení výročních zpráv Evropského účetního dvora za rok 2013.* Úřad pro publikace Evropské unie, 2014.
2. *Audit EU ve zkratce – 2015: Představení výročních zpráv Evropského účetního dvora za rok 2015.* Úřad pro publikace Evropské unie, 2016.
3. *Akční plán pro zlepšení fungování řídicích a kontrolních systémů pro strukturální fondy v České republice* ze dne 20. března 2012, důvodová zpráva k návrhu novely zákona č. 218/2000 Sb. ze dne 22. srpna 2013.
4. *Akční plán pro zlepšení systému řízení a kontroly v rámci strukturálních fondů v České republice.* MMR, č. j.: 13511/2012-27, 26. března 2012.
5. *Čtvrtletní monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v programovém období 2007–2013, II. čtvrtletí 2016.* MMR, srpen 2016.
6. *Čtvrtletní zpráva o implementaci ESI fondů v České republice v programovém období 2014–2020, II. čtvrtletí 2017.* MMR-NOK, srpen 2017.
7. EU reporty 2009–2016, NKÚ 2009–2016.
8. *Ex-post hodnocení Programu rozvoje venkova 2007–2013.* MZe, prosinec 2016.
9. *Informace o stavu uzavírání programového období 2007–2013.* MMR-NOK, květen 2017.
10. *Informace pro vládu ČR o přínosech politiky soudržnosti a východiscích její budoucí podoby po roce 2020.* MMR, březen 2017.
11. *Interinstitucionální dohoda mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí o rozpočtové kázní a řádném finančním řízení.* Úřední věstník Evropské unie, C 139, 14. červen 2006.
12. *Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství.* Úřední věstník Evropské unie, 13. prosince 2007.
13. Lisabonská strategie (zasedání Evropské rady, Lisabon, 23.–24. března 2000) a její revize (zasedání Evropské rady, Brusel, 22.–23. března 2005).
14. *Metodické doporučení k uzavírání programového období 2007–2013.* MMR-NOK, červenec 2015 (aktualizace v červnu 2016).
15. *Metodické doporučení pro tvorbu závěrečné zprávy o provádění operačního programu v období 2007–2013.* MMR-NOK, listopad 2015.
16. *Národní rozvojový plán České republiky na léta 2007 až 2013.* MMR, únor 2006.
17. *Národní strategický plán rozvoje venkova ČR na období 2007–2013.* MZe, prosinec 2006.
18. *Národní strategický referenční rámec ČR 2007–2013.* MMR, červenec 2007.
19. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 966/2012 ze dne 25. října 2012, kterým se stanoví finanční pravidla o souhrnném rozpočtu Unie a o zrušení nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002.

20. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006, o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999.
21. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 ze dne 5. července 2006, o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení (ES) č. 1784/1999.
22. Nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 ze dne 30. listopadu 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 73/2009, pokud jde o podmíněnost, modulaci a integrovaný administrativní a kontrolní systém v rámci režimů přímých podpor pro zemědělce stanovených v uvedeném nařízení, a k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o podmíněnost v rámci režimu přímé podpory pro odvětví vína.
23. Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 ze dne 8. prosince 2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti, a k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006, o Evropském fondu pro regionální rozvoj.
24. Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999.
25. Nařízení Rady (ES) č. 1084/2006 ze dne 11. července 2006, o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1164/94.
26. Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“).
27. Nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 ze dne 21. června 2005, o financování společné zemědělské politiky.
28. Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV).
29. Nařízení Rady (ES) č. 73/2009 ze dne 19. ledna 2009, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce a kterým se mění nařízení (ES) č. 1290/2005, (ES) č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a zrušuje nařízení (ES) č. 1782/2003.
30. Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995, o ochraně finančních zájmů Evropských společenství.
31. Nařízení Rady (ES) č. 1198/2006 ze dne 27. července 2006, o Evropském rybářském fondu.
32. *Pokyny k uzavírání operačních programů určených k čerpání pomoci z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti.* In: rozhodnutí C(2013) 1573 Komise ze dne 20. března 2013, o schválení pokynů k uzavření operačních programů určených k čerpání pomoci z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti (2007–2013).
33. *Pokyny ke stanovení finančních oprav, které se použijí pro výdaje spolufinancované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v případě nedodržení pravidel pro veřejné zakázky,* COCOF 07/0037/03.

34. *Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013*, MZe.
35. Rozhodnutí Rady 2006/702/ES ze dne 6. října 2006, o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost.
36. Rozhodnutí Rady 2006/144/ES ze dne 20. února 2006, o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova (programové období 2007–2013).
37. *Smlouva o fungování Evropské unie*. Úřední věstník Evropské unie, C 115, 9. května 2008.
38. *Smlouva o založení Evropského společenství*. Úřední věstník Evropské unie, C 340, 10. listopadu 1997.
39. *The OLAF report 2015* (výroční zpráva OLAF za rok 2015). Úřad pro publikace Evropské unie, 2016.
40. *Úmluva o ochraně finančních zájmů Evropských společenství, vypracovaná na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii* (ze dne 26. července 1995), Úřední věstník Evropské unie, C 316, 27. listopadu 1995.
41. Usnesení Evropského parlamentu ze dne 13. června 2017 k efektivnosti nákladů Sedmého rámcového programu pro výzkum a inovace (2015/2318(INI)).
42. Usnesení vlády České republiky ze dne 12. září 2012 č. 671, o *centralizaci auditů na Ministerstvu financí – změně nastavení auditního systému u prostředků čerpaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu*.
43. Usnesení vlády České republiky ze dne 2. března 2005 č. 245, k *postupu přípravy České republiky na čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a z Fondu soudržnosti Evropské unie v letech 2007–2013*.
44. Usnesení vlády České republiky ze dne 21. března 2001 č. 273, o *Statutu Řídícího a koordinačního výboru pro potřeby koordinace pomoci poskytované Evropskými společenstvími na úrovni státu a o jednacím řádu tohoto výboru*.
45. Usnesení vlády České republiky ze dne 22. října 2007 č. 1180, o *Statutu Řídícího a koordinačního výboru pro potřeby koordinace pomoci poskytované Evropskými společenstvími na úrovni státu a o jednacím řádu tohoto výboru*.
46. Usnesení vlády České republiky ze dne 22. února 2006 č. 175, k *Návrhu Národního rozvojového plánu České republiky na léta 2007 až 2013*.
47. Usnesení vlády České republiky ze dne 7. července 2016 č. 624, o *Statutu Řídícího a koordinačního výboru pro potřeby koordinace pomoci poskytované Evropskou unií na úrovni státu a o jednacím řádu tohoto výboru*.
48. *Věstník NKÚ – částky 3/2008–3/2017*.
49. *Výroční zprávy EÚD o plnění rozpočtu EU a o evropských rozvojových fondech za roky 2007 až 2015, EÚD 2008–2016*.
50. *WP1: Synthesis report – Ex post evaluation of Cohesion Policy programmes 2007–2013, focusing on the European Development Fund (ERDF) and the Cohesion Fund (CF), Task 3 Country Report Czech Republic (September 2016)*. Komise, září 2016.

51. Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.
52. Zvláštní zpráva EÚD č. 04/2017 – *Ochrana rozpočtu EU před nesprávnými výdaji: během programového období 2007–2013 došlo v souvislosti s politikou soudržnosti k nárůstu počtu preventivních opatření a finančních oprav ze strany Komise.*
53. Zvláštní zpráva EÚD č. 13/2011 – *Umožňují kontroly v rámci celního režimu 42 zabránit daňovým únikům v oblasti DPH a odhalovat je?*
54. Zvláštní zpráva EÚD č. 36/2016 – *Posouzení mechanismů pro uzávěrky programů soudržnosti a rozvoje venkova na roky 2007–2013.*
55. Zvláštní zpráva EÚD č. 8/2007, *o správné spolupráci v oblasti daně z přidané hodnoty.*

Použité internetové servery:

- http://ec.europa.eu/budget/figures/fin_fwk0713/fw0713_en.cfm#revision
- http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Farm_structure_survey_2013_-_main_results#Farm_typology
- http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_by_governance_tool/transposition/index_en.htm
- http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_overview/index_en.htm
- http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/fp7_monitoring_reports/7th_fp7_monitoring_report.pdf
- http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR17_4/SR_Financial_Corrections_CS.pdf
- http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/cont/dv/draft_report_czech_/draft_report_czech_en.pdf
- <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/hospodareni-eu/pozice-cr-vuci-rozpocet-eu/2017/cista-pozice-cr-ve-vztahu-k-rozpocet-eu-29359>
- <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-o-cerpani/Cerpani-v-období-2014-2020>
- <https://cohesiondata.ec.europa.eu/dataset/2007-2013-Funds-Absorption-Rate/kk86-ceun>
- <https://cohesiondata.ec.europa.eu/dataset/Total-Percentage-of-Available-Funds-Paid-Out-by-th/w8x7-cqid>

Příloha č. 1: Přehled kontrolních akcí NKÚ týkajících se prostředků rozpočtu EU alokovaných na programové období 2007–2013

KA č.	Název kontrolní akce	Věstník NKÚ	Příjmy/ výdaje	Oblast	Zaměření KA
08/02	<i>Finanční prostředky poskytované v rámci programů podpory (národní programy a programy Evropské unie)</i>	3/2008	Výdaje	SZP	Nastavení ŘKS
08/05	<i>Finanční prostředky určené na platby realizované v rámci Společné zemědělské politiky – společné organizace trhu</i>	4/2008	Výdaje	SZP	Nastavení ŘKS/ operace
08/22	<i>Finanční prostředky určené na čištění odpadních vod</i>	2/2009	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
08/25	<i>Finanční prostředky určené na realizaci opatření LEADER+ a LEADER</i>	4/2009	Výdaje	SZP	Nastavení ŘKS/ operace
08/27	<i>Finanční prostředky určené na akce oprav a údržby pozemních komunikací</i>	2/2009	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
08/29	<i>Finanční prostředky určené na programy podpory rozvoje průmyslových zón a regeneraci území a objektů pro následné průmyslové a podnikatelské využití</i>	2/2009	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS
08/38	<i>Peněžní prostředky určené na programy podpor výroby energie z obnovitelných zdrojů energie a úspor energie</i>	3/2009	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS/ operace
09/11	<i>Správa daně z přidané hodnoty</i>	2/2010	Příjmy	Daně	Správa daně
09/12	<i>Podpora rybářství v České republice podle operačních programů v letech 2004–2008</i>	1/2010	Výdaje	SRP	Nastavení ŘKS
09/19	<i>Peněžní prostředky určené na rozvoj železniční infrastruktury</i>	2/2010	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
09/26	<i>Peněžní prostředky určené v rámci regionálních operačních programů na projekty dopravní infrastruktury</i>	1/2011	Výdaje	Politika soudržnosti	Účinnost ŘKS/ operace
09/27	<i>Finanční prostředky určené na výstavbu pozemních komunikací</i>	4/2010	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
10/01	<i>Peněžní prostředky určené k úhradě nákladů intervencí na trhu a vývozních subvencí v rámci společné organizace trhu</i>	4/2010	Výdaje	SZP	Operace
10/12	<i>Peněžní prostředky poskytované na zlepšování stavu přírody a krajiny</i>	2/2011	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS/ operace
10/14	<i>Peněžní prostředky určené na realizaci opatření v oblasti nakládání s odpady</i>	2/2011	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS/ operace
10/28	<i>Peněžní prostředky určené na zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví podle Programu rozvoje venkova</i>	4/2011	Výdaje	SZP	Nastavení ŘKS/ operace
10/29	<i>Peněžní prostředky určené na zlepšování životního prostředí a krajiny podle Programu rozvoje venkova</i>	4/2011	Výdaje	SZP	Účinnost ŘKS/ operace
11/04	<i>Peněžní prostředky určené na zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí</i>	4/2011	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
11/07	<i>Správa daně z přidané hodnoty při dovozu zboží ze třetích zemí</i>	1/2012	Příjmy	Daně	Správa daně
11/08	<i>Peněžní prostředky použité na přípravu a realizaci státní maturitní zkoušky</i>	1/2012	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace

KA č.	Název kontrolní akce	Věstník NKÚ	Příjmy/ výdaje	Oblast	Zaměření KA
11/14	<i>Peněžní prostředky určené na výstavbu a údržbu cyklistické infrastruktury</i>	1/2012	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS/ operace
11/15	<i>Peněžní prostředky určené na zlepšování kvality života ve venkovských oblastech podle Programu rozvoje venkova</i>	2/2012	Výdaje	SZP	Nastavení ŘKS/ operace
11/16	<i>Peněžní prostředky určené na výstavbu silničního okruhu kolem hlavního města Prahy</i>	2/2012	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
11/17	<i>Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené v rámci operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na prioritní osu Počáteční vzdělávání</i>	4/2012	Výdaje	Politika soudržnosti	Účinnost ŘKS/ operace
11/18	<i>Peněžní prostředky určené v rámci Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Severovýchod pro období 2007–2013 na rozvoj městských a venkovských oblastí</i>	3/2012	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS/ operace
11/19	<i>Peněžní prostředky určené v rámci Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Jihozápad pro období 2007–2013 na stabilizaci a rozvoj měst a obcí</i>	3/2012	Výdaje	Politika soudržnosti	Účinnost ŘKS/ operace
11/20	<i>Peněžní prostředky určené v rámci Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko pro období 2007–2013 na rozvoj měst</i>	3/2012	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS/ operace
11/27	<i>Peněžní prostředky určené k naplnění cílů společné migrační a azylové politiky Evropské unie</i>	2/2012	Výdaje	Ostatní	Účinnost ŘKS/ operace
11/35	<i>Peněžní prostředky z Evropského sociálního fondu předfinancované a spolufinancované ze státního rozpočtu určené na projekty realizované na území hlavního města Prahy</i>	2/2012	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS/ operace
12/02	<i>Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na realizaci Integrovaného operačního programu</i>	4/2012	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS/ operace
12/06	<i>Peněžní prostředky určené na realizaci projektů prioritní osy Integrovaný rozvoj území v rámci Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Čechy pro období 2007–2013</i>	4/2012	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS/ operace
12/10	<i>Peněžní prostředky určené na omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik</i>	4/2012	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS/ operace
12/11	<i>Peněžní prostředky určené na modernizaci významných železničních uzlů</i>	1/2013	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
12/13	<i>Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na realizaci operačního programu Technická pomoc</i>	1/2013	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS/ operace
12/15	<i>Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo zemědělství za rok 2011, účetní závěrka a finanční výkazy Ministerstva zemědělství za rok 2011</i>	2/2013	Závěrečný účet	Finanční audit	Závěrečný účet

KA č.	Název kontrolní akce	Věstník NKÚ	Příjmy/výdaje	Oblast	Zaměření KA
12/18	<i>Peněžní prostředky určené na výstavbu dálnic a rychlostních komunikací</i>	3/2013	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
12/19	<i>Peněžní prostředky určené na realizaci operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost</i>	2/2013	Výdaje	Politika soudržnosti	Účinnost ŘKS/operace
12/21	<i>Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na realizaci operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace</i>	3/2013	Výdaje	Politika soudržnosti	Účinnost ŘKS/operace
12/27	<i>Peněžní prostředky určené na programy prevence před povodněmi</i>	3/2013	Půjčky Evropské investiční banky	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS/operace
12/35	<i>Vznik Úřadu práce ČR a hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státního rozpočtu a Evropské unie souvisejícími se vznikem a činností tohoto úřadu a s přípravou a realizací projektů v oblasti informačních systémů pro výplatu sociálních dávek</i>	3/2013	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
12/36	<i>Peněžní prostředky použité na pořízení a provoz systému datových schránek</i>	3/2013	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
13/02	<i>Daňové nedoplatky spravované finančními úřady</i>	1/2014	Příjmy	Daně	Správa daně
13/03	<i>Peněžní prostředky určené na přímé platby</i>	4/2013	Výdaje	SZP	Účinnost ŘKS/operace
13/04	<i>Peněžní prostředky určené na financování projektů realizovaných v rámci operačního programu Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013</i>	4/2013	Výdaje	Politika soudržnosti	Účinnost ŘKS/operace
13/12	<i>Peněžní prostředky vynakládané na přípravu, realizaci a provoz systémů základních registrů</i>	4/2013	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
13/14	<i>Peněžní prostředky určené na modernizaci železniční sítě</i>	1/2014	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
13/15	<i>Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně</i>	4/2013	Příjmy	Odvody	Správa daně
13/17	<i>Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na realizaci operačního programu Podnikání a inovace</i>	2/2014	Výdaje	Politika soudržnosti	Účinnost ŘKS/operace
13/21	<i>Peněžní prostředky operačního programu Životní prostředí určené na čištění odpadních vod</i>	2/2014	Výdaje	Politika soudržnosti	Účinnost ŘKS/operace
13/28	<i>Podpora rybářství v České republice podle operačního programu Rybářství 2007–2013</i>	2/2014	Výdaje	SRP	Účinnost ŘKS/operace
13/32	<i>Peněžní prostředky určené na rozvoj cestovního ruchu</i>	3/2014	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS/operace
14/03	<i>Peněžní prostředky určené na rozvoj a modernizaci vodních cest a přístavů a na podporu multimodální nákladní přepravy</i>	4/2014	Výdaje	Politika soudržnosti	Účinnost ŘKS/operace
14/06	<i>Peněžní prostředky určené na podporu výroby energie z obnovitelných zdrojů</i>	4/2014	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS
14/07	<i>Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na realizaci osy V Programu rozvoje venkova</i>	4/2014	Výdaje	SZP	Nastavení ŘKS/operace

KA č.	Název kontrolní akce	Věstník NKÚ	Příjmy/ výdaje	Oblast	Zaměření KA
14/09	<i>Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na realizaci operačního programu Praha – Konkurenceschopnost</i>	4/2014	Výdaje	Politika soudržnosti	Účinnost ŘKS/ operace
14/13	<i>Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na realizaci projektu Obnova rybníka Jordán v Táboře</i>	1/2015	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
14/16	<i>Peněžní prostředky určené v rámci Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Jihozápad pro období 2007–2013 na rozvoj a obnovu regionálních zdravotnických zařízení</i>	1/2015	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS/ operace
14/17	<i>Správa daně z přidané hodnoty a dopady legislativních změn na příjmy státního rozpočtu</i>	2/2015	Příjmy	Daně	Správa daně
14/39	<i>Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na financování projektů nadregionálních a regionálních center popularizace vědy a vývoje v rámci prioritní osy 3 – Komericializace a popularizace výzkumu a vývoje operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace</i>	1/2015	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
14/15	<i>Peněžní prostředky vynakládané na projekty a opatření k podpoře a dosažení efektivní veřejné správy včetně realizace úspor výdajů</i>	2/2015	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
14/22	<i>Peněžní prostředky určené na infrastrukturu pro výuku na vysokých školách</i>	2/2015	Výdaje	Politika soudržnosti	Účinnost ŘKS/ operace
14/24	<i>Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu poskytnuté na úhradu výdajů národních projektů v rámci operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost</i>	3/2015	Výdaje	Politika soudržnosti	Účinnost ŘKS/ operace
14/26	<i>Peněžní prostředky vynakládané na projekty Programu rozvoje venkova</i>	2/2015	Výdaje	SZP	Účinnost ŘKS/ operace
14/27	<i>Peněžní prostředky Fondu solidarity Evropské unie poskytnuté ČR v souvislosti s katastrofálními povodněmi</i>	2/2015	Výdaje	Ostatní	Účinnost ŘKS/ operace
14/28	<i>Správa spotřebních daní z lihu a tabáku a příjmů z prodeje kontrolních pásek a tabákových nálepek, včetně hospodaření s těmito ceninami</i>	3/2015	Příjmy	Daně	Správa daně
14/32	<i>Peněžní prostředky určené na výstavbu trasy A pražského metra</i>	3/2015	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS
14/37	<i>Peněžní prostředky státního rozpočtu, rozpočtu Evropské unie a jiné peněžní prostředky přijaté ze zahraničí</i>	3/2015	Závěrečný účet	Finanční audit	Závěrečný účet
14/40	<i>Peněžní prostředky určené na úhradu nákladů pozemkových úprav</i>	2/2015	Výdaje	SZP	Nastavení ŘKS
15/02	<i>Peněžní prostředky státu poskytované na podporu úspor energie</i>	1/2016	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS/ operace
15/03	<i>Peněžní prostředky určené na projekty elektronizace veřejné správy v gesci Ministerstva vnitra</i>	1/2016	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
15/04	<i>Peněžní prostředky určené na přípravu a realizaci projektu Plzeň – Evropské hlavní město kultury 2015</i>	1/2016	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace

KA č.	Název kontrolní akce	Věstník NKÚ	Příjmy/ výdaje	Oblast	Zaměření KA
15/06	<i>Peněžní prostředky strukturálních fondů Evropské unie a státního rozpočtu určené na financování operačních programů z hlediska udržitelnosti projektů</i>	1/2016	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
15/10	<i>Peněžní prostředky vynakládané na Národní infrastrukturu pro elektronické zadávání veřejných zakázek (NIPEZ) a nákup komodit jeho prostřednictvím</i>	3/2016	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
15/14	<i>Peněžní prostředky určené na modernizaci III. a IV. tranzitního železničního koridoru</i>	3/2016	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
15/18	<i>Peněžní prostředky určené na podporu bydlení</i>	3/2016	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
15/24	<i>Peněžní prostředky určené k naplňování cílů společné migrační a azylové politiky Evropské unie</i>	3/2016	Výdaje	Ostatní	Účinnost ŘKS/ operace
15/09	<i>Peněžní prostředky vynakládané na podporu vzdělávání a na poradenství a propagaci v resortu Ministerstva zemědělství</i>	4/2016	Výdaje	SZP	Účinnost ŘKS/ operace
15/17	<i>Peněžní prostředky vynakládané na opatření související se zjednodušením výběru a správy daní a pojistného, zejména na Projekt vytvoření jednoho inkasního místa pro příjmy veřejných rozpočtů</i>	4/2016	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
15/26	<i>Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu vynaložené v rámci technické pomoci na aktivity související s publicitou a propagací operačních programů a projektů realizovaných v programovém období 2007–2013</i>	4/2016	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS/ operace
15/33	<i>Správa spotřebních daní</i>	1/2017	Příjmy	Daně	Správa daně
16/01	<i>Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na financování opatření v rámci operačního programu Podnikání a inovace z hlediska dosažení cílů</i>	1/2017	Výdaje	Politika soudržnosti	Účinnost ŘKS/ operace
16/02	<i>Peněžní prostředky určené na projekty informační podpory a na systémy operačního řízení složek integrovaného záchranného systému</i>	1/2017	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
16/06	<i>Peněžní prostředky určené na modernizaci dálnice D1</i>	1/2017	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
16/10	<i>Peněžní prostředky poskytované na zlepšování stavu přírody a krajiny</i>	1/2017	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS/ operace
16/11	<i>Peněžní prostředky státu určené na vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením</i>	3/2017	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
16/14	<i>Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na podporu místního rozvoje v rámci iniciativy LEADER prostřednictvím Programu rozvoje venkova</i>	3/2017	Výdaje	SZP	Účinnost ŘKS/ operace
16/16	<i>Peněžní prostředky určené na zajištění interoperability na stávajících železničních tratích</i>	3/2017	Výdaje	Politika soudržnosti	Operace
16/23	<i>Peněžní prostředky určené na realizaci opatření v oblasti nakládání s odpady</i>	3/2017	Výdaje	Politika soudržnosti	Nastavení ŘKS/ operace

Zdroj: Věstník NKÚ, 2008–2017.

Příloha č. 2: Plošné korekce aplikované v oblasti politiky soudržnosti ze strany českých orgánů do 31. prosince 2016

Operační program	Výše korekce za EU (v mil. €)	Období, kdy byla korekce uplatněna	Důvod uplatnění korekce
OPD7+	355,4	2012–2013	Nedostatečný ŘKS – 10% korekce na výdaje proplacené příjemcům do 31. srpna 2012
OPŽP7+	65,7	2012–2015	Nedostatečný ŘKS – 5% korekce na výdaje proplacené příjemcům do 31. srpna 2012
OPPI	71,5	2013	Specifická individuální korekce na hodnotu zakázky v podobě záruky Českomoravské záruční a rozvojové banky
	58,6	2014	Nedůvěryhodná výroční kontrolní zpráva 2009–2012 a provádění kontrol dle čl. 13 (s asistencí Hospodářské komory ČR)
	17,3	2015	Specifická individuální korekce za úvěry Českomoravské záruční a rozvojové banky
OP LZZ	8,3	2012	Ověřování prováděné ŘO – 10% korekce na výdaje v rámci prioritní osy 4 předložené MF-PCO do 15. března 2012
		2012–2014	Veřejné zakázky – 10% korekce na výdaje v rámci prioritní osy 4 na veřejné zakázky vybrané do 15. března 2012
		2012–2014	Výběr projektů – 2% korekce na výdaje projektů v rámci prioritní osy 4 s vydaným právním aktem do 15. března 2012
OP VaVpl	1,4	2014	Specifická individuální korekce v souvislosti s chybovostí výroční kontrolní zprávy 2013 převyšující 2 % a přepočtenou víceletou chybovostí
OPVK	29,8	2012	Nefunkční ŘKS – 10% korekce na výdaje předložené MF-PCO do 2. července 2012
	16,0	2012–2016	Výběr projektů – 2% korekce na výdaje projektů s vydaným právním aktem do 2. července 2012
		2012–2016	Veřejné zakázky – 10% korekce na výdaje na veřejné zakázky vybrané do 2. července 2012
ROP SZ	74,5	2013–2016	Výběr projektů a nedostatky v implementaci OP – 10% korekce na výdaje projektů schválených do 31. srpna 2012 + 12,41 % na výdaje proplacené příjemcům do 31. srpna 2012
			V roce 2016 uplatněna nová korekce ve výši 12,41 %, a to na výdaje veřejných zakázek ověřené do 31. srpna 2012 včetně, ale proplacené až po tomto datu
ROP JZ	8,4	2011–2013	5% korekce za výběr a hodnocení projektů 2. a 3. výzvy
ROP SČ	13,3	2014	5% korekce na výdaje proplacené příjemcům do 1. září 2012
IOP	2,7	2015	5% korekce na všechny projekty související se zadáním veřejných zakázek zadáných před 31. lednem 2011 v rámci oblasti intervence 3.2a (nákup zdravotnické techniky)

Operační program	Výše korekce za EU (v mil. €)	Období, kdy byla korekce uplatněna	Důvod uplatnění korekce
OPPA	3,4	2015–2016	Výběr projektů – 2% korekce na výdaje projektů vybraných do 24. října 2011
		2015–2016	Nefunkční ŘKS – 5% korekce na výdaje schválené ŘO do 1. července 2012
		2015–2016	Veřejné zakázky – 10% korekce na výdaje z veřejných zakázek kryté smlouvou uzavřenou do 15. března 2014
CELKEM	726,3		

Zdroj: informace MF-PCO ze srpna 2017.

**Příloha č. 3: Přehled korekcí, resp. vratek, v důsledku nesrovnalostí v oblasti SZP
v programovém období 2007–2013**

(v Kč)

Finanční rok	Přímé platby	SOT	Propadlé záruky u intervenčního skladování**	PRV7+
2007	5 170 755*		0	0
2008	1 354 493	424 736	8 762 303	396 989
2009	634 242	226 262	425 571	3 005 165
2010	769 366	157 666	8 147 880	6 019 200
2011	882 714	2 107 226	21 955 276	9 340 102
2012	1 286 041	1 612 638	1 081 396	33 585 745
2013	906 089	836 659	0	47 566 340
2014	–	–	–	30 160 484
2015	–	–	–	20 018 435
2016	–	–	–	28 108 939
Celkem za všechny roky a opatření				234 942 712

Zdroj: data od SZIF, tj. od platební agentury PRV7+, červenec 2017.

* Částka obsahuje i nesrovnalosti za *Horizontální plán rozvoje venkova ČR na období 2004–2006*.

** Zárukami je zajištěno splnění předem stanovených podmínek vztahujících se ke konkrétnímu opatření, což znamená, že v případě nesplnění daných podmínek záruka propadne celá nebo částečně ve prospěch rozpočtu ČR nebo rozpočtu EU.

